



SPRAWOZDANIE FINANSOWE

za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku

**Raiffeisen Bank International AG
(Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce**



Raiffeisen Bank
International

Spis treści

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW.....	4
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	5
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W ROZRACHUNKACH Z TYTUŁU ROZLICZEŃ Z CENTRALĄ.....	6
SPRAWOZDANIE Z PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	7
1. INFORMACJE OGÓLNE.....	9
2. ISTOTNE INFORMACJE NA TEMAT POLITYKI RACHUNKOWOŚCI.....	10
2.1. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	10
2.2. OŚWIADCZENIE ZGODNOŚCI.....	10
2.3. ZMIANY W POLITYCE RACHUNKOWOŚCI.....	11
2.4. POZYCJE WYRAŻONE W WALUTACH OBCYCH.....	15
2.5. USTALENIE WYNIKU FINANSOWEGO.....	15
2.5.1. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK.....	15
2.5.2. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT.....	16
2.5.2.1. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI POWIĄZANYCH Z UBEZPIECZENIAMI.....	16
2.5.3. WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ I WYNIK Z POZYCJI WYMIANY.....	17
2.5.4. ODPISY NETTO Z TYTUŁU OCZEKIWANYCH STRAT KREDYTOWYCH.....	18
2.5.5. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE.....	18
2.5.6. INNE POZYCJE WYNIKU FINANSOWEGO.....	18
2.5.6.1. ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE.....	18
2.6. UJĘCIE, PREZENTACJA I WYCENA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH.....	19
2.6.1. AKTYWA FINANSOWE - KLASYFIKACJA I WYCENA.....	19
2.6.2. UTRATA WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH.....	21
2.7. ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE.....	31
2.8. METODY USTALANIA WARTOŚCI GODZIWEJ I ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU.....	32
2.9. WYŁĄCZENIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ZE SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	32
2.11. WARTOŚCI NIEMATERIALNE.....	34
2.11.1. KOSZTY ZAKOŃCZONYCH PRAC ROZWOJOWYCH.....	36
2.11.2. INNE WARTOŚCI NIEMATERIALNE.....	36
2.12. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE.....	37
2.13. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY.....	38
2.14. REZERWY.....	38
2.15. PODATEK DOCHODOWY.....	39
2.16. POZOSTAŁE POZYCJE.....	40
2.17. LEASING.....	41
2.18. ZMIANY W STANDARDACH RACHUNKOWOŚCI.....	43
2.19. REZERWY NA PRAWDOPODOBNE ZOBOWIĄZANIA WYNIKAJĄCE ZE SPRAW SĄDOWYCH.....	46
2.20. ISTOTNE SZACUNKI.....	48
2.20.1. PRAWDOPODOBNE ZOBOWIĄZANIA WYNIKAJĄCE ZE SPRAW SPORNYCH.....	49
2.20.2. UTRATA WARTOŚCI KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU.....	50
3. WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK.....	54
4. ODPISY NETTO Z TYTUŁU OCZEKIWANYCH STRAT KREDYTOWYCH.....	54
5. WYNIK Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT.....	55
6. WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ I Z POZYCJI WYMIANY.....	55
7. OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE.....	56
WYNAGRODZENIA I INNE ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE.....	56

	POZOSTAŁE OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE	56
8.	POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE	56
9.	PODATEK DOCHODOWY	57
10.	KASA I ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	60
11.	NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	60
12.	KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	60
13.	KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU	61
14.	WARTOŚCI NIEMATERIALNE	66
15.	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	67
16.	INNE AKTYWA	68
17.	ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU – ZOBOWIĄZANIA WOBEK CENTRALI	69
18.	ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU – ZOBOWIĄZANIA WOBEK KLIENTÓW	69
19.	POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	69
20.	REZERWY	70
21.	ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE	71
22.	SPRZEDAŻ NALEŻNOŚCI	79
23.	TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	79
24.	AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE KTÓRE W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ NIE SĄ PREZENTOWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ	80
25.	INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPIWÓW PIENIĘŻNYCH	81
26.	ZDARZENIA PO DACIE SPRAWOZDAWCZEJ	82
27.	CHARAKTER I ZAKRES RYZYKA ZWIĄZANEGO Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI	83
28.	RYZYO KREDYTOWE	87
29.	RYZYO UTRATY PŁYNNOŚCI	104
30.	POZOSTAŁE RYZYKA RYNKOWE	105
	RYZYO WALUTOWE	105
	RYZYO ZMIANY STOPY PROCENTOWEJ DLA PRZEPIWÓW PIENIĘŻNYCH I WARTOŚCI GODZIWEJ	106
	RYZYO OPERACYJNE	109
31.	INFORMACJA O PODMIOCIE UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	111
32.	DYREKTYWA W SPRAWIE SPRAWOZDAŃ NA TEMAT ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTW (CSRD)	111
	PODPISY CZŁONKÓW DYREKCJI GENERALNEJ ODDZIAŁU	112

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022 (dane przekształcone)
Przychody z tytułu odsetek w tym:		354 695	178 306
<i>Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej</i>		354 095	177 984
<i>Pozostałe przychody odsetkowe</i>		600	322
Koszty z tytułu odsetek		-267 196	-121 065
Wynik z tytułu odsetek	3	87 499	57 241
Odpisy netto z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	4	181 975	213 299
Odpisy netto z tytułu wzrostu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach obcych		-1 085 900	-2 489 302
Przychody z tytułu prowizji i opłat		4 460	3 921
Koszty z tytułu prowizji i opłat		-2 742	-5 032
Wynik z tytułu prowizji i opłat	5	1 718	-1 111
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany	6	9 284	14 452
Ogólne koszty administracyjne	7	-305 733	-320 755
Pozostałe przychody operacyjne	8	104 554	22 971
Pozostałe koszty operacyjne	8	-1 634 885	-857 573
Podatek od instytucji finansowych		-19 269	-23 946
Strata brutto		-2 660 757	-3 384 724
Podatek dochodowy	9	0	0
Strata netto		-2 660 757	-3 384 724
Pozostałe całkowite dochody		0	0
Całkowite dochody netto		-2 660 757	-3 384 724

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa	Nota	Na dzień	Na dzień
		31 grudnia 2023	31 grudnia 2022 (dane przekształcone)
Kasa i środki w Banku Centralnym	10	51 920	25 169
Należności od banków w tym:	11	1 003 569	533 768
<i>Należności od Centrali</i>		384 514	183 883
<i>Należności od innych banków</i>		619 055	349 885
Kredyty i pożyczki wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	12	15 637	19 510
Kredyty i pożyczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu	13	5 051 499	7 325 807
Wartości niematerialne	14	21 604	22 041
Rzeczowe aktywa trwałe	15	14 293	14 579
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	9	0	0
Inne aktywa	16	20 115	33 740
Aktywa razem		6 178 637	7 974 612

Zobowiązania i rozliczenia z Centralą	Nota	Na dzień	Na dzień
		31 grudnia 2023	31 grudnia 2022 (dane przekształcone)
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu w tym:		7 768 355	10 319 812
Zobowiązania wobec Centrali	17	7 721 002	10 263 655
Zobowiązania wobec klientów	18	47 353	56 158
Pozostałe zobowiązania	19	148 254	224 625
Rezerwy	20	2 199 696	1 130 597
Zobowiązania razem		10 116 305	11 675 035

Rozrachunki z tytułu rozliczeń z Centralą		-3 937 668	-3 700 423
Wynik bieżącego okresu		-2 660 757	-3 384 724
Wynik z lat poprzednich		-1 276 911	-315 699
Zobowiązania razem		6 178 637	7 974 612

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie ze zmian w rozrachunkach z tytułu rozliczeń z Centralą

Sprawozdanie ze zmian z tytułu rozliczeń z Centralą za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023 r.	Niepodzielony wynik finansowy		
	Wynik finansowy lat ubiegłych	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Razem
Stan na początek okresu	-3 700 423	0	-3 700 423
Wynik netto za okres	0	-2 660 757	-2 660 757
Pokrycie straty	2 423 513		2 423 513
Stan na koniec okresu	-1 276 911	-2 660 757	-3 937 668

W dniu 22 lutego 2024 r. Centrala pokryła stratę Oddziału za rok 2022 i 2023 w wysokości 3 937,7 mln złotych.

Sprawozdanie ze zmian z tytułu rozliczeń z Centralą za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022 r.	Niepodzielony wynik finansowy		
	Wynik finansowy lat ubiegłych	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022	Razem
Stan na początek okresu	-1 737 794	0	-1 737 794
Wynik netto za okres	0	-3 384 724	-3 384 724
Pokrycie straty	1 422 095		1 422 095
Stan na koniec okresu	-315 699	-3 384 725	-3 700 423

W dniu 28 lutego 2023 r. Centrala pokryła stratę Oddziału za rok 2021 i 2022 w wysokości 2 423,5 mln złotych.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Działalność operacyjna	Nota	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022 (dane przekształcone)
Strata brutto		-2 660 757	-3 384 724
Korekty o pozycje:		2 343 015	2 236 965
Amortyzacja		7 355	6 804
Zmiana stanu odpisów		2 493 494	2 276 003
Przychody odsetkowe		-348 491	-171 425
Koszty odsetkowe		260 615	118 274
Inne		-69 958	7 309
Zmiany stanu aktywów i pasywów i odsetki otrzymane :		950 979	1 926 729
Kredyty i pożyczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu		-394 958	1 155 862
Kredyty i pożyczki wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		3 873	2 346
Inne aktywa		13 624	-8 531
Zobowiązania wobec klientów		-8 805	-3 771
Pozostałe zobowiązania		-80 345	51 926
Rezerwy		1 069 099	557 472
Odsetki otrzymane		348 491	171 425
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		633 237	778 969
Działalność inwestycyjna			
Wydatki z tytułu nabycia składników rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych		-3 965	-7 076
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		-3 965	-7 076
Działalność finansowa			
Splata zobowiązań z tytułu leasingu		-3 974	-2 908
Wpływy z tytułu zaciągnięcia długoterminowych zobowiązań finansowych		5 123 513	2 644 925
Wydatki z tytułu spłaty długoterminowych zobowiązań finansowych		-4 991 644	-3 074 094
Odsetki zapłacone		-260 615	-118 274
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		-132 720	-550 352
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów netto		496 552	221 542
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku		558 937	337 395
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	10 11	1 055 489	558 937

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (cd.)

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Środki w Banku Centralnym	51 920	25 169
Należności od banków	1 003 569	533 768
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty prezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	1 055 489	558 937

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

1. Informacje ogólne

Niniejsze sprawozdanie finansowe **Raiffeisen Bank International AG (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce** (dalej „Oddział”) zostało sporządzone za okres rozpoczynający się w dniu 1 stycznia 2023 roku, a zakończony 31 grudnia 2023 roku.

Jednostką sporządzającą sprawozdanie finansowe jest **Raiffeisen Bank International AG (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, będący Oddziałem Raiffeisen Bank International AG (dalej „Centrala”)** z siedzibą w Warszawie, 03-736, Plac Konesera 8, wpisany do polskiego Krajowego Rejestru Sądowego jako Oddział zagranicznego przedsiębiorcy pod numerem KRS 0000753494, przez Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Oddział rozpoczął działalność operacyjną z dniem 1 listopada 2018 roku po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego na podział Raiffeisen Bank Polska S.A. poprzez wydzielenie części majątku Raiffeisen Bank Polska S.A. i przeniesienie go do Banku BGŻ BNP Paribas S.A. zgodnie z planem podziału z dnia 28 kwietnia 2018 r. Pozostała część majątku Raiffeisen Bank Polska S.A. na podstawie przedmiotowej zgody Komisji Nadzoru Finansowego została przeniesiona na rzecz Raiffeisen Bank International AG. Dalsza działalność na terytorium Polski prowadzona jest w formie Oddziału. Transakcja przeniesienia aktywów Raiffeisen Bank Polska S.A. na rzecz Raiffeisen Bank International AG i wniesienie aktywów do Oddziału została zakwalifikowana jako transakcja wewnątrzgrupowa jednostek pod wspólną kontrolą.

Czas działalności Oddziału jest nieoznaczony.

Zgodnie z Decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 14 września 2018 roku celem prowadzenia działalności przez Raiffeisen Bank International AG na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez Oddział jest zapewnienie utrzymania i obsługi wniesionego do Oddziału portfela kredytów mieszkaniowych do czasu spłaty lub wygaśnięcia tych wierzytelności. Oddział dodatkowo pełni także rolę likwidatora Funduszy FinCrea TFI oraz świadczy usługi informatyczne na rzecz Centrali i innych jednostek Grupy Raiffeisen Bank International AG.

Zatwierdzenie niniejszego sprawozdania finansowego

Dyrekcja Generalna Oddziału dokonała zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego w dniu 8 marca 2024 roku.

2. Istotne informacje na temat polityki rachunkowości

2.1. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe Oddziału zostało sporządzone za okres od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku. Dane porównawcze za rok 2022 zostały zaprezentowane w analogiczny sposób. Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuacji działalności gospodarczej w niezmnieszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia sprawozdawczego.

Kierownictwo Oddziału w swojej ocenie rozważyło m. in. wpływ obecnej sytuacji na Ukrainie i ustaliło, że nie powoduje ona istotnej niepewności w zakresie zdolności Oddziału do kontynuacji działalności.

Za rok 2023 Oddział poniósł stratę w wysokości 2 660 757 tys. złotych, która jest rezultatem ujęcia wpływu ryzyka prawnego w postaci rezerw na ryzyko prawne związanych ze sprawami spornymi dotyczącymi portfela kredytów hipotecznych indeksowanych i denominowanych do franka szwajcarskiego (CHF).

W związku z powyższym Oddział otrzymał list wsparcia od Raiffeisen Bank International AG, w którym to Raiffeisen Bank International AG zobowiązuje się do zapewnienia dalszego finansowania działalności operacyjnej Oddziału w okresie nie krótszym niż 12 miesięcy, od momentu sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponadto, w dniu 22 lutego 2024 roku Raiffeisen Bank International AG dokonał na konto Oddziału przelewu środków pieniężnych w wysokości 3 937 668 tys. złotych pokrywając poniesione straty do dnia 31 grudnia 2023 roku. Powyższa kwota dotyczyła straty poniesionej wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku w wysokości 1 276 911 tys. złotych oraz straty poniesionej wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku w wysokości 2 660 757 tys. złotych. W oparciu o te informacje Dyrekcja Generalna oceniła, że przyjęte założenie dotyczące kontynuacji działalności jest zasadne.

2.2. Oświadczenie zgodności

Roczne sprawozdanie finansowe („sprawozdanie finansowe”) Oddziału zostało sporządzone i zaprezentowane zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską (MSSF).

Sprawozdanie finansowe Oddziału uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji. Zmiany standardów i interpretacji, które weszły w życie od 1 stycznia 2023 roku oraz ich wpływ na sprawozdanie finansowe zostały zaprezentowane w Nocie 2.18.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Sprawozdanie nie uwzględnia zmian standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską bądź zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu sprawozdawczym, zgodnie z informacjami przedstawionymi w Nocie 2.18.

Sprawozdanie finansowe Oddziału zostało sporządzone w oparciu o następujące zasady wyceny:

- ✓ według wartości godziwej dla: aktywów finansowych wyznaczonych w momencie początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane przez wynik finansowy zgodnie z przyjętym przez Oddział modelem zarządzania aktywami finansowymi oraz kredyty i pożyczki które nie spełniają charakterystyki umownych przepływów pieniężnych, (umowne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (ang. Solely payments of principal and interest, „SPPI”),
- ✓ według zamortyzowanego kosztu dla pozostałych aktywów finansowych, w tym dla pozostałych kredytów i pożyczek oraz pozostałych zobowiązań finansowych,
- ✓ według kosztu historycznego dla aktywów i zobowiązań niefinansowych.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga użycia określonych szacunków księgowych. Wymaga również od Kierownictwa Oddziału stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych przez Oddział zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu do których w istotnym zakresie wymagany jest profesjonalny osąd lub takie, przy których założenia i szacunki są znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego zostały opisane w Nocie 2.20.

2.3. Zmiany w polityce rachunkowości

W 2023 roku Oddział nie wprowadzał istotnych zmian w stosowanej polityce rachunkowości.

W 2022 r. Oddział zmienił politykę rachunkowości w zakresie ujmowania wpływu ryzyka prawnego wynikającego z kredytów indeksowanych i denominowanych do CHF. W poprzednich okresach Oddział prezentował rezerwy na sprawy sporne zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”. W 2022 roku Oddział zdecydował o rozpoznaniu wspomnianych rezerw zgodnie z paragrafem B5.4.6 MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, tj. jako pomniejszenie wartości księgowej brutto poszczególnych ekspozycji kredytowych. Wynika to z faktu, że rezerwy na ryzyko prawne ekspozycji kredytowych wyrażonych w CHF i innych walutach dotyczą zmiany szacunku przepływów pieniężnych.

Zgodnie z paragrafem B5.4.6 MSSF 9, jeżeli jednostka koryguje swoje szacunki oczekiwanych płatności lub wpływów (z wyłączeniem modyfikacji zgodnie z paragrafem B5.4.3 oraz zmiany szacunków oczekiwanych strat kredytowych), koryguje wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych lub zamortyzowanego kosztu zobowiązania finansowego (lub grupy instrumentów finansowych) w celu odzwierciedlenia rzeczywistych i skorygowanych szacunkowych umownych przepływów pieniężnych.

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Korekta wartości księgowej brutto o wartość naliczonej rezerwy wynikającej z ryzyka prawnego wpływa na kalkulację oczekiwanych strat kredytowych, przychodów odsetkowych oraz kosztu ryzyka.

W zakresie rachunku zysków i strat koszt ten prezentowany jest w odrębnej pozycji „Odpisy netto z tytułu wzrostu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach obcych”.

W sprawozdaniu Finansowym za rok 2023 dokonano zmian mających na celu uspołnienie prezentacji dotyczącej pozycji: „Odpisy netto z tytułu wzrostu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach obcych” oraz „Kredyty i pożyczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu” w odniesieniu do opublikowanych danych porównawczych za rok 2022.

W poniższych tabelach zaprezentowano dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2022 r. które zostały przekształcone w celu zapewnienia właściwej porównywalności.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Dane zaprezentowane w opublikowanym Sprawozdaniu Finansowym Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022	Wpływ przekształceń	Dane przekształcone zaprezentowane w niniejszym Sprawozdaniu Finansowym Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022
Przychody z tytułu odsetek w tym:		178 306		178 306
Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej		177 984		177 984
Pozostałe przychody odsetkowe		322		322
Koszty z tytułu odsetek		-121 065		-121 065
Wynik z tytułu odsetek	3	57 241		57 241
Odpisy netto z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	4	213 299		213 299
Odpisy netto z tytułu wzrostu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach obcych		-899 733	-1 589 569	-2 489 302
Przychody z tytułu prowizji i opłat		3 921		3 921
Koszty z tytułu prowizji i opłat		-5 032		-5 032
Wynik z tytułu prowizji i opłat	5	-1 111		-1 111
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany	6	14 452		14 452
Ogólne koszty administracyjne	7	-320 755		-320 755
Pozostałe przychody operacyjne	8	22 971		22 971
Pozostałe koszty operacyjne	8	-2 447 142	1 589 569	-857 573
Podatek od instytucji finansowych		-23 946		-23 946
Strata brutto		-3 384 724		-3 384 724
Podatek dochodowy	9	0		0
Strata netto		-3 384 724	0	-3 384 724

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Pozostałe całkowite dochody	Nota	Dane zaprezentowane w opublikowanym Sprawozdaniu Finansowym	Wpływ przekształceń	Dane przekształcone zaprezentowane w niniejszym Sprawozdaniu Finansowym
		Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022		Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022
Strata netto		-3 384 724		-3 384 724
Pozostałe dochody podlegające opodatkowaniu, które mogą być przeniesione do wyniku		0		0
Dochody całkowite netto		-3 384 724	0	-3 384 724

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa	Nota	Dane zaprezentowane w opublikowanym Sprawozdaniu Finansowym	Wpływ przekształceń	Dane przekształcone zaprezentowane w niniejszym Sprawozdaniu Finansowym
		Na dzień 31 grudnia 2022		Na dzień 31 grudnia 2022
Kasa i środki w Banku Centralnym	10	25 169		25 169
Należności od banków w tym:	11	533 768		533 768
Należności od Centrali		183 883		183 883
Należności od innych banków		349 885		349 885
Kredyty i pożyczki wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	12	19 510		19 510
Kredyty i pożyczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu	13	8 915 377	-1 589 570	7 325 807
Wartości niematerialne	14	22 041		22 041
Rzeczowe aktywa trwałe	15	14 579		14 579
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	9	0		0
Inne aktywa	16	33 738		33 740
Aktywa razem		9 564 182	-1 589 570	7 974 612

Zobowiązania i rozliczenia z Centralą	Nota	Dane zaprezentowane w opublikowanym Sprawozdaniu Finansowym	Wpływ przekształceń	Dane przekształcone zaprezentowane w niniejszym Sprawozdaniu Finansowym
		Na dzień 31 grudnia 2022		Na dzień 31 grudnia 2022
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu w tym:		10 319 812		10 319 813
Zobowiązania wobec Centrali	17	10 263 655		10 263 655
Zobowiązania wobec klientów	18	56 158		56 158
Pozostałe zobowiązania	19	224 625		224 625
Rezerwy	20	2 720 167	-1 589 570	1 130 597
Zobowiązania razem		13 264 605	-1 589 570	11 675 035
Rozrachunki z tytułu rozliczeń z Centralą		-3 700 423		-3 700 423
Wynik bieżącego okresu		-3 384 724		-3 384 724
Wynik z lat poprzednich		-315 699		-315 699
Zobowiązania razem		9 564 182	-1 589 570	7 974 612

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Działalność operacyjna	Nota	Dane zaprezentowane w opublikowanym Sprawozdaniu Finansowym	Wpływ przekształceń	Dane przekształcone zaprezentowane w niniejszym Sprawozdaniu Finansowym
		Na dzień 31 grudnia 2022		Na dzień 31 grudnia 2022
Strata brutto		-3 384 724	0	-3 384 724
Korekty o pozycje:		647 395	1 589 569	2 236 965
Amortyzacja		6 804	0	6 804
Zmiana stanu rezerw		686 433	1 589 570	2 276 003
Przychody odsetkowe		-171 425	0	-171 425
Koszty odsetkowe		118 274	0	118 274
Inne		7 309	0	7 309
Zmiany stanu aktywów i pasywów i odsetki otrzymane :		3 516 299	-1 589 570	1 926 729
Kredyty i pożyczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu		1 155 862	0	1 155 862
Kredyty i pożyczki wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		2 346	0	2 346
Inne aktywa		-8 531	0	-8 531
Zobowiązania wobec klientów		-3 771	0	-3 771
Pozostałe zobowiązania		51 926	0	51 926
Rezerwy		2 147 042	-1 589 570	557 472
Podatek dochodowy zapłacony/otrzymany		0	0	0
Odsetki otrzymane		171 425	0	171 425
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		778 969	0	778 969
Działalność inwestycyjna				
		Dane zaprezentowane w opublikowanym Sprawozdaniu Finansowym	Wpływ przekształceń	Dane przekształcone zaprezentowane w niniejszym Sprawozdaniu Finansowym
		Na dzień 31 grudnia 2022		Na dzień 31 grudnia 2022
Wydatki z tytułu nabycia składników rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych		-7 076	0	-7 076
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		-7 076	0	-7 076
Działalność finansowa				
Splata zobowiązań z tytułu leasingu		-2 908	0	-2 908
Wpływy z tytułu zaciągnięcia długoterminowych zobowiązań finansowych		2 644 925	0	2 644 925
Wydatki z tytułu spłaty długoterminowych zobowiązań finansowych		-3 192 368	0	-3 192 368
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		-550 352	0	-550 352
Zmiana stanu środków pieniężnych netto		221 542	0	221 542
Środki pieniężne na początek roku		558 937	0	337 395
Środki pieniężne na koniec roku	10 11	780 479	0	558 937

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

2.4. Pozycje wyrażone w walutach obcych

Pozycje zawarte w sprawozdaniu finansowym wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym Oddział prowadzi działalność (tzw. waluta funkcjonalna). Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych polskich (zł), który jest walutą funkcjonalną.

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Pozycje pieniężne sprawozdania z sytuacji finansowej wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego na dzień sprawozdawczy (tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego).

Wszystkie powstałe różnice kursowe, w tym zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia transakcji ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany”.

2.5. Ustalenie wyniku finansowego

2.5.1. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Oddział rozpoznaje przychody odsetkowe od aktywów finansowych, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości uzyska korzyści ekonomiczne i kwota przychodu może być wyceniona w wiarygodny sposób.

W rachunku zysków i strat ujmowane są przychody i koszty odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej oraz przychody i koszty odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej. Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji związanych z nimi przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa jest stopą, którą dyskontowane są przyszłe przepływy pieniężne w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego do bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego.

Przy obliczaniu efektywnej stopy procentowej przepływy pieniężne szacowane są przy uwzględnieniu warunków umownych danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów.

Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie płatności odsetkowe, prowizje i opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy oraz wszelkie inne premie lub dyskonta.

Dla udzielonych oraz otrzymanych kredytów i pożyczek o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych lub o nieustalonych terminach zmian oprocentowania, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej, prowizje i opłaty otrzymane i zapłacone są rozliczane liniowo.

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

W przypadku aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, w momencie rozpoznania utraty wartości aktywów finansowych (przeklasyfikowania aktywa finansowego do Fazy 3), przychody z tytułu odsetek naliczane są od wartości netto aktywa finansowego i wykazywane w pozycji odsetek naliczanych według efektywnej stopy procentowej.

2.5.2. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Otrzymane i zapłacone prowizje i opłaty związane bezpośrednio z powstaniem aktywów lub zobowiązań finansowych, są prezentowane w przychodach lub kosztach odsetkowych zgodnie z zasadami opisanymi w Nocie 2.5.1.

Zgodnie z MSSF 15 przychody z umów z klientami obejmują zarówno opłaty i prowizje, które są rozliczane w czasie metodą liniową (w trakcie świadczenia usługi) jak i rozpoznawane jednorazowo. Przychody są prezentowane w kwotach wynagrodzenia określonego w umowach z klientami. Oddział ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia, poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi.

W ramach tej pozycji Oddział ujmuje między innymi prowizje związane z działalnością kredytową takie jak: prowizje za wcześniejszą spłatę należności kredytowych oraz prowizje za wydanie dokumentacji kredytowej, opinii i zaświadczeń. Szczegółowe informacje na temat przedstawiono w Nocie 5.

2.5.2.1. Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji powiązanych z ubezpieczeniami

Oddział osiąga przychody z tytułu pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z instrumentami finansowymi oferowanymi na rzecz tego samego klienta. Bezpośrednie powiązanie produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym występuje w szczególności, gdy jest spełniony, co najmniej jeden z dwóch warunków:

- 1) instrument finansowy jest oferowany zawsze z produktem ubezpieczeniowym,
- 2) produkt ubezpieczeniowy jest oferowany wyłącznie z instrumentem finansowym, tj. nie ma możliwości zakupu produktu ubezpieczeniowego identycznego, co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez zakupu produktu łączonego z instrumentem finansowym.

W przypadku braku zaistnienia, co najmniej jednego z wymienionych warunków dokonywana jest dalsza analiza powiązania transakcji sprzedaży instrumentu finansowego i ubezpieczenia w oparciu o analizę treści ekonomicznej tych transakcji i przy wykorzystaniu kryteriów takich jak:

- a) możliwości przystąpienia do ochrony ubezpieczeniowej bez instrumentu finansowego,

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

- b) przy braku wymogu zawarcia przez klienta umowy ubezpieczenia do nabywanego przez niego instrumentu finansowego - liczby zbliżonych w zakresie warunków i zasad umów ubezpieczenia zawartych w innych zakładach ubezpieczeń niż zakład ubezpieczeń, którego produkty są oferowane przez Oddział łącznie z instrumentem finansowym,
- c) liczby rezygnacji i wysokości zwracanych prowizji – w podziale na instrumenty finansowe, produkty ubezpieczeniowe i grupy ubezpieczeń,
- d) zakres czynności wykonywanych na rzecz ubezpieczyciela w trakcie trwania umowy ubezpieczenia.

Prowizje z tytułu produktów ubezpieczeniowych powiązanych z instrumentami finansowymi rozliczane są według tzw. metody względnej wartości godziwej. Metoda względnej wartości godziwej polega na proporcjonalnej alokacji przychodu z tytułu łącznej transakcji kredytu i sprzedaży ubezpieczenia na następujące elementy: element kredytu, element usługi pośrednictwa ubezpieczeniowego, element rezerwy na zwroty wynagrodzenia, oraz element obniżki marży w okresie życia polisy ubezpieczeniowej.

Oddział raz w roku, na datę sprawozdawczą, dokonuje weryfikacji przyjętych parametrów wejściowych oraz kluczowych założeń w modelu bancassurance (poza rezerwami na zwroty, które są szacowane kwartalnie). Dodatkowo na każdą datę sprawozdawczą Oddział dokonuje oceny czy przyjęta polityka ujmowania przychodów i kosztów z bancassurance odpowiada treści ekonomicznej tych prowizji oraz czy istnieje lepsza metoda ich ujmowania.

Przychody i koszty związane z elementem kredytu prezentowane są odpowiednio w przychodach i kosztach odsetkowych. Element usługi pośrednictwa jest ujmowany jednorazowo w przychodach prowizyjnych. Element dotyczący obniżki marży jest rozliczany metodą liniową przez okres ochrony ubezpieczeniowej i prezentowany w przychodach odsetkowych.

2.5.3. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i wynik z pozycji wymiany

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z pozycji wymiany zawiera zyski i straty powstałe ze zbycia oraz zmiany wartości godziwej instrumentów finansowych. Wynik ten obejmuje także wynik zrealizowany i niezrealizowany na walutowych instrumentach pochodnych.

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane, powstałe z rewaluacji aktywów i pasywów nominowanych w walutach obcych oraz wynik zrealizowany na transakcjach spot. Rewaluacja przeprowadzana jest na bazie dziennej w odniesieniu do kursu średniego ogłaszanego dla danej waluty przez NBP obowiązującego na dzień sprawozdawczy.

2.5.4. Odpisy netto z tytułu oczekiwanych strat kredytowych oraz z tytułu wzrostu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach obcych

Wynik z tytułu odpisów netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe powstaje w wyniku zaewidencjonowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych, w tym przede wszystkim ekspozycji kredytowych wobec banków i klientów oraz odzysków ze sprzedaży wierzytelności Oddziału. Zasady tworzenia odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych zostały opisane w Nocie 2.6.2.

Wynik z tytułu wzrostu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach obcych obejmuje koszty odpisów z tytułu ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych. Zasady tworzenia tych odpisów zostały opisane w Nocie 2.19.

2.5.5. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody dotyczące sprzedaży usług niezwiązanych z podstawową działalnością Oddziału, jak również przychody z tytułu sprzedaży, likwidacji lub utraty wartości składników majątku trwałego (w tym aktywów przejętych za długi) oraz z tytułu odwrócenia utraty wartości tych składników, rozwiązania odpisów z tytułu pozostałych rezerw oraz przychody z tytułu windykacji wierzytelności Oddziału.

Pozostałe koszty operacyjne stanowią głównie koszty związane z tworzeniem rezerwy na ryzyko prawne w odniesieniu do kredytów spłaconych oraz rezerw indywidualnych dla kredytów aktywnych, rozliczeniem anulowanych umów kredytowych, koszty windykacji, koszty wynikające z poniesienia straty na sprzedaży lub likwidacji majątku trwałego (w tym aktywów przejętych za długi), koszty dotyczące kar, grzywien i odszkodowań oraz koszty zawiązania pozostałych rezerw.

2.5.6. Inne pozycje wyniku finansowego

2.5.6.1. Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze zawierają: wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenia społeczne i ujmowane są jako koszty w momencie ich poniesienia oraz prezentowane w pozycji: „Ogólne Koszty Administracyjne” w Sprawozdaniu z Całkowitych Dochodów.

Oddział rozpoznaje zobowiązanie z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych. Zobowiązanie to prezentowane jest w pozycji „Rezerwy”.

2.6. Ujęcie, prezentacja i wycena aktywów i zobowiązań finansowych

Ujmowanie transakcji w księgach dla każdej grupy instrumentów finansowych jest dokonywane w dniu rozliczenia transakcji, tj. w dniu, w którym Oddział staje się stroną zobowiązań kontraktowych wynikających z danego instrumentu. Dotyczy to także standaryzowanych transakcji kupna lub sprzedaży aktywów finansowych, które wymagają dostarczenia składnika aktywa w okresie wynikającym zwykle z obowiązujących regulacji lub konwencji przyjętych na danym rynku.

Oddział nie posiada umów umożliwiających warunkowe lub bezwarunkowe kompensowanie składników aktywów i zobowiązań finansowych.

Do długoterminowych aktywów i zobowiązań finansowych Oddział zalicza odpowiednio aktywa i zobowiązania finansowe o terminie zapadalności lub wymagalności powyżej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

2.6.1. Aktywa finansowe - klasyfikacja i wycena

Zgodnie z wymogami standardu MSSF 9, w momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe są klasyfikowane do jednej z trzech kategorii:

- ✓ aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- ✓ aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy lub
- ✓ aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Składnik aktywów finansowych jest klasyfikowany do kategorii wycenianych po początkowym ujęciu według zamortyzowanego kosztu, jeżeli spełnione są następujące dwa warunki:

- ✓ aktywa utrzymywane są w ramach modelu biznesowego, którego celem jest utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu; oraz
- ✓ jego warunki umowne powodują powstanie w określonych momentach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału.

W sytuacji, gdy powyższe warunki nie są spełnione, składnik aktywów finansowych jest wyceniany w wartości godziwej.

Zyski i straty z wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej ujmowane są w wyniku bieżącego okresu, za wyjątkiem aktywów utrzymywanych w ramach modelu biznesowego, którego celem jest utrzymywanie aktywów zarówno w celu uzyskania przepływów pieniężnych z kontraktów i sprzedaży – dla tych aktywów zyski i straty z wyceny ujmowane są w innych całkowitych dochodach.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Aktywa finansowe mogą być utrzymywane w ramach modelu biznesowego którego celem jest utrzymanie aktywów w celu uzyskania przepływów pieniężnych z sprzedaży, w przypadku występowania bądź planowania transakcji sprzedaży. MSSF 9 przewiduje następujące przykłady sprzedaży, które nie powodują konieczności zmiany modelu biznesowego:

- ✓ sprzedaż aktywów finansowych z powodu wzrostu ryzyka kredytowego,
- ✓ sporadyczne występowanie transakcji sprzedaży (nawet jeśli transakcje są pojedynczo istotne) lub nieistotność transakcji zarówno pojedynczych jak i grupowych (nawet jeśli występują często),
- ✓ sprzedaż odbywa się blisko terminu zapadalności aktywów finansowych (nie wcześniej niż na 3 miesiące do terminu zapadalności) i środki uzyskane z transakcji sprzedaży odpowiadają pozostałym oczekiwanym przepływom kontraktowym.

Sprzedaż aktywów w wartości powyżej 10% salda portfela w ciągu 3 lat będzie przez Oddział traktowana jako częsta pod warunkiem, że wartość transakcji sprzedaży będzie istotna.

Oddział dokonał oceny modeli biznesowych, w ramach których utrzymywane są portfele aktywów finansowych, z punktu widzenia ich przeznaczenia. Najważniejszymi aspektami branymi pod uwagę przy ocenie przeznaczenia portfela są:

- ✓ sposób oceny wyników portfela i raportowania do kluczowej kadry zarządzającej,
- ✓ sposób oceny ryzyk związanych z portfelem,
- ✓ sposób wynagradzania kluczowej kadry zarządzającej (czy wynagrodzenie uzależnione jest od wartości godziwej aktywów w portfelu bądź związanych z nimi przepływów pieniężnych),
- ✓ częstotliwość oraz wartość historycznych i oczekiwanych sprzedaży aktywów w ramach portfela, ich przyczyny.

W przypadku portfela utrzymywanego w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu oraz portfela, którego celem jest utrzymywanie aktywów zarówno w celu uzyskania przepływów pieniężnych z kontraktów i sprzedaży, Oddział musi dokonać oceny czy warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

W szczególności ocenie poddawane będą następujące zapisy umów:

- ✓ przedpłaty, wydłużenia harmonogramu,
- ✓ elementy dźwigni finansowej,
- ✓ powiązane instrumenty (w szczególności kapitałowe).

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Kwota główna zdefiniowana jest jako wartość godziwa składnika aktywów finansowych w momencie początkowego ujęcia, natomiast odsetki obejmują zapłatę za wartość pieniądza w czasie, za ryzyko kredytowe związane z kwotą główną pozostałą do spłaty w określonym czasie i za inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzielaniem kredytów, a także marżę zysku.

Wartość pieniądza w czasie jest elementem odsetek, który stanowi zapłatę jedynie za upływ czasu. Oznacza to, że wartość pieniądza w czasie nie stanowi zapłaty za inne rodzaje ryzyka lub koszty związane z utrzymywaniem składnika aktywów finansowych. W niektórych przypadkach wartość pieniądza w czasie może jednak zostać zmieniona (tj. może być niedoskonała). Ma to miejsce w przypadku, gdy stopa procentowa składnika aktywów finansowych jest okresowo aktualizowana, ale częstotliwość takiej aktualizacji nie odpowiada terminom stopy procentowej. W takiej sytuacji Oddział ocenia zmianę w celu ustalenia, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Ocena ta uwzględnia przede wszystkim:

- ✓ częstotliwość aktualizacji stopy procentowej składnika aktywów finansowych nieodpowiadającą terminom stopy procentowej (np. gdy stopa procentowa jest aktualizowana co miesiąc w oparciu o stopę roczną),
- ✓ występowanie opóźnienia pomiędzy datą stopy bazowej a terminem jej aktualizacji,
- ✓ występowanie stopy procentowej wyliczonej jako średnia za kilka dni,
- ✓ występowanie przerw w naliczaniu odsetek.

Oddział przeprowadza powyższą ocenę na poziomie pojedynczego kontraktu w momencie rozpoznania aktywa finansowego w księgach.

2.6.2. Utrata wartości aktywów finansowych

Utrata wartości

Oddział szacuje oczekiwane straty kredytowe związane z ekspozycjami wynikającymi z udzielenia pożyczki lub kredytu i rozpoznaje odpis na oczekiwane straty kredytowe na każdą datę bilansową.

Szacowanie odpisów na oczekiwane straty kredytowe ma istotny wpływ na sprawozdanie finansowe, wiąże się z niepewnością i wymaga od Kierownictwa zastosowania istotnego osądu.

Wartości szacunkowe podlegają aktualizacji w kolejnych okresach. Wartości rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Pomiar oczekiwanych strat kredytowych

Ryzyko kredytowe związane jest z ryzykiem poniesienia straty finansowej w sytuacji, gdy którykolwiek z klientów Oddziału nie jest w stanie wywiązać się ze swoich kontraktowych zobowiązań. Ryzyko kredytowe wynika głównie z udzielonych kredytów i pożyczek. Wycena oczekiwanych strat kredytowych odzwierciedla bezstronną i wiarygodną kwotę ważoną prawdopodobieństwem, określaną na podstawie oceny szeregu możliwych wyników, wartości pieniądza w czasie oraz rozsądnych i możliwych do udowodnienia informacji dostępnych na dzień sprawozdawczy bez ponoszenia nadmiernych kosztów lub podejmowania nadmiernych starań w zakresie zdarzeń przeszłych, aktualnych warunków i prognoz dotyczących przyszłych warunków gospodarczych.

Pomiar oczekiwanych strat kredytowych z tytułu instrumentów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub wartości godziwej przez inne całkowite dochody jest obszarem wymagającym złożonych modeli i istotnych założeń dotyczących przyszłych warunków gospodarczych oraz zachowania portfela. Istotnymi aspektami mającymi wpływ na zastosowanie wymogów księgowych dotyczących wyceny oczekiwanych strat kredytowych są:

- ✓ ustalenie kryteriów znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego,
- ✓ wybór właściwych modeli i założeń pomiaru oczekiwanych strat kredytowych,
- ✓ ustalenie liczby i wag poszczególnych scenariuszy makroekonomicznych,
- ✓ ustalenie homogenicznych pod kątem ryzyka grup instrumentów finansowych.

Oszacowanie ekspozycji kredytowej dla celów zarządzania ryzykiem jest złożone i wymaga zastosowania modeli, ponieważ ekspozycja zmienia się w zależności od zmian warunków rynkowych, oczekiwanych przepływów pieniężnych i upływu czasu.

Ocena ryzyka kredytowego portfela aktywów wiąże się z dalszymi szacunkami co do prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązań i związanymi z tym współczynnikami strat oraz korelacją między stronami transakcji. Oddział dokonuje pomiaru ryzyka kredytowego przy użyciu prawdopodobieństwa niewypłacalności (PD), ekspozycji na moment niewypłacalności (EAD) oraz straty w momencie niewypłacalności (LGD). Jest to dominujące podejście stosowane do pomiaru oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z MSSF 9.

MSSF 9 na potrzeby pomiaru utraty wartości zakłada model bazujący na 3 fazach zróżnicowanych w zależności od zmian w jakości kredytowej instrumentu finansowego od momentu początkowego ujęcia. Model ten wymaga aby instrument, który nie jest dotknięty utratą wartości w momencie początkowego ujęcia klasyfikowany był do Fazy 1, a jego ryzyko kredytowe jest stale monitorowane. Jeżeli od momentu początkowego ujęcia został zidentyfikowany istotny wzrost ryzyka kredytowego, instrument finansowy

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

klasyfikowany jest do Fazy 2, lecz w dalszym ciągu nie jest on dotknięty utratą wartości. W przypadku rozpoznania utraty wartości danego instrumentu finansowego, jest on klasyfikowany do Fazy 3.

W przypadku aktywów dotkniętych utratą wartości na moment początkowego ujęcia są one prezentowane odrębnie, jako tzw. Aktywa POCI (ang. purchased or originated credit-impaired financial assets, POCI).

Oczekiwana strata kredytowa instrumentów w Fazy 1 stanowi tę część oczekiwanej straty kredytowej w całym oczekiwanym okresie życia produktu, która wynika ze zdarzeń niewypłacalności mogących wystąpić w ciągu kolejnych 12 miesięcy. Oczekiwana strata kredytowa instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do Fazy 2 lub 3 szacowana jest w całym oczekiwanym okresie życia instrumentu.

Oczekiwana strata kredytowa aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości w momencie nabycia lub udzielenia mierzona jest w całym okresie życia.

Dla ekspozycji zaklasyfikowanych do Fazy 1 oraz 2 przychody odsetkowe naliczane są w oparciu o wartość bilansową brutto ekspozycji. Dla ekspozycji, dla których nastąpiła utrata wartości po początkowej dacie ujęcia w księgach (Faza 3), przychód odsetkowy jest ustalany w oparciu o efektywną stopę procentową oraz wartość bilansową netto. Dla aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości przy początkowym ujęciu przychód odsetkowy naliczany jest od wartości bilansowej netto w oparciu o efektywną stopę procentową skorygowaną o ryzyko kredytowe. Ponadto dla ekspozycji klasyfikowanych do Fazy 2 i 3 oczekiwane straty kredytowe są rozpoznane w horyzoncie pozostałego czasu życia. Aktywa finansowe dotknięte utratą wartości przy początkowym ujęciu, na dzień początkowego ujęcia rozpoznawane są w wartości godziwej. W kolejnych okresach kalkulowane są dla nich oczekiwane straty kredytowe w horyzoncie pozostałego czasu życia.

Istotny wzrost ryzyka kredytowego

Oddział stosuje następujące kryteria identyfikacji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego:

Kryteria ilościowe

Kryterium ilościowe to podstawowy wskaźnik istotnego wzrostu ryzyka kredytowego w odniesieniu do portfela kredytów hipotecznych udzielonych osobom fizycznym. W celu identyfikacji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego krzywa PD w całym okresie życia na datę raportową porównywana jest z krzywą PD w momencie początkowego ujęcia instrumentu finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Kryteria ilościowe - portfel niedetaliczny

W celu oszacowania krzywej PD w całym okresie życia na moment początkowego ujęcia przyjmowane są założenia dotyczące struktury krzywej PD. Z jednej strony w przypadku instrumentów finansowych o dobrych ocenach jakości kredytowej przyjmowane jest założenie dotyczące pogarszania się krzywej PD w miarę upływu czasu. Z drugiej strony w odniesieniu do instrumentów finansowych o niskiej ocenie jakości kredytowej przyjmuje się, że krzywa PD będzie poprawiać się wraz z upływem czasu. Stopień pogarszania się lub poprawy będzie zależał od poziomu pierwotnego ratingu. W celu zapewnienia porównywalności obu krzywych parametry PD są redukowane do średniorocznych PD.

Co do zasady istotny wzrost ryzyka kredytowego ma miejsce w przypadku względnego wzrostu PD o 250%. Wartość ta może być mniejsza w związku z kilkoma czynnikami ograniczającymi, takimi jak czas do zapadalności oraz portfele produktowe.

Kryteria ilościowe - portfel detaliczny

W celu oceny wystąpienia istotnego wzrostu ryzyka kredytowego porównywane są skumulowane prawdopodobieństwa niewywiązania się ze zobowiązania (PD) w horyzoncie życia ekspozycji. Do porównania wykorzystywane jest skumulowane PD wyznaczone na dzień sprawozdawczy oraz odpowiadające mu oczekiwane warunkowe skumulowane PD wyznaczone na bazie oceny ryzyka przeprowadzonej na moment inicjalnego ujęcia instrumentu. Warunkowe skumulowane PD wyznaczone jest pod warunkiem, że instrument przeżyje do bieżącego dnia sprawozdawczego, a więc nie nastąpi wcześniej pełna spłata instrumentu finansowego i nie wystąpi zdarzenie niewywiązania się ze zobowiązania. Istotny wzrost ryzyka zostanie zidentyfikowany w przypadku, gdy różnica skumulowanych wartości PD przekroczy wartość progową wyznaczaną w oparciu o dane historyczne. Wartość ta stanowi medianę z rozkładu różnic grupy ekspozycji, dla których nastąpiło pogorszenie jakości kredytowej.

Kryteria jakościowe

W celu identyfikacji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego i klasyfikacji instrumentów finansowych do Fazy 2 Oddział korzysta także z kryteriów jakościowych.

Kryteria jakościowe - portfel niedetaliczny

Następujące kryteria stosowane są w odniesieniu do ekspozycji wobec Skarbu Państwa, banków, przedsiębiorstw oraz ekspozycji z tytułu finansowania specjalistycznego:

- ✓ zewnętrzne wskaźniki rynkowe,
- ✓ zmiany w warunkach finansowania,
- ✓ zmiany w podejściu do zarządzania,

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

- ✓ zadany status forbearance,
- ✓ ocena ekspercka.

Oszacowanie istotnego wzrostu ryzyka kredytowego uwzględnia informacje dotyczące przyszłości i dokonywane jest na bazie kwartalnej na poziomie kontraktu w odniesieniu do wszystkich portfeli niedetalicznych.

Kryteria jakościowe - portfel detaliczny

Istotny wzrost ryzyka kredytowego zaangażowań detalicznych identyfikowany jest w przypadku spełnienia co najmniej jednego z poniższych warunków:

- ✓ instrument posiada nadany status forbearance,
- ✓ brak danych o ratingu inicjalnym bądź bieżącym,
- ✓ klient posiada inny kontrakt z przesłanką niewywiązania się ze zobowiązania,
- ✓ podejście kolektywne,
- ✓ zakwalifikowanie kredytobiorcy na listę obserwacyjną.

Ocena istotnego wzrostu ryzyka kredytowego wszystkich portfeli detalicznych zawiera informacje dotyczące przyszłości i dokonywana jest na bazie miesięcznej.

W ramach podejścia kolektywnego Oddział uwzględnia ryzyko fizyczne dotyczące nieruchomości zabezpieczonych hipotecznie (ryzyko ESG).

Ekspozycje przeterminowane

Oddział przyjmuje założenie, że ryzyko kredytowe związane ze składnikiem aktywów finansowych znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, gdy występuje:

- ✓ opóźnienie w spłacie dla danej ekspozycji przekraczające 30 dni od terminu zapadalności raty kredytu/ pożyczki - kapitału, odsetek lub opłat do 90 dni włącznie przy uwzględnieniu progu istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego,
- ✓ opóźnienie w spłacie dla danej ekspozycji przekraczające 90 dni od terminu zapadalności raty kredytu/pożyczki - kapitału lub odsetek lub opłat, w sytuacji gdy dla danej ekspozycji nie zostało spełnione kryterium istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego.

Instrumenty takie klasyfikowane są do Koszyka 2 i oczekiwane straty kredytowe kalkulowane są w całym horyzoncie ich życia.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Niskie ryzyko kredytowe

Oddział nie korzysta z wyjątku dotyczącego niskiego ryzyka kredytowego w odniesieniu do żadnej działalności kredytowej.

Definicja niewywiązania się ze zobowiązań i aktywów dotkniętych utratą wartości

Oddział wykorzystuje definicję niewywiązania się ze zobowiązań instrumentu finansowego, która jest w pełni zgodna z definicją utraty wartości. Ponadto stosowane kryteria są zgodne z definicją niewywiązania się ze zobowiązań wykorzystywaną na potrzeby wewnętrznego procesu zarządzania ryzykiem i mają zastosowanie do wszystkich instrumentów finansowych. Spójna definicja niewywiązania się ze zobowiązań jest stosowana konsekwentnie także w modelach PD, EAD, LGD wykorzystywanych na potrzeby kalkulacji oczekiwanej straty.

Ekspozycje niedetaliczne

Identyfikacja niewykonania zobowiązania przez klienta niedetalicznego ma miejsce w przypadku wystąpienia jednego lub więcej z poniższych zdarzeń:

- ✓ opóźnienie w spłacie zobowiązań przekraczające 90 dni dla jakiegokolwiek materialnie istotnego zobowiązania kredytowego,
- ✓ ogłoszenie upadłości lub niewypłacalności,
- ✓ spisanie należności w straty lub w ciężar utworzonego odpisu,
- ✓ wypowiedzenie kredytu/ innych instrumentów obarczonych ryzykiem,
- ✓ wymuszona restrukturyzacja,
- ✓ anulowanie zapłaty odsetek,
- ✓ sprzedaż należności z poniesieniem materialnej straty,
- ✓ utrata licencji (dla instytucji finansowych),
- ✓ moratorium płatnicze (dla rządów i banków centralnych),
- ✓ oczekiwana strata ekonomiczna,
- ✓ zidentyfikowanie przesłanki niewywiązania się ze zobowiązań klienta przez inny podmiot Grupy RBI.

Ekspozycje detaliczne

Niewykonanie zobowiązania przez klienta detalicznego ma miejsce w sytuacji zaistnienia jednej lub więcej z poniższych przesłanek:

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

- ✓ opóźnienie w spłacie zobowiązań przekraczające 90 dni,
- ✓ oszustwa kredytowe Klienta,
- ✓ informacja o śmierci dłużnika,
- ✓ wypowiedzenie umowy przez Oddział,
- ✓ rozpoczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko Kredytobiorcy, wszczęcie postępowania upadłościowego lub procedury likwidacyjnej,
- ✓ zbycie zobowiązań kredytowych,
- ✓ otrzymanie informacji o problemach finansowych kredytobiorcy,
- ✓ likwidacja lub bankructwo firmy, podmiotu zależnego lub spółki-matki,
- ✓ restrukturyzacja z utratą wartości.

Przyjmuje się, że ekspozycja, która nie była restrukturyzowana utrzymywana jest w statusie niewywiązania się ze zobowiązań przez okres minimum 3 miesięcy od ustania przesłanki, przy zapewnieniu spełnienia kryterium terminowości spłat. W przypadku kontraktów, których warunki finansowania były modyfikowane, od momentu restrukturyzacji musi minąć minimum 12 miesięcy. 12 miesięczny okres karencji stosowany jest także w odniesieniu do ekspozycji, które znalazły się w statusie niewywiązania się ze zobowiązań po raz kolejny w trakcie ostatnich 12 miesięcy.

Status niewywiązania się ze zobowiązań klienta detalicznego identyfikowany jest na poziomie pojedynczego kontraktu, a następnie propagowany jest na pozostałe kontrakty w ramach takiego samego produktu w przypadku klienta detalicznego będącego osobą fizyczną oraz wszystkie kontrakty klienta będącego mikroprzedsiębiorstwem.

Dane, założenia i techniki estymacji

Oczekiwana strata kredytowa jest wyceniana w okresie 12-miesięcznym lub całym horyzoncie życia w zależności od tego, czy od momentu początkowego ujęcia wystąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego, lub też dany składnik aktywów jest uznawany za zagrożony utratą wartości. Przy szacowaniu parametrów PD i LGD w horyzoncie 12 miesięcy oraz całym horyzoncie życia uwzględniane są także dotyczące przyszłości informacje ekonomiczne.

Oczekiwane straty kredytowe to zdyskontowany iloczyn prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD), straty z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD), ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (EAD) oraz współczynnika dyskontowego (D).

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD)

Stosuje się różne metody statystyczne w celu estymacji krzywej niewypłacalności od momentu początkowego ujęcia w całym okresie życia kredytu lub portfela kredytów. Do oszacowania profilu niewykonania zobowiązań w odniesieniu do niespłaconych kwot pożyczek wykorzystano różne modele, które można pogrupować w następujące kategorie:

- ✓ Instytucje finansowe – krzywa prawdopodobieństwa niewypłacalności jest generowana przy użyciu metody parametrycznej regresji szansy przeżycia (Weibulla). Informacje dotyczące przyszłości są włączane do modelu za pomocą jednoczynnikowego modelu Vasicka.
- ✓ Detaliczne kredyty hipoteczne udzielone osobom fizycznym (z wyłączeniem klientów bankowości prywatnej) – estymacja odbywa się z wykorzystaniem danych historycznych, regresji przeżywalności i funkcji parametrycznych. Krzywa PD wyznaczana jest na podstawie podanych parametrów rozkładu Burra. Wartość parametru PD szacowana jest na poziomie ratingu.
- ✓ Mikroprzedsiębiorstwa – szacowana jest długookresowa średnia PD na poziomie portfela.
- ✓ Klienci bankowości prywatnej – stosowana jest wartość referencyjna parametru PD.

W niewielkiej części przypadków, gdy niektóre dane wejściowe nie są w pełni dostępne, do obliczeń stosuje się grupowanie, uśrednianie i analizę porównawczą danych wejściowych.

Strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD)

Strata z tytułu niewykonania zobowiązania stanowi oczekiwanie co do wielkości straty z tytułu niewykonania zobowiązania. Straty z tytułu niewykonania zobowiązania różnią się w zależności od rodzaju kontrahenta i produktu. Strata z tytułu niewykonania zobowiązania jest wyrażona jako procentowa strata na jednostkę ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania.

Do oszacowania strat z tytułu niewywiązania się ze zobowiązań kredytowych wykorzystano różne modele, które można podzielić na następujące kategorie:

- ✓ Instytucje finansowe – strata z tytułu niewywiązania się ze zobowiązań jest szacowana za pomocą dyskontowania przepływów pieniężnych uzyskanych w procesie windykacji. Informacje dotyczące przyszłości są włączane do oszacowania za pomocą modelu Vasicka.
- ✓ Detaliczne kredyty hipoteczne i inne kredyty detaliczne – strata z tytułu niewykonania zobowiązania szacowana jest:
 - kredyty hipoteczne udzielone osobom fizycznym (z wyłączeniem klientów bankowości prywatnej) – na podstawie wartości długookresowej średniej wartości LGD/BEEL na

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

poziomie puli. Wartości parametrów pochodzą z modelu zgodnego z wymogami CRR, dostosowanego do wymogów IFRS9,

- mikroprzedsiębiorstwa - na podstawie modelu statystycznego zbudowanego na bazie historycznie zrealizowanych odzysków,
- klienci bankowości prywatnej – stosowana jest wartość referencyjna.

W niewielkiej części przypadków gdy niektóre dane wejściowe nie są w pełni dostępne, strata jest szacowana za pomocą alternatywnych modeli odzysków, analizy porównawczej danych wejściowych i oceny eksperckiej.

Ekspozycja w momencie niewykonania zobowiązania (EAD)

Ekspozycja w momencie niewykonania zobowiązania opiera się na należnościach, które Oddział spodziewa się posiadać w momencie wystąpienia zdarzenia niewywiązania się ze zobowiązań następującego w przeciągu następnych 12 miesięcy lub w horyzoncie życia ekspozycji. EAD dwunastomiesięczne lub w horyzoncie życia ekspozycji jest określane w zależności od określonego profilu spłat, który zależy od rodzaju produktu.

W przypadku produktów amortyzowanych i kredytów balonowych podstawą spłaty są umowne spłaty zadłużenia kredytobiorcy w okresie 12 miesięcy lub w całym okresie życia ekspozycji. W stosownych przypadkach w obliczeniach uwzględnia się również założenia dotyczące przedterminowej spłaty/refinansowania.

Współczynnik dyskontujący

Współczynnik dyskontujący stosowany w kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej dla ekspozycji bilansowych innych niż leasingowe lub POCl stanowi efektywna stopa procentowa lub jej przybliżenie. W przypadku ekspozycji POCl stosowana jest stopa skorygowana o ryzyko kredytowe.

Kalkulacja

Oczekiwana strata kredytowa jest iloczynem PD, LGD i EAD pomnożonym przez prawdopodobieństwo braku wystąpienia zdarzenia niewywiązania się ze zobowiązań w trakcie rozpatrywanego okresu czasu. Ta ostatnia wyrażana jest przez funkcję S.

W ten sposób efektywnie obliczane są przyszłe wartości oczekiwanych strat kredytowych, które są następnie zdyskontowane do dnia bilansowego i sumowane. Obliczone wartości oczekiwanych strat kredytowych są następnie ważone w zależności od scenariusza.

W przypadku ekspozycji detalicznych odpis jest kalkulowany przy użyciu uzyskanego statystycznie najlepszego oszacowania oczekiwanej straty (BEEL).

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Informacje dotyczące przyszłości

Zarówno ocena istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, jak i kalkulacja oczekiwanych strat kredytowych zawierają informacje dotyczące przyszłości. Oddział na podstawie wykonanych analiz historycznych zidentyfikował kluczowe zmienne ekonomiczne mające wpływ na ryzyko kredytowe i oczekiwane straty kredytowe poszczególnych portfeli.

Zmienne makroekonomiczne oraz związany z nimi wpływ na prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania, stratę z tytułu niewywiązania się ze zobowiązań oraz ekspozycję w przypadku niewykonania zobowiązania różnią się w zależności od kategorii. W ramach procesu ich wyznaczania zastosowano także oceny eksperckie.

Przy budowie modeli makroekonomicznych zostały wzięte pod uwagę następujące zmienne opisujące stan cyklu koniunkturalnego:

- ✓ dynamika wzrostu PKB,
- ✓ stopa bezrobocia,
- ✓ stopa rentowności 10-letnich obligacji skarbowych,
- ✓ indeks cen konsumpcyjnych.

Prognozy zmiennych ekonomicznych dotyczące najbliższych 3 lat dostarczane są przez Raiffeisen Research na bazie kwartalnej. Po upływie 3 lat, w celu oszacowania zmiennych ekonomicznych przez pozostały okres życia instrumentu, stosowane jest podejście zbiegania do średniej, które oznacza dążenie zmiennych makroekonomicznych do długookresowej średniej stopy lub długookresowego średniego wzrostu w okresie do zapadalności.

Wpływ tych zmiennych makroekonomicznych na wartość PD, LGD i EAD został określony poprzez zastosowanie regresji statystycznej w celu zrozumienia wpływu, jaki zmiany tych zmiennych wywarły historycznie na wskaźniki niewywiązania się ze zobowiązań oraz składniki strat z tytułu niewywiązania się ze zobowiązań oraz na ekspozycję w przypadku niewywiązania się ze zobowiązań.

Oprócz podstawowego scenariusza ekonomicznego, Raiffeisen Research zapewnia również najlepszy i najgorszy scenariusz wraz z ich wagami, aby zapewnić ujęcie nieliniowości. Wagi scenariuszy określane są poprzez połączenie analiz statystycznych z ocenami ekspertów, z uwzględnieniem zakresu możliwych wyników reprezentowanych przez każdy możliwy scenariusz. Ważone prawdopodobieństwem oczekiwane straty kredytowe są określane poprzez zastosowanie każdego scenariusza z wykorzystaniem odpowiedniego modelu oczekiwanych strat kredytowych i pomnożenie go przez odpowiednią wagę scenariusza.

Podobnie jak w przypadku wszelkich prognoz ekonomicznych, prognozy i prawdopodobieństwo wystąpienia są obciążone wysokim stopniem nieodłącznej niepewności, a zatem rzeczywiste wyniki mogą

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

znacznie różnić się od przewidywanych. Oddział uznaje przyjęte prognozy za najlepsze oszacowanie możliwych wyników. Szczegóły dotyczące istotnego szacunku zaprezentowane zostały w Nocie 2.20.2.

Grupowanie aktywów

W przypadku odpisów na oczekiwane straty kredytowe kalkulowanych portfelowo, grupowanie ekspozycji odbywa się w oparciu o wspólne cechy ryzyka, tak aby ekspozycje na ryzyko w ramach grupy były jednorodne. Aby grupa była wiarygodna statystycznie, musi istnieć wystarczająca ilość obserwacji. W sytuacji braku wystarczających informacji na poziomie wewnętrznym, Oddział rozważył możliwość analizy porównawczej wewnętrznych/zewnętrznych danych uzupełniających do celów modelowania.

Poniżej przedstawiono charakterystykę i wszelkie dane uzupełniające wykorzystane do określenia grupowania:

- ✓ segment klienta,
- ✓ rodzaj produktu – w przypadku kredytów detalicznych,
- ✓ klasa ratingowa PD.

2.7. Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu lub wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Oddział nie dokonał wyboru opcji wyceny zobowiązań finansowych do wartości godziwej.

W przypadku wyboru tej opcji, zmiana wartości godziwej wynikająca ze zmian w poziomie własnego ryzyka kredytowego byłaby odnoszona do innych dochodów całkowitych.

W momencie usunięcia składnika zobowiązania finansowego z ksiąg Oddziału wartość poprzednio ujęta w innych dochodach całkowitych nie podlegałaby odniesieniu do wyniku finansowego.

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane do kategorii: zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz pozostałe zobowiązania finansowe.

Oddział decyduje o klasyfikacji zobowiązania finansowego w momencie jego początkowego ujęcia.

Do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zaliczane są pochodne instrumenty finansowe.

Do kategorii pozostałych zobowiązań finansowych klasyfikowane są zobowiązania inne niż wycenianie w wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do wyniku finansowego, obejmujące głównie zobowiązania wobec banków oraz klientów.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

W momencie początkowego ujęcia taki składnik zobowiązań finansowych wycenia się w wartości godziwej, która jest powiększana lub pomniejszana o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do emisji składnika zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

2.8. Metody ustalania wartości godziwej i zamortyzowanego kosztu

Do wyceny instrumentów finansowych w wartości godziwej, dla których istnieje aktywny rynek, wykorzystuje się ceny rynkowe publikowane przez rzetelne i wiarygodne źródła, np. serwis Reuters, Bloomberg, GPW, itp. Instrumenty finansowe wyceniane są względem cen ogłaszanych w wymienionych wyżej serwisach, przyjmując dla aktywów stronę BID. Do wyceny instrumentów finansowych stosowane są:

- ✓ ceny zamknięcia rynku dla rynków regulowanych,
- ✓ ceny fixingowe dla rynku OTC,
- ✓ ceny podawane przez pośredników (Brokerów) dla rynku OTC w przypadku braku cen fixingowych.

W przypadku, gdy nie jest dostępna wiarygodna cena rynkowa instrumentu finansowego, wycena przeprowadzana jest w oparciu o cenę teoretyczną zbudowaną na podstawie modelu krzywej dochodowości. Model krzywej dochodowości oparty jest na notowaniach rynkowych z rynku pieniężnego oraz kontraktów swap dla poszczególnych walut. Model wyceny zawiera elementy korekty o ryzyko kredytowe.

Oddział wycenia według zamortyzowanego kosztu pożyczki i należności.

Metoda zamortyzowanego kosztu jest metodą ustalenia wartości instrumentu finansowego, poprzez ujęcie wartości, w jakiej instrument finansowy został wyceniony w momencie początkowego ujęcia, pomniejszenie jej o spłaty kwoty kapitału, powiększenie lub pomniejszenie o ustaloną z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skumulowaną amortyzację wszelkich różnic między wartością początkową, a wartością w terminie zapadalności oraz pomniejszenie jej o odpisy z tytułu oczekiwanych strat.

2.9. Wyłączenie instrumentów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z aktywów finansowych, w sytuacji kiedy Oddział dokonuje spisania należności lub gdy Oddział przenosi składnik aktywów finansowych na inny podmiot. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Oddział przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, lub gdy Oddział zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów poza Oddział.

Przenosząc składniki aktywów finansowych Oddział ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- ✓ Jeżeli Oddział przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej i jednocześnie odrębnie rozpoznaje jako aktywa lub zobowiązania wszelkie prawa i obowiązki zachowane przez Oddział lub powstałe podczas tego transferu.
- ✓ Jeżeli Oddział zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.
- ✓ Jeżeli Oddział nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, Oddział ustala, czy zachował kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wysokości wynikającej z kontynuowanego zaangażowania, a w przypadku braku kontroli składnik aktywów finansowych jest wyłączany i jednocześnie odrębnie rozpoznawane są jako aktywa lub zobowiązania wszelkie prawa i obowiązki zachowane przez Oddział lub powstałe podczas tego transferu.

Spisywanie należności powiązane jest z procesami windykacyjnymi Oddziału i dokonywane jest w sytuacji kiedy Oddział nie widzi możliwości uzyskania znaczących przepływów pieniężnych z windykowanych należności oraz powzięto decyzję o niekontynuowaniu istotnych działań windykacyjnych.

Bazując na powyższych zasadach, należności kredytowe wyłącza się z bilansu tylko w przypadku wygaśnięcia praw do przepływów pieniężnych lub w przypadku braku uzasadnionych perspektyw na odzyskanie danego składnika aktywów finansowych w całości lub części.

W przypadku należności kredytowych są to przypadki takie jak: umorzenie kredytu,

- ✓ przedawnienie praw związanych z roszczeniami,
- ✓ nieskuteczna windykacja,
- ✓ brak prawnych możliwości dochodzenia roszczenia (np. upadłość lub śmierć klienta),
- ✓ definitywna sprzedaż wierzytelności,
- ✓ unieważnienie umowy kredytu prawomocnym wyrokiem sądu.

2.10. Modyfikacje składnika aktywów finansowych

MSSF 9 nie zawiera wyraźnych wskazówek, kiedy modyfikacja składnika aktywów finansowych skutkuje usunięciem z bilansu, dlatego można zastosować analogię do wskazówek dotyczących modyfikacji zobowiązań finansowych opisanych w MSSF 9.3.3.2 i MSSF 9.B3.3.6, w których istotna zmiana warunków skutkowałaby usunięciem z bilansu.

Zgodnie z tymi wytycznymi Oddział dokonuje oceny ilościowej i jakościowej dokonanych modyfikacji.

Ocena ilościowa polega na przeprowadzeniu testu wartości bieżącej składnika aktywów polegającego na ocenie czy zdyskontowana wartość bieżąca przepływów pieniężnych na nowych warunkach z wykorzystaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej różni się o co najmniej 10% od zdyskontowanej wartości bieżącej pozostałych przepływów pieniężnych pierwotnego aktywa finansowego.

Dla kryteriów ilościowych zgodnie z polityką Centrali, Oddział zdefiniował istotną zmianę warunków (z podstawowej restrukturyzacji), jako modyfikację harmonogramu spłaty który:

- ✓ wydłuża średni pozostały okres o $\geq 50\%$ i ≥ 2 lata (narastająco); i/lub
- ✓ zmienia zamortyzowany koszt (zdyskontowany pierwotnym EIR) o $\geq 10\%$ i/lub ≥ 100 tysięcy EUR.

Należności w Fazie 3 można często zrestrukturyzować w celu dostosowania do maksymalnych oczekiwanych wpłat, na jakie może sobie pozwolić klient, który nie wywiązuje się ze zobowiązań. W takim przypadku wydłużenie harmonogramu spłat powyżej 2 lat nie skutkuje automatycznie usunięciem z bilansu i wymaga dalszego osądu w celu ustalenia czy rozszerzenie jest ekonomicznie nowym instrumentem.

Ocena jakościowa - oprócz kryteriów ilościowych (test wartości bieżącej), ocenie podlegają również kryteria jakościowe takie jak:

- ✓ Nowy harmonogram spłaty który zmienia walutę aktywa i/lub wprowadza klauzule, które normalnie powodowałyby niespełnienie kryteriów testu SPPI.
- ✓ Zmiana rodzaju instrumentu (np. pożyczka na obligację).

2.11. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne są nieposiadającymi formy fizycznej, ale możliwymi do zidentyfikowania niepieniężnymi składnikami majątkowymi kontrolowanymi przez Oddział, które spowodują w przyszłości wpływ do Oddziału korzyści ekonomicznych powiązanych bezpośrednio z tymi aktywami.

Do wartości niematerialnych Oddział zalicza w szczególności:

- ✓ licencje na oprogramowanie komputerowe,
- ✓ autorskie prawa majątkowe do oprogramowania komputerowego lub innego dzieła,
- ✓ koszty zakończonych prac rozwojowych,

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Składnik wartości niematerialnych Oddziału w początkowym ujęciu wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia.

W przypadku oprogramowania komputerowego, jako wartości niematerialnej, cena nabycia lub koszt wytworzenia obejmuje:

- ✓ cenę zakupu licencji lub autorskich praw majątkowych, należną dostawcy, pomniejszoną o udzielone rabaty i upusty, a powiększoną o cło i podatek akcyzowy od importu oraz podatek od towarów i usług niepodlegający odliczeniu,
- ✓ wszystkie inne dające się bezpośrednio przyporządkować nakłady lub koszty związane z dostosowaniem nabytego oprogramowania do używania lub z jego wytworzeniem we własnym zakresie, zgodnie z przeznaczeniem planowanym przez Oddział, naliczone od dnia nabycia lub od dnia rozpoczęcia wytwarzania do dnia przekazania oprogramowania do używania.

Do bezpośrednich nakładów lub kosztów zalicza się w szczególności:

- ✓ koszty konsultacji zewnętrznych,
- ✓ koszty uruchomienia i testów sprawdzających działanie programów komputerowych,
- ✓ koszty świadczeń pracowniczych pracowników Oddziału, w odniesieniu do nabytego lub wytworzonego oprogramowania wskazanego w ramach danego projektu IT, poniesione wyłącznie w związku z jego dostosowaniem do wymogów Oddziału lub wytworzeniem we własnym zakresie. Do kosztów tych zalicza się krótkoterminowe świadczenia pracownicze (koszty osobowe) pracowników obejmujące: wynagrodzenia zasadnicze, godziny nadliczbowe, premie, które można odnieść do danego oprogramowania, pozostałe świadczenia pracownicze powiązane z powyższymi.

Koszty związane z bieżącym utrzymaniem wartości niematerialnych odnoszone są do rachunku zysków i strat z chwilą poniesienia.

Po początkowym ujęciu składnik wartości niematerialnych wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia (koszt historyczny) pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości (model ceny nabycia lub kosztu wytworzenia).

Umorzenia dokonuje się przez szacowany okres użyteczności danego składnika aktywów. Zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, wynikają z przeprowadzanych testów na utratę wartości (w przypadku zidentyfikowania istotnych przesłanek utraty wartości podczas okresowych przeglądów wartości niematerialnych).

Nie dokonuje się odpisów amortyzacyjnych składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, podlegają one testom na utratę wartości na każdy dzień sprawozdawczy.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Przełgdu, czy w badanym okresie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości dokonuje się na każdy dzień sprawozdawczy.

Jeśli wystąpiły takie przesłanki, ustalana jest wartość odzyskiwalna tych aktywów. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe koszty operacyjne” w okresie, którego dotyczy, jeżeli wartość księgową wartości niematerialnej przekracza jej wartość odzyskiwalną.

Odpis ten może ulec odwróceniu, ale tylko do takiego poziomu, aby wartość księgową składnika aktywów nie przekroczyła wartości księgowej, którą miałyby ten składnik aktywów (po pomniejszeniu o kwotę amortyzacji), jeżeli nie zostałyby ujęte odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zyski lub straty ze sprzedaży wartości niematerialnych prezentowane są odpowiednio jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne.

Główne składniki wartości niematerialnych będących w posiadaniu Oddziału stanowi oprogramowanie. Okresy amortyzacji stosowane co do zasady dla tych kategorii wynoszą od 5 do 10 lat.

2.11.1. Koszty zakończonych prac rozwojowych

W obszarze działań informatycznych Oddziału koszty związane z:

- ✓ etapem prac badawczych prowadzonego przedsięwzięcia IT odnoszone są w koszty bieżące z chwilą poniesienia,
- ✓ etapem prac rozwojowych, jeżeli spełnią warunki kwalifikacji, będą ujmowane jako wartości niematerialne, a ich okres amortyzacji równy będzie okresowi ekonomicznej użyteczności aktywowanych prac rozwojowych.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku Oddział nie wytwarzał we własnym zakresie oprogramowania komputerowego na własne potrzeby. Informacje na temat zmian dotyczących kosztów działań informatycznych Oddziału w roku 2023 zaprezentowano w nocie 14.

2.11.2. Inne wartości niematerialne

Do wartości niematerialnych zalicza się przede wszystkim:

- ✓ zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe, które aktywuje się w wysokości ceny nabycia, tj. kosztów poniesionych na zakup i dostosowanie nabytego konkretnego oprogramowania komputerowego do używania zgodnie z wymogami Oddziału,
- ✓ nabyte autorskie prawa majątkowe do wdrażanego oprogramowania,
- ✓ licencje lub autorskie prawa majątkowe do dzieł innych niż oprogramowanie.

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Amortyzację wartości niematerialnych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej przez okres użytkowania.

2.12. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe po początkowym ujęciu wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia (koszt historyczny) pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości (model ceny nabycia lub kosztu wytworzenia).

Umorzenia dokonuje się przez szacowany okres użyteczności danego składnika aktywów. Zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, wynikają z przeprowadzanych testów na utratę wartości (w przypadku zidentyfikowania istotnych przesłanek utraty wartości podczas okresowych przeglądów rzeczowych aktywów trwałych).

Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem i przystosowaniem do używania lub wytworzeniem danych aktywów.

Ulepszenia w obcych środkach trwałych ponoszone są głównie na dostosowanie do potrzeb Oddziału wynajmowanych lokali z przeznaczeniem na placówki obsługi klientów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub ujmuje jako odrębny składnik tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi dodatkowy wpływ korzyści ekonomicznych dla Oddziału, które można przyporządkować danemu składnikowi rzeczowych aktywów trwałych, zaś cenę nabycia lub koszt wytworzenia danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć.

Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie, w którym je poniesiono.

Amortyzację składników rzeczowych aktywów trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonej o wartość końcową, jeżeli występuje i jest istotna, na przestrzeni szacunkowego okresu ich użytkowania.

Okresy amortyzacji stosowane co do zasady dla podstawowych kategorii rzeczowych aktywów trwałych Oddziału wynoszą:

Wyposażenie biurowe	od 3 do 10 lat
Urządzenia komputerowe	maksymalnie 4 lata

Przyjęte okresy użytkowania weryfikowane są, co najmniej raz w roku.

Przełgądu, czy w badanym okresie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości środków trwałych dokonuje się raz w roku. Jeśli wystąpiły takie przesłanki, ustalana jest wartość odzyskiwalna tych aktywów.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe koszty operacyjne” w okresie, którego dotyczy, jeżeli wartość księgową składnika aktywów przekracza jego wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony, ale tylko do takiego poziomu, aby wartość księgową aktywów nie przekroczyła wartości księgowej, którą miałby ten składnik aktywów (po pomniejszeniu o kwotę amortyzacji), jeżeli nie zostałby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

Zyski lub straty ze sprzedaży środków trwałych prezentowane są odpowiednio jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne.

2.13. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Do środków pieniężnych oraz ich ekwiwalentów na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych zaliczane są środki w kasie i Banku Centralnym oraz należności od banków na które składają się środki na rachunkach bieżących Oddziału. Oddział nie posiada lokat międzybankowych.

2.14. Rezerwy

Rezerwy tworzone są, gdy na Oddziale ciąży istniejący obowiązek świadczenia (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wykorzystania już posiadanych lub przyszłych aktywów Oddziału oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. W przypadku, gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej, która odzwierciedla koszt pieniądza w czasie oraz przy uwzględnieniu ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

Oddział tworzy w szczególności rezerwy:

- ✓ na bieżące zobowiązania wobec pracowników wynikające ze stosunku pracy, jak również rezerwy związane z długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi wyceniane metodą aktuarialną,
- ✓ na skutki toczącego się postępowania sądowego.

W odniesieniu do dużej populacji możliwych zobowiązań warunkowych, rezerwa na przyszłe prawdopodobne zobowiązania jest ustalana przy użyciu podejścia portfelowego.

Wartość oczekiwana przyszłych wypływów środków pieniężnych uwzględnia wszystkie możliwe wyniki ważone na podstawie ich prawdopodobieństwa.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Dodatkowo, jeżeli wartość pieniądza w czasie jest istotna, (zazwyczaj w sytuacji kiedy potencjalny odpływ jest możliwy do realizacji powyżej jednego roku lub dłużej), rezerwa jest początkowo dyskontowana do wartości bieżącej.

Istotne informacje na temat rezerw dotyczących ryzyka prawnego związanego ze sprawami sądowymi dotyczącymi kredytów hipotecznych i mieszkaniowych w walutach obcych zaprezentowano w Nocie 2.19.

2.15. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący i odroczony. Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat.

Podatek bieżący obliczany jest w oparciu o wynik księgowy brutto skorygowany o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe niebędące przychodami księgowymi, koszty nieuznawane przez przepisy podatkowe za koszty uzyskania przychodu oraz o koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi. Ponadto dla celów podatkowych wynik księgowy brutto koryguje się o przychody i koszty z lat ubiegłych zrealizowane dla celów podatkowych w danym okresie sprawozdawczym oraz odliczenia od dochodu.

Przy ustalaniu odroczonego podatku dochodowego uwzględnia się wartość aktywów i rezerwy na odroczony podatek na dzień sprawozdawczy rozpoczynający i kończący okres sprawozdawczy. Wartość odroczonego podatku dochodowego na dzień sprawozdawczy ustala się z zastosowaniem metody bilansowej jako zmianę stanu pozycji bilansowych - aktywów i rezerw na odroczony podatek dochodowy.

Z uwagi na odmienną momentu uznania przychodu za osiągnięty lub kosztu za poniesiony w rozumieniu przepisów prawa bilansowego i podatkowego Oddział tworzy rezerwę oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową dla celów raportowania finansowego, przeliczoną odpowiednią stawką podatkową.

Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w rachunku zysków i strat lub (w przypadku skutków wyceny aktywów finansowych odnoszonych na inne dochody całkowite) w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Pozostałe dochody całkowite”. Oddział tworzy rezerwę na podatek odroczony w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Kwoty podatku odroczonego oblicza się w wysokości stawki podatkowej, która według przewidywań będzie stosowana wówczas, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub zobowiązanie rozliczone, przyjmując za podstawę stawki podatkowe i przepisy podatkowe, obowiązujące na koniec okresu sprawozdawczego lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na koniec okresu sprawozdawczego. Aktywa z tytułu podatku odroczonego i rezerwy na podatek odroczonego nie podlegają dyskontowaniu.

Oddział kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowego ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

2.16. Pozostałe pozycje

Pozycja „Inne aktywa” obejmuje przede wszystkim:

- ✓ koszty zapłacone z góry, a dotyczące późniejszych okresów sprawozdawczych,
- ✓ przychody do otrzymania,
- ✓ aktywa przejęte za długi,
- ✓ należności z tytułu unieważnionych umów kredytowych,
- ✓ inne należności wynikające z rozliczeń z kontrahentami lub klientami Oddziału.

Koszty zapłacone z góry ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty kontrahentowi i rozlicza w czasie do rachunku zysków i strat metodą liniową, przez okres którego dotyczy zapłacona kwota kosztów.

Aktywa przejęte za długi na moment ujęcia w księgach wykazuje się według ich wartości godziwej. Aktywa te traktowane są jako zapasy, w związku z tym po początkowym ujęciu pozycje te wycenia się w wartości niższej z: wartość bilansowa lub wartość możliwa do odzyskania.

Należności z tytułu unieważnionych umów kredytowych wykazuje się co do zasady w kwocie wypłaconego klientowi kapitału kredytu.

Pozycja „Pozostałe zobowiązania” obejmuje przede wszystkim:

- ✓ rozliczenia międzyokresowe kosztów,
- ✓ przychody przyszłych okresów.

„Rozliczenia międzyokresowe kosztów” stanowią koszty do zapłacenia, nieudokumentowane fakturą zakupu. Koszty te dotyczą bieżącego okresu sprawozdawczego i ujmowane są w księgach rachunkowych

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

w momencie wykonania usługi lub dostawy, tj. powstania zobowiązania. Są płatne w późniejszym okresie w momencie otrzymania faktur od dostawców.

Pozycja „Przychody przyszłych okresów” obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych.

2.17. Leasing

Oddział występuje w roli leasingobiorcy w umowach: najmu powierzchni biurowych, wynajmu długoterminowego samochodów, oraz dzierżawy urządzeń wyposażenia biura.

Oddział ujmuje składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania w kwocie równej zobowiązaniu z tytułu leasingu, skorygowanej o kwoty wszelkich przedpłat lub naliczonych opłat leasingowych odnoszących się do tego leasingu w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”. Zobowiązania z tytułu leasingu prezentowane są w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Po początkowym ujęciu prawo do użytkowania jest pomniejszane o umorzenie oraz łączne straty z tytułu utraty wartości oraz korygowane w związku z aktualizacją wyceny zobowiązania z tytułu leasingu w związku ze zmianami leasingu, nieskutkującymi koniecznością ujęcia odrębnego składnika leasingu.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania są amortyzowane liniowo przez krótszy z dwóch okresów: okres leasingu lub okres użytkowania bazowego składnika aktywów.

Oddział określa stopę procentową leasingu jako stopę oprocentowania finansowania pozyskanego z Centrali, z uwzględnieniem walut w jakich denominowane są kontrakty leasingowe oraz okresów zapadalności umów.

Co do zasady umowa może być zaklasyfikowana jako umowa krótkoterminowa, jeżeli okres trwania umowy nie przekracza 12 miesięcy.

Aktywa mogą być zaklasyfikowane jako aktywa o niskiej wartości, jeżeli cena nabycia nowego składnika nie przekracza kwoty 5 000 EUR. Oddział nie zidentyfikował umów spełniających te kryteria.

W przypadku umów bezterminowych okres leasingu ustalony został z uwzględnieniem opcji przedłużenia oraz skrócenia dostępnych w zawartych kontraktach, jeżeli prawdopodobne jest skorzystanie z opcji. W przypadku kontraktów zawartych na czas nieokreślony z opcją wypowiedzenia przysługującą obu stronom kontraktu Oddział ocenił, czy występują istotne koszty wyjścia z umowy. Posiadane przez Oddział kontrakty na czas nieokreślony to przede wszystkim umowy najmu nieruchomości dla których okres leasingu ustalony został jako okres wypowiedzenia przysługujący obu stronom kontraktu. W przypadku gdy koszty wyjścia z kontraktu są istotne, jako okres leasingu Oddział przyjął okres 3 lat. Przyjęty okres wynika ze strategii fizycznej obecności w danej lokalizacji, zapewniającej elastyczność i efektywność biznesową Oddziału.

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Przy początkowym ujęciu zobowiązanie z tytułu leasingu wyceniane jest na podstawie wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie.

Do ustalenia wartości bieżącej stosowana jest stopa procentowa leasingu, a jeśli nie jest możliwe jej ustalenie – stopa krańcowa Oddziału.

W wycenie zobowiązań z tytułu leasingu w momencie początkowego ujęcia i wyceny uwzględnia się następujące elementy:

- ✓ stałe opłaty leasingowe pomniejszone o jakiegokolwiek należne zachęty leasingowe,
- ✓ zmienne opłaty leasingowe zależne od indeksu lub stawki,
- ✓ kwoty, które zgodnie z oczekiwaniami będą płatne przez leasingobiorcę z tytułu gwarantowanej wartości końcowej,
- ✓ płatności z tytułu kar za zerwanie umowy leasingu, jeżeli okres umowy leasingu uwzględnia fakt, że leasingobiorca skorzysta z opcji rozwiązania umowy leasingu.

Opłaty zmienne, które nie zależą od indeksu lub stawki i nie mają określonego minimalnego poziomu, nie są wliczane do wartości zobowiązania z tytułu leasingu. Opłaty te są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie zaistnienia zdarzenia, które powoduje ich wymagalność.

Zobowiązanie z tytułu leasingu jest następnie wyceniane poprzez zwiększenie wartości bilansowej w celu odzwierciedlenia odsetek od zobowiązania z tytułu leasingu (metodą efektywnej stopy procentowej) oraz poprzez jej zmniejszenie w celu odzwierciedlenia dokonanych opłat leasingowych.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

2.18. Zmiany w standardach rachunkowości.

Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do nich, które zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) i nie są zatwierdzone przez Unię Europejską

Standardy / Interpretacje	Data wydania/ publikacji	Obowiązuje od	Zatwierdzone przez Unię Europejską	Opis zmian
Zmiany do MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych - klasyfikacja zobowiązań	23.01.2020/ 15.07.2020	01.01.2024	Nie	Zmiany dotyczą prezentacji zobowiązań w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. W szczególności wyjaśniają, że klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe powinna opierać się na prawach istniejących na koniec okresu sprawozdawczego. Do zmian obowiązywać będzie podejście prospektywne. Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie Oddziału.
Zmiany do MSSF 16: Leasing - Zobowiązanie leasingowe w transakcjach typu Sale and Leaseback	22.09.2022	01.01.2024	Nie	Zmiany wyjaśniają, w jaki sposób sprzedawca - leasingobiorca wycenia transakcje sprzedaży i leasingu zwrotnego, które spełniają wymogi MSSF 15, aby były ujmowane jako sprzedaż. Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie Oddziału.
Zmiany do MSR 7/MSSF 7 Umowy finansowe z dostawcami	31.10.2022	01.01.2024	Nie	Zmiany wymagają od jednostki ujawniania informacji jakościowych i ilościowych na temat programów finansowania dostawców, takich jak przedłużone warunki płatności oraz udzielone zabezpieczenia lub gwarancje. Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie Oddziału.
Zmiany do MSR 21 Brak wymienności walut	31.10.2022	01.01.2025	Nie	Zmiana wymaga ujawnienia informacji, które pozwolą użytkownikom sprawozdań finansowych zrozumieć wpływ niewymienialności waluty. Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie Oddziału.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały po raz pierwszy zastosowane przez Oddział w 2023 r.

Standardy / Interpretacje	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie w UE	Data zatwierdzenia przez Unię Europejską	Opis zmian
MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe: Pierwsze zastosowanie MSSF 17 i MSSF 9 - informacje porównawcze	09.12.2021	01.01.2023	09.09.2022	Zmiany stanowią opcję przejściową dotyczącą informacji porównawczych o aktywach finansowych prezentowanych przy początkowym zastosowaniu MSSF 17. Zmiana ma na celu pomóc jednostkom uniknąć tymczasowych niedopasowań księgowych pomiędzy aktywami finansowymi a zobowiązaniami z tytułu umów ubezpieczeniowych, a tym samym poprawić użyteczność informacji porównawczych dla użytkowników sprawozdań finansowych. Zmiany nie miały wpływu na sprawozdanie Oddziału.
Zmiany do MSR 12 Podatek odroczony dotyczący aktywów i zobowiązań wynikających z pojedynczej transakcji	07.05.2021	01.01.2023	12.08.2022	Zmiany mają na celu wyjaśnienie w jaki sposób przedsiębiorstwa powinny rozliczać podatek odroczony od transakcji leasingowych i wygasłych zobowiązań. Zmiany nie miały wpływu na sprawozdanie Oddziału.
Zmiana do MSR 8, Definicja szacunków księgowych	12.02.2021	01.01.2023	02.03.2022	W zmianie do MSR 8 Definicja szacunków księgowych, definicja zmiany szacunków księgowych została zastąpiona definicją szacunków księgowych. Zgodnie z nową definicją szacunki księgowe to kwoty pieniężne w sprawozdaniach finansowych, które są objęte niepewnością wyceny. Rada wyjaśniła również nową definicję poprzez dodatkowe wytyczne i przykłady, w jaki sposób zasady rachunkowości i szacunki księgowe są ze sobą powiązane oraz jak zmiana techniki wyceny stanowi zmianę szacunków księgowych. Wprowadzenie definicji szacunków księgowych oraz innych poprawek do MSR 8 miało na celu pomóc jednostkom odróżnić zmiany zasad rachunkowości od zmian w szacunkach księgowych. Zmiana nie miała istotnego wpływu na sprawozdanie Oddziału.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Zmiany do MSR 1 i Zasad Praktyki MSSF 2 Ujawnianie zasad rachunkowości	12.02.2021	01.01.2023	02.03.2022	Zmiany do MSR 1 i Zasad Praktyki MSSF 2 mają na celu pomóc osobom sporządzającym sprawozdania finansowe w podjęciu decyzji, które zasady rachunkowości ujawnić w swoich sprawozdaniach finansowych. Zmiany wprowadzają wymóg ujawniania istotnych informacji o polityce rachunkowości zamiast znaczących zasad rachunkowości. Zostały dodane wyjaśnienia i przykłady w jaki sposób jednostka może zidentyfikować istotne informacje dotyczące zasad rachunkowości. Zmiany wyjaśniają, że informacje o polityce rachunkowości mogą być istotne ze względu na swój charakter, nawet jeśli kwoty są nieistotne i jeżeli użytkownicy sprawozdań finansowych potrzebowaliby ich do zrozumienia innych istotnych informacji w sprawozdaniu finansowym. Zmiany nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie Oddziału.
MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe, zmiany do MSSF 17	18.05.2017, zmiany wydane 25.06.2020 zmiany opublikowane 23.11.2021	01.01.2023	19.11.2021	MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” zastąpi standard MSSF 4 „Umowy Ubezpieczeniowe”, który umożliwia kontynuowanie ujmowania umów ubezpieczeniowych według zasad rachunkowości obowiązujących w krajowych standardach i co w rezultacie oznacza stosowanie wielu różnych rozwiązań. MSSF 17 wprowadza wymóg spójnego ujmowania wszystkich umów ubezpieczeniowych. Zobowiązania wynikające z umów będą ujmowane w wartościach bieżących zamiast kosztu historycznego. Zastosowanie standardu ma nastąpić w podejściu retrospektywnym pełnym (jeżeli niemożliwe do zastosowania, jednostka powinna zastosować zmodyfikowane podejście retrospektywne lub podejście według wartości godziwej). Zmiany mają na celu: - obniżenie kosztów poprzez uproszczenie niektórych wymogów standardu; - ułatwienie wyjaśnienia wyników finansowych; oraz - ułatwienie przejścia na nowy standard poprzez odroczenie daty wejścia w życie standardu na 2023 rok oraz wprowadzenie dodatkowych ułatwień w celu ułatwienia wdrożenia MSSF 17 po raz pierwszy. Zmiany nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie Oddziału.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Oddział działalność, w zakresie stosowanych przez Oddział zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

2.19. Rezerwy na prawdopodobne zobowiązania wynikające ze spraw sądowych

Oddział szacuje i ujmuje wpływ ryzyka prawnego związanego ze sprawami sądowymi przeciwko Oddziałowi dotyczącymi kredytów hipotecznych i mieszkaniowych w walutach obcych zgodnie z:

- ✓ MSSF 9 B5.4.6 "Instrumenty finansowe" - w odniesieniu do kredytów aktywnych (obsługiwanych),
- ✓ MSR 37 "Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe" w odniesieniu do kredytów spłaconych oraz rezerw indywidualnych dla kredytów aktywnych.

Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe, które są przedmiotem postępowań sądowych, objęte są zakresem MSSF 9 paragraf B5.4.6. zgodnie z którym, kredyty te wyceniane są w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Roszczenia prawne zgłaszane przez kredytobiorców, w tym roszczenia z tytułu nieważności umów, mają wpływ na oszacowanie przez Oddział oczekiwanego okresu kredytowania oraz oczekiwanych przepływów pieniężnych. Oddział bierze pod uwagę w szczególności ryzyko, że pozostały okres kredytowania może być krótszy, niż wynikający z umowy lub może nie otrzymać części przepływów umownych, a w przypadku orzeczenia przez sąd nieważności umowy Oddział może być zmuszony do zwrotu kredytobiorcom otrzymanych nienależnych świadczeń. W związku z tym w opinii Oddziału właściwym sposobem ujęcia wpływu ryzyka prawnego w odniesieniu do kredytów aktywnych jest aktualizacja szacunków przepływów pieniężnych związanych z kredytami i zmniejszenie wartości bilansowej brutto tych kredytów (korekta WBB) zgodnie z MSSF 9 paragraf B5.4.6.

W odniesieniu do spłaconych kredytów oraz rezerw indywidualnych dla kredytów aktywnych, Oddział rozpoznaje rezerwy na sprawy sporne zgodnie z MSR 37 "Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe". Zgodnie z MSR 37 kwota stanowiąca rezerwę powinna odzwierciedlać najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na dzień bilansowy.

Oddział szacuje kwotę, jaką zgodnie z racjonalnymi oczekiwaniami zapłaciłby w ramach wypełnienia obowiązku na dzień bilansowy lub w celu przeniesienia go na stronę trzecią na ten sam dzień. Kwota ta jest dyskontowana na dzień bilansowy jeżeli wpływ czasu jest istotny.

W przypadku kredytów spłaconych nie istnieją aktywa, które mogłyby zostać skorygowane, dlatego też wszelkie potencjalne zobowiązania wynikające z ryzyka prawnego muszą być ujmowane zgodnie z MSR 37. W przypadku kredytów spłaconych rezerwa odnosi się do zbioru wielu pozycji, a przy szacunkowym określaniu kwoty obowiązku Oddział stosuje metodę „wartości oczekiwanej”, która uwzględnia wszystkie możliwe wyniki oraz odpowiadające im prawdopodobieństwa. Powyższe szacunki są dokonywane na drodze osądu, biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia dotyczące podobnych spraw oraz opinie niezależnych ekspertów.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Oddział bierze również pod uwagę wszelkie dodatkowe dowody powstałe w wyniku zdarzeń następujących po dniu bilansowym.

Metodologia zastosowana do obliczenia wpływu ryzyka prawnego związanego ze sprawami sądowymi w przypadku kredytów hipotecznych oparta jest na parametrach, które są wysoce subiektywne i mają szeroki zakres możliwych wartości.

Oddział stosuje dwa podejścia do szacowania rezerw na przyszłe zobowiązania wynikające ze spraw spornych:

- ✓ Podejście indywidualne.
- ✓ Podejście portfelowe.

Podejście indywidualne

W przypadku otrzymania niekorzystnego dla Oddziału orzeczenia sądu I instancji (wyrok zasądający na rzecz kredytobiorcy lub kredytobiorców) w pojedynczej sprawie, Oddział uznaje, że ryzyko przegrania sprawy wynosi powyżej 50%, w związku z czym tworzy w tej sprawie rezerwę indywidualną. Na podstawie sentencji wyroku sądu I instancji Oddział ustala wysokość łącznego zobowiązania, które stanowi sumę:

- ✓ zasądzonych od Oddziału świadczenia w złotych polskich oraz w walucie obcej wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie (o ile spełnione są przesłanki uwzględnienia odsetek w takiej kalkulacji), oraz
- ✓ zasądzonych od Oddziału kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz zwrotu opłat skarbowych od pełnomocnictwa, oraz
- ✓ zasądzonych od Oddziału kosztów sądowych lub innych wydatków.

Wartość utworzonych rezerw powinna być dyskontowana, jeżeli wpływ czynnika czasu jest zasadny. Stopa użyta do dyskonta powinna odzwierciedlać koszt pieniądza dla Oddziału, w szczególności może to być stopa wolna od ryzyka.

Podejście portfelowe

Rezerwy portfelowe są obliczane i ujmowane w księgach w zakresie, w jakim nie ujęto rezerw indywidualnych. Zastosowany model kalkulacji rezerw portfelowych bazuje na dwóch scenariuszach ważonych prawdopodobieństwem dotyczących negatywnych skutków wyroków w sprawach kredytów walutowych:

- ✓ Scenariusz przewalutowania kredytu do PLN z pozostawieniem oprocentowania kalkulowanego na podstawie stawki SARON/EURIBOR,
- ✓ Scenariusz uznania umowy za nieważną.

Głównymi zmiennymi wykorzystywanymi w modelu są:

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

- ✓ oczekiwana liczba spraw sądowych wyliczona z zastosowaniem modelu statystycznego bazującego na miesięcznych historycznych danych o liczbie nowych spraw spornych wytoczonych przeciwko Oddziałowi prognozującego liczbę nowych spraw spornych w horyzoncie życia portfela.
- ✓ prawdopodobieństwo przegranej Oddziału w postępowaniu sądowym – parametr ten został oszacowany w oparciu o wewnętrzne statystyki Oddziału dotyczące wyroków w sprawach sądowych dotyczących walutowych kredytów hipotecznych.
- ✓ rozkład prawdopodobieństwa zaistnienia określonego scenariusza negatywnego wyroku
- ✓ potencjalna strata Oddziału w przypadku niekorzystnego wyroku sądu dla każdego z przyjętych scenariuszy wyroków.

W przypadku kredytów spłaconych Oddział przyjmuje tylko scenariusz uznania umowy za nieważną. Kwota rezerwy ujęta jako Korekta WBB pomniejsza wartość „Instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu” prezentowanych w Sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Pozostałe kwoty rezerw na przyszłe zobowiązania są prezentowane w Sprawozdaniu z sytuacji finansowej w Pasywach w pozycji „Rezerwy”. Zwiększenia / rozwiązania rezerw prezentowanych jako korekta WBB są prezentowane w odrębnej pozycji Pozostałych całkowitych dochodów jako: „Odpisy netto z tytułu wzrostu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach obcych”.

2.20. Istotne szacunki

Zgodnie z definicją w MSR 8 szacunki księgowe to "kwoty pieniężne w sprawozdaniu finansowym, które podlegają niepewności wyceny".

Zagadnienia, w odniesieniu do których w istotnym zakresie wymagany jest profesjonalny osąd, zagadnienia bardziej złożone lub takie, przy których założenia i szacunki są znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego, dotyczą utraty wartości kredytów oraz rezerwy na prawdopodobne zobowiązania wynikające ze spraw sądowych. Oddział dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia, które mają wpływ na wartości aktywów i zobowiązań wykazywanych w następnym okresie.

Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione.

Zmiana wartości szacunkowej wynikająca z nowych informacji lub nowych zdarzeń nie stanowi korekty błędu w polityce rachunkowości.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

2.20.1. Prawdopodobne zobowiązania wynikające ze spraw spornych

Metodologia zastosowana do obliczenia rezerwy na prawdopodobne zobowiązania wynikające ze spraw spornych oparta jest na parametrach, które są wysoce subiektywne i mają szeroki zakres możliwych wartości. Możliwe jest, że w przyszłości rezerwa będzie musiała zostać istotnie skorygowana. Szacunki dotyczące rezerwy na ryzyko prawne obciążone są istotną niepewnością w zakresie między innymi liczby przyszłych pozwów sądowych dotyczących kredytów hipotecznych denominowanych lub indeksowanych w walutach obcych oraz możliwych rozstrzygnięć istniejących i oczekiwanych sporów.

Informacje liczbowe dotyczące rezerw na prawdopodobne zobowiązania wynikające ze spraw sądowych zostały zaprezentowane w Notach: 20 oraz 21.2.

Łączna kwota rezerw stanowi najlepsze oszacowanie przez Oddział prawdopodobnych przyszłych kosztów. Pozostaje jednak szereg ryzyk i niepewności, w związku z czym kwota rezerw może różnić się od szacunków i założeń leżących u ich podstaw, co może skutkować koniecznością utworzenia dodatkowych rezerw. Główne mierzalne niepewności związane z wyliczeniem rezerwy dotyczą potencjalnego skrócenia okresu dyskontowania, spadku stóp dyskontowych, wzrostu liczby oczekiwanych roszczeń ogółem z tytułu niespłaconych i spłaconych kredytów oraz wzrostu pokrycia rezerw.

Wrażliwość rzeczywistych parametrów na zmianę w ciągu najbliższych 12 miesięcy przy zachowaniu wszystkich pozostałych parametrów na stałym poziomie przedstawia poniższa tabela:

2023	Parametr rzeczywisty	Wzrost/ Zmniejszenie	Nowy parametr	Wzrost rezerw mln PLN
Kwota rezerw w mln PLN i jej łączny wzrost dla zmiany parametrów	7 191			513
Skrócenie okresu dyskontowania	6 lat	-1 rok	5 lat	210
Zmniejszenie stopy dyskontowej (rezerwa obliczana zgodnie MSSF 9 B5.4.6)	1.88%	- 0.3 pp	1.58%	102
Wzrost liczby oczekiwanych roszczeń dla aktywnych kredytów	91.4%	+1.0 pp	92.4%	69
Wzrost średniej straty z tytułu unieważnienia umowy kredytowej	108.1%	+ 1.0 pp	109.1%	53
Zmniejszenie stopy dyskontowej (rezerwa obliczana zgodnie z MSR 37)	5.0%	- 1.0 pp	4.0%	67
Wzrost liczby oczekiwanych roszczeń dla spłaconych kredytów	28.0%	+ 1.0 pp	29.0%	12

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

2022	Parametr rzeczywisty	Wzrost/ Zmniejszenie	Nowy parametr	Wzrost rezerw mln PLN
Kwota rezerw w mln PLN i jej łączny wzrost dla zmiany parametrów	3 758			346
Skrócenie okresu dyskontowania	7 lat	-1 rok	6 lat	134
Zmniejszenie stopy dyskontowej (rezerwa obliczana zgodnie MSSF 9 B5.4.6)	2.0%	- 0.3 pp	1.7%	30
Wzrost liczby oczekiwanych roszczeń dla aktywnych kredytów	56%	+1.0 pp	57.0%	58
Wzrost średniej straty z tytułu unieważnienia umowy kredytowej	93,00%	+ 1.0 pp	94.0%	29
Zmniejszenie stopy dyskontowej (rezerwa obliczana zgodnie z MSR 37)	7.25%	- 1.0 pp	6.25%	84
Wzrost liczby oczekiwanych roszczeń dla spłaconych kredytów	25.0%	+ 1.0 pp	26.0%	11

2.20.2. Utrata wartości kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu

Oddział dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia, które mają wpływ na wartości aktywów finansowych – kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu, wykazywanych w następnym okresie. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Wartości szacunkowe podlegają aktualizacji w kolejnych okresach. Wartości rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Szacowanie odpisów na oczekiwane straty kredytowe ma istotny wpływ na sprawozdanie finansowe, wiąże się z istotną niepewnością i wymaga od Kierownictwa zastosowania istotnego osądu. Głównym obszarem ryzyka jest brak identyfikacji istniejących przesłanek utraty wartości oraz istotnego wzrostu ryzyka kredytowego oraz dobór niewłaściwych danych do wyznaczenia parametrów modelu statystycznego, które mogą nie odzwierciedlać oczekiwanego poziomu strat kredytowych na dany dzień bilansowy, a także w odniesieniu do kredytów ocenianych indywidualnie ryzyko przyjęcia niewłaściwych założeń w procesie wyceny w zakresie zastosowania scenariuszy odzysku, wyceny zabezpieczeń czy też przyjętych przez Oddział terminów planowanych przepływów pieniężnych."

Wpływ wrażliwości na przyjmowane scenariusze kalkulacji zbudowane w zależności od przyjętego scenariusza dla zmiennych makroekonomicznych zaprezentowano w poniższej tabeli:

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

31 grudnia 2023	Wpływ zmian prognoz makroekonomicznych na wartość oczekiwanych strat kredytowych ekspozycji detalicznych							
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym w scenariuszu pesymistycznym	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym w scenariuszu optymistycznym	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym w scenariuszu bazowym	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia ekspozycji	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia ekspozycji w scenariuszu pesymistycznym	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia ekspozycji w scenariuszu optymistycznym	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia ekspozycji w scenariuszu bazowym
Należności od klientów indywidualnych	3 937	5 702	2 457	3 806	54 029	62 608	45 133	54 600
Należności od klientów mikro	7 643	9 318	6 230	7 513	2 653	3 128	2 252	2 615
Razem	11 581	15 020	8 687	11 320	56 681	65 736	47 385	57 215

31 grudnia 2022	Wpływ zmian prognoz makroekonomicznych na wartość oczekiwanych strat kredytowych ekspozycji detalicznych							
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym w scenariuszu pesymistycznym	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym w scenariuszu optymistycznym	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym w scenariuszu bazowym	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia ekspozycji	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia ekspozycji w scenariuszu pesymistycznym	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia ekspozycji w scenariuszu optymistycznym	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia ekspozycji w scenariuszu bazowym
Należności od klientów indywidualnych	15 309	23 294	11 589	13 191	145 306	155 034	140 336	143 699
Należności od klientów mikro	11 304	12 169	10 754	10 986	4 242	4 397	4 190	4 189
Razem	26 613	35 464	22 344	24 177	149 548	159 431	144 526	147 888

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Zmienne ekonomiczne wykorzystywane do oszacowania wpływu wrażliwości na przyjmowane scenariusze kalkulacji prezentowano w poniższych tabelach:

Dane dla 2023 roku:

Scenariusz	Waga	Wskaźnik	2024	2025	2026
pozytywny	25%	Inflacja	3.63%	1.26%	1.33%
		3-miesięczna stopa procentowa	3.82%	3.59%	2.38%
		Rentowność obligacji 10-letnich	4.01%	4.00%	3.23%
		Bezrobocie	4.85%	5.23%	5.87%
		PKB	3.68%	4.85%	4.33%
		Indeks cen nieruchomości	1.88%	3.51%	4.18%
bazowy	50%	Inflacja	6.24%	2.93%	2.90%
		3-miesięczna stopa procentowa	5.68%	4.78%	3.50%
		Rentowność obligacji 10-letnich	5.57%	5.00%	4.17%
		Bezrobocie	5.35%	5.55%	6.17%
		PKB	2.31%	3.67%	3.5%
		Indeks cen nieruchomości	-0.08%	2.25%	3.00%
negatywny	25%	Inflacja	7.60%	3.80%	3.72%
		3-miesięczna stopa procentowa	7.71%	6.08%	4.72%
		Rentowność obligacji 10-letnich	7.49%	6.23%	5.32%
		Bezrobocie	6.65%	6.39%	6.95%
		PKB	1.15%	2.63%	2.81%
		Indeks cen nieruchomości	-2.65%	0.61%	1.46%

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Dane dla 2022 roku:

Scenariusz	Waga	Wskaźnik	2023	2024	2025
pozytywny	25%	Inflacja	14,80%	8,81%	4,63%
		3-miesięczna stopa procentowa	6,61%	4,73%	3,10%
		Rentowność obligacji 10-letnich	5,26%	4,11%	3,64%
		Bezrobocie	4,66%	4,46%	4,58%
		PKB	2,71%	3,81%	4,00%
		Indeks cen nieruchomości	3,96%	5,03%	4,34%
bazowy	50%	Inflacja	13,29%	7,35%	3,57%
		3-miesięczna stopa procentowa	7,04%	6,59%	4,37%
		Rentowność obligacji 10-letnich	6,72%	6,07%	5,18%
		Bezrobocie	5,21%	5,61%	5,78%
		PKB	2,03%	3,16%	3,52%
		Indeks cen nieruchomości	2,29%	3,42%	3,17%
negatywny	25%	Inflacja	9,80%	5,02%	1,95%
		3-miesięczna stopa procentowa	9,90%	9,35%	6,38%
		Rentowność obligacji 10-letnich	9,28%	8,55%	6,99%
		Bezrobocie	7,50%	7,56%	7,68%
		PKB	0,75%	1,92%	2,62%
		Indeks cen nieruchomości	-1,72%	-0,46%	0,34%

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

3. Wynik z tytułu odsetek

	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022
Przychody z tytułu odsetek		
Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, w tym:		
Z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	354 095	177 984
Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od instrumentów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków	600	322
Razem	354 695	178 306
Koszty z tytułu odsetek		
Z tytułu zobowiązań leasingowych	-371	-163
Z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek	-266 825	-120 902
Razem	-267 196	-121 065
Wynik z tytułu odsetek (w tym):	87 499	57 241
Całkowite przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	354 095	177 984
Całkowite koszty odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	-266 825	-120 902

Łączna kwota odsetek od aktywów finansowych ze stwierdzoną utratą wartości wyniosła za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku 1 050 tys. zł. W analogicznym okresie roku 2022 roku, wyniosła 856 tys. zł.

4. Odpisy netto z tytułu oczekiwanych strat kredytowych

Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	14 158	89 296	78 521	181 975
Odpisy razem	14 158	89 296	78 521	181 975
Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Razem
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	-8 635	192 740	29 194	213 299
Odpisy razem	-8 635	192 740	29 194	213 299

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

5. Wynik z tytułu prowizji i opłat

	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022
Przychody z tytułu prowizji i opłat		
Z tytułu działalności kredytowej	4 394	3 509
Pozostałe	66	411
Razem	4 460	3 921

Koszty z tytułu prowizji i opłat		
Z tytułu kredytów i pożyczek niestanowiące elementu efektywnej stopy procentowej	-2 459	-4 117
Z tytułu produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowych	-19	-21
Z tytułu obsługi rachunków bankowych	-264	-864
Pozostałe	0	-30
Razem	-2 742	-5 032

Wynik z tytułu prowizji i opłat (w tym):	1 718	-1 111
Całkowite przychody prowizyjne dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	4 460	3 921
Całkowite koszty prowizyjne dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-2 742	-5 032

6. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany

	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022
Wynik z pozycji wymiany		
Różnice kursowe zrealizowane oraz niezrealizowane netto z wyceny pozostałych aktywów i pasywów	9 284	14 452
Razem wynik z pozycji wymiany	9 284	14 452

Razem wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany	9 284	14 452
--	--------------	---------------

Pozycja „Różnice kursowe zrealizowane oraz niezrealizowane netto z wyceny pozostałych aktywów i pasywów” zawiera zyski i straty z rewaluacji aktywów i pasywów nominowanych w walucie obcej oraz wynik na transakcjach kupna/sprzedaży walut z dostawą natychmiastową lub dostawą na datę waluty spot.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

7. Ogólne koszty administracyjne

Wynagrodzenia i inne świadczenia pracownicze

Wynagrodzenia i inne świadczenia pracownicze	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022
Wynagrodzenia	-54 857	-30 111
Koszty ubezpieczeń społecznych	-9 206	-4 834
Pozostałe świadczenia pracownicze	-5 486	-2 459
Razem	-69 549	-37 404

Pozostałe ogólne koszty administracyjne

Pozostałe ogólne koszty administracyjne	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022
Koszty utrzymania powierzchni biurowej	-873	-1 314
Koszty informatyczne i telekomunikacyjne	-11 733	-9 640
Koszty usług konsultingowych i prawnych	-193 418	-136 808
Koszty marketingu	-342	-328
Koszty szkoleń	-2 208	-1 341
Pozostałe koszty rzeczowe	-20 255	-127 116
Amortyzacja	-7 355	-6 804
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	-1 007	-1 896
Amortyzacja praw użytkowania	-3 671	-2 456
Amortyzacja wartości niematerialnych	-2 677	-2 452
Razem	-236 184	-283 351

W 2022 roku w pozycji "Pozostałe koszty rzeczowe" zaprezentowano wpłaty na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców w kwocie 120 490 tys. złotych. W 2023 roku zgodnie z decyzjami Rady Funduszu Wsparcia Kredytobiorców Oddział nie dokonywał przedmiotowych wpłat.

8. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022
Przychody ze sprzedaży na działalności niebankowej	65 656	7 442
Przychody z tytułu odwrócenia pozostałych rezerw i odpisów aktualizujących wartość innych aktywów	32 951	6 465
Przychody z tytułu odzysków na aktywach spisanych przez Oddział	2 683	1 127
Pozostałe przychody operacyjne - inne	3 264	7 937
Razem	104 554	22 971

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

W 2023 oraz 2022 roku w pozycji „Przychody ze sprzedaży na działalności niebankowej” zaprezentowano przychody z tytułu usług IT świadczonych na rzecz Centrali i innych jednostek z Grupy RBI.

	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022 (dane przekształcone)
Pozostałe koszty operacyjne		
Koszty z tytułu zawiązania rezerw na przyszłe zobowiązania na sprawy sądowe dotyczące walutowych kredytów hipotecznych	-1 451 537	-642 051
Koszty z tytułu rozliczenia anulowanych umów kredytowych	-177 173	-197 598
Koszty windykacji	-3 772	-4 229
Pozostałe koszty operacyjne – inne	-2 403	-13 695
Razem	-1 634 885	-857 573

W pozycji „Pozostałe koszty operacyjne – inne” w 2023 i 2022 roku zaprezentowano głównie koszty związane z procesem likwidacji Funduszy FINCrea TFI. W 2022 roku w tej pozycji zaprezentowano również wydatki poniesione na wsparcie pracowników Grupy RBI w Ukrainie w kwocie 11 635 tys. zł.

9. Podatek dochodowy

Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Zmiany			Stan na koniec roku
	Stan na początek roku	Rachunek zysków i strat	Pozostałe dochody całkowite	
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone do zapłacenia (koszt), z tego:	575	1 250	0	1 825
Odsetki od depozytów	575	1 250	0	1 825
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	4 041	-534	0	3 507
Odpisy aktualizujące wartość kredytów nie uznane za koszty uzyskania przychodów	7 023	-7 023	0	0
Pozostałe (w tym utrata wartości pozostałych aktywów)	15 195	-10 000	0	5 195
Koszty do zapłacenia	4 041	9 681	0	13 722
Inne	1 488	-166	0	1 322
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	32 363	-6 791	0	25 571
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
Odsetki naliczone do otrzymania (przychód), z tego:	2 659	1 179	0	3 838
Odsetki od kredytów	2 659	1 179	0	3 838
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	21 261	-2 220	0	19 041
Inne	8 443	-5 750	0	2 692
Zobowiązanie brutto z tytułu podatku odroczonego	32 362	-6 791	0	25 571
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	0	0	0	0

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022	Zmiany			Stan na koniec okresu
	Stan na początek okresu	Rachunek zysków i strat	Pozostałe dochody całkowite	
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone do zapłacenia (koszt), z tego:				
	45	530	0	575
Odsetki od depozytów	45	530	0	575
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	4 676	-636	0	4 041
Odpisy aktualizujące wartość kredytów nieuznane za koszty uzyskania przychodów	13 365	-6 342	0	7 023
Pozostałe (w tym utrata wartości pozostałych aktywów)	580	14 615	0	15 195
Koszty do zapłacenia	11 035	-6 994	0	4 041
Inne	852	636	0	1 488
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	30 553	1 810	0	32 363
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego				
Odsetki naliczone do otrzymania (przychód), z tego:				
	1 413	1 246	0	2 659
Odsetki od kredytów	1 413	1 246	0	2 659
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	23 703	-2 442	0	21 261
Inne	5 438	3 005	0	8 443
Zobowiązanie brutto z tytułu podatku odroczonego	30 553	1 809	0	32 362
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	0	0	0	0

W związku ze stwierdzeniem braku możliwości osiągnięcia w dającej się przewidzieć przyszłości odpowiednich przychodów pozwalających na odpisanie ujemnych różnic przejściowych

Oddział podjął decyzję o rozpoznawaniu aktywów z tytułu podatku odroczonego do wysokości rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Nierozpoznane aktywa z tytułu podatku odroczonego związane są z:

- ✓ odpisami z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek, oraz odpisami z tytułu ryzyka prawnego, których nieściągalność nie zostanie uprawdopodobniona w przyszłości. Kwota nieuznanych różnic przejściowych z tego tytułu wynosiła na 31 grudnia 2023 r. 423 858 tys. zł, na 31 grudnia 2022 r. 148 557 tys. zł.
- ✓ stratą podatkową powstałą w 2019 roku w kwocie 78 mln zł do której Oddział ma prawo odliczenia. Data wygaśnięcia prawa odliczeniu upływa w 2024 roku.

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022
Strata brutto	-2 660 757	-3 384 724
Podatek dochodowy według krajowej stawki podatku od zysku/straty brutto (19%)	505 544	643 098
Wpływ na podatek kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów	-631 989	-787 452
Wpływ na podatek przychodów niepodlegających opodatkowaniu	127 202	286 203
Wpływ na podatek kosztów i przychodów podatkowych netto	-757	-141 849
Wpływ na podatek przychodów podatkowych niebędących przychodami księgowymi	0	0
Całkowite obciążenie / uznanie wyniku podatkiem dochodowym	0	0

Uzgodnienie podatku odniesionego do rachunku zysków i strat	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022
Podatek dochodowy bieżący	0	0
Korekty podatku dochodowego bieżącego dotyczące lat ubiegłych	0	0
Podatek odroczony z tytułu powstania i odwrócenia się różnic przejściowych	0	0
Całkowite obciążenie/uznanie wyniku podatkiem dochodowym	0	0

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom.

Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu podatkowego.

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

10. Kasa i środki w Banku Centralnym

	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Środki pieniężne w kasie	0	0
Środki w Banku Centralnym	51 920	25 169
Razem	51 920	25 169

Na dzień 31 grudnia 2023 roku Oddział utrzymywał 51 920 tys. złotych na Rachunku Rezerwy Obowiązkowej w NBP. W analogicznym okresie roku 2022 kwota utrzymywanej rezerwy obowiązkowej wynosiła 25 169 tys. złotych. Rezerwa obowiązkowa stanowi aktywo o ograniczonej możliwości dysponowania.

11. Należności od banków

	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Środki na rachunkach bieżących	1 003 569	533 768
Należności od banków brutto:	1 003 569	533 768
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat	0	0
Należności od banków netto:	1 003 569	533 768

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym nie zidentyfikowano należności od banków w Fazie II i Fazie III. Na koniec roku 2023 rezerwa na utratę wartości nie przekroczyła 1 tys. złotych, analogicznie na koniec roku 2022.

12. Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Łączna wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wyniosła na koniec grudnia 2023 roku 15 637 tys. zł., natomiast na koniec grudnia 2022 roku 19 510 tys. zł.

Kalkulacja wartości godziwej odbywa się co miesiąc i opiera się na metodzie zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Oczekiwane przepływy pieniężne są dyskontowane przy zastosowaniu racjonalnej stopy dyskontowej (tj. stopy procentowej wolnej od ryzyka powiększonej o premię).

Dane te prezentowane są jako Poziom III w klasyfikacji hierarchii wycen, z uwagi na fakt, iż dane wejściowe dla tych instrumentów są danymi, których nie można zaobserwować na aktywnym rynku. Wartość godziwa jest obliczana przy użyciu odpowiednich metod wyceny.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Poziom III						
Zyski /Straty odniesione do Rachunku zysków i strat						
	Stan na początek okresu	Zmniejszenia	Przychody odsetkowe	Wpływ kursów walut	Wynik z tytułu wyceny	Stan na koniec okresu
31 grudnia 2023						
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	19 510	-1 805	600	-615	-1 454	15 637
Kredyt i pożyczki udzielone klientom	19 510	-1 805	600	-615	-1 454	15 637

Poziom III						
Zyski /Straty odniesione do Rachunku zysków i strat						
	Stan na początek okresu	Zmniejszenia	Przychody odsetkowe	Wpływ kursów walut	Wynik z tytułu wyceny	Stan na koniec okresu
31 grudnia 2022						
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	21 855	-771	322	289	-1 863	19 510
Kredyt i pożyczki udzielone klientom	21 855	-771	322	289	-1 863	19 510

W prezentowanych okresach nie wystąpiły zmiany w klasyfikacji hierarchii wartości godziwej.

13. Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane według amortyzowanego kosztu

31 grudnia 2023			
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			
	Wartość bilansowa brutto	Odpis	Wartość netto
Należności od klientów indywidualnych	5 304 880	-426 556	4 878 324
Należności od klientów mikro	327 159	-153 984	173 175
Razem	5 632 039	-580 540	5 051 499

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

31 grudnia 2022 (dane przekształcone)			
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			
	Wartość bilansowa brutto	Odpis	Wartość netto
Należności od klientów indywidualnych	7 786 997	-617 612	7 169 385
Należności od klientów mikro	332 103	-175 681	156 422
Razem	8 119 100	-793 293	7 325 807

Na wartości zaprezentowanych w powyższej tabeli ekspozycji składają się przede wszystkim kredyty hipoteczne.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto w podziale na Fazy

Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
31 grudnia 2023					
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Razem
Należności od klientów indywidualnych	4 045 125	787 106	443 467	29 182	5 304 880
Należności od klientów mikro	157 231	12 301	123 666	33 961	327 159
Razem	4 202 356	799 407	567 133	63 143	5 632 039

Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
31 grudnia 2022 (dane przekształcone)					
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Razem
Należności od klientów indywidualnych	5 516 475	1 793 131	436 599	40 792	7 786 997
Należności od klientów mikro	171 144	14 509	106 181	40 269	332 103
Razem	5 687 619	1 807 640	542 780	81 061	8 119 100

Odpisy z tytułu oczekiwanych strat

Odpisy z tytułu oczekiwanych strat					
31 grudnia 2023					
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Razem
Należności od klientów indywidualnych	3 937	53 475	352 722	16 422	426 556
Należności od klientów mikro	7 853	1 703	117 041	27 387	153 984
Razem	11 790	55 178	469 763	43 809	580 540

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Odpisy z tytułu oczekiwanych strat					
31 grudnia 2022					
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Razem
Należności od klientów indywidualnych	15 309	143 450	437 220	21 633	617 612
Należności od klientów mikro	11 304	2 724	121 684	39 969	175 681
Razem	26 613	146 174	558 904	61 602	793 293

Zmiana stanu kredytów i pożyczki udzielone klientom brutto

31 grudnia 2023					
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu:	5 687 618	1 807 641	542 781	81 060	8 119 100
Transfer z Fazy I do Fazy II	-253 065	253 065	0	0	0
Transfer z Fazy II do Fazy I	547 843	-547 843	0	0	0
Transfer z Fazy II do Fazy III	0	-50 469	50 469	0	0
Transfer z Fazy III do Fazy II	0	5 583	-5 583	0	0
Transfer z Fazy I do Fazy III	-20 306	0	20 306	0	0
Transfer z Fazy III do Fazy I	1 976	0	-1 976	0	0
Zmniejszenia wynikające ze sprzedaży i spisań	0	0	-2 660	0	-2 660
Inne zwiększenia / zmniejszenia netto, w tym korekta WBB i różnice kursowe	-1 761 710	-668 570	-36 204	-17 917	-2 484 401
Stan na koniec okresu	4 202 356	799 407	567 133	63 143	5 632 039

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

31 grudnia 2022 (dane przekształcone)

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu:	3 918 554	6 318 386	698 182	114 887	11 050 009
Transfer z Fazy I do Fazy II	-772 005	772 005	0	0	0
Transfer z Fazy II do Fazy I	3 392 867	-3 392 867	0	0	0
Transfer z Fazy II do Fazy III	0	-62 251	62 251	0	0
Transfer z Fazy III do Fazy II	0	23 736	-23 736	0	0
Transfer z Fazy I do Fazy III	-14 079	0	14 079	0	0
Transfer z Fazy III do Fazy I	3 882	0	-3 882	0	0
Zmniejszenia wynikające ze sprzedaży i spisów			-3 400		-3 400
Inne zwiększenia / zmniejszenia netto, w tym korekta WBB i różnice kursowe	-841 601	-1 851 368	-200 713	-33 827	-2 927 509
Stan na koniec okresu	5 687 618	1 807 641	542 781	81 060	8 119 100

Zmiana stanu odpisów aktualizujących i z tytułu utraty wartości

Zmiana stanu odpisów aktualizujących i z tytułu utraty wartości

31 grudnia 2023

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu:	26 613	146 174	558 904	61 602	793 293
Zwiększenia / Zmniejszenia netto	-14 158	-87 506	-65 041	-15 270	-181 975
Zmiany wynikające ze zmian ryzyka kredytowego	837	-919	-2 836	492	-2 426
Wykorzystanie	0	0	-15 461	-2 969	-18 431
Pozostałe zmiany w tym z tytułu różnic kursowych	-1502	-2 571	-5 802	-46	-9 921
Stan na koniec okresu	11 790	55 178	469 763	43 809	580 540

Zmiana stanu odpisów aktualizujących i z tytułu utraty wartości

31 grudnia 2022

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu:	16 785	320 518	584 950	63 076	985 329
Zwiększenia / Zmniejszenia netto	8 635	-191 118	-29 899	-917	-213 299
Zmiany wynikające ze zmian ryzyka kredytowego	-6 464	6 364	-6 975	-321	-7 396
Wykorzystanie	0	0	-4 184	-449	-4 633
Pozostałe zmiany w tym z tytułu różnic kursowych	7 658	10 410	15 012	213	33 293
Stan na koniec okresu	26 613	146 174	558 904	61 602	793 293

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Kredyty i pożyczki brutto według terminów zapadalności

	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022 (dane przekształcone)
Do 3 miesięcy	255	473
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	4 719,00	4 942
Powyżej 1 roku do 5 lat	155 830	112 969
Powyżej 5 lat	5 046 213	7 577 217
Dla których termin zapadalności upłynął	425 022	423 499
Razem	5 632 039	8 119 100

Wartość brutto kredytów w podziale na waluty

Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale na waluty	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022 (dane przekształcone)
Należności od klientów mikro	327 159	332 103
CHF	181 962	158 017
EUR	25 073	34 012
PLN i inne waluty	120 124	140 074
Należności od klientów indywidualnych	5 304 880	7 786 997
CHF	3 094 472	5 158 703
EUR	1 896 532	2 287 698
PLN i inne waluty	313 876	340 596
Razem	5 632 039	8 119 100

Zabezpieczenia

Zgodnie z polityką kredytową Oddział przyjmuje zabezpieczenia spłaty udzielonych kredytów, ustanowione na rachunkach kredytobiorców oraz zabezpieczenia na majątku kredytobiorców.

Przyjmowane zabezpieczenia mają na celu ograniczenie ryzyka kredytowego oraz wysokości strat poniesionych w przypadku niewywiązania się klienta z obowiązku spłaty kredytu. Przed przyjęciem zabezpieczenia dokonuje się oceny przedmiotu zabezpieczenia oraz jego wartości i efektywności. W przypadku kredytów hipotecznych zabezpieczenia mają wpływ na oszacowanie oczekiwanych strat.

Więcej informacji na temat zabezpieczeń zaprezentowano w poniższym zestawieniu.

31 grudnia 2023	Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	Hipoteka na nieruchomości komercyjnej	Inne zabezpieczenia
Należności od klientów mikro	48 779	122 474	0
Należności od klientów indywidualnych	4 679 932	7 361	339
Razem	4 728 711	129 835	339

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

31 grudnia 2022 (dane przekształcone)	Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	Hipoteka na nieruchomości komercyjnej	Inne zabezpieczenia
Należności od klientów mikro	43 298	109 945	0
Należności od klientów indywidualnych	6 672 596	12 837	0
Razem	6 715 894	122 782	0

14. Wartości niematerialne

	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023		Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022	
	Oprogramowanie komputerowe	Razem	Oprogramowanie komputerowe	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO				
Stan na początek okresu	31 157	31 157	25 949	25 949
Zwiększenia bezpośrednie	2 241	2 241	5 208	5 208
Przejęcie do użytkowania z nakładów i zmiana klasyfikacji	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	33 398	33 398	31 157	31 157
UMORZENIE				
Stan na początek okresu	9 116	9 116	6 663	6 663
Amortyzacja	2 678	2 678	2 452	2 452
Zmniejszenia	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	11 794	11 794	9 116	9 116
ODPISY AKTUALIZUJĄCE				
Stan na początek okresu	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	0	0	0	0
WARTOŚĆ NETTO				
Stan na początek okresu	22 041	22 041	19 285	19 285
Stan na koniec okresu	21 604	21 604	22 041	22 041

Według stanu na 31 grudnia 2023 oraz 2022 roku, Oddział nie posiadał kontraktowych zobowiązań do nabycia wartości niematerialnych.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

15. Rzeczowe aktywa trwałe

Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Inne środki trwałe	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO			
Stan na początek okresu	14 307	15 872	30 179
Zwiększenia bezpośrednie	1 724	4 755	6 479
Przejęcie do użytkowania z nakładów i zmiana klasyfikacji	0	0	0
Zmniejszenia	-58	-3 974	-4 032
Stan na koniec okresu	15 973	16 653	32 625
UMORZENIE			
Stan na początek okresu	11 727	3 872	15 600
Amortyzacja	1 007	1 729	2 736
Zmniejszenia	-19	0	-19
Stan na koniec okresu	12 715	5 601	18 316
ODPISY AKTUALIZUJĄCE			
Stan na początek okresu	0	0	0
Stan na koniec okresu	-17	0	-17
WARTOŚĆ NETTO			
Stan na początek okresu	2 579	11 999	14 579
Stan na koniec okresu	3 241	11 052	14 293

Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022	Inne środki trwałe	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO			
Stan na początek okresu	12 439	9 954	22 393
Zwiększenia bezpośrednie	1 868	5 918	7 785
Przejęcie do użytkowania z nakładów i zmiana klasyfikacji	0	0	0
Zmniejszenia	0	0	0
Stan na koniec okresu	14 307	15 872	30 179
UMORZENIE			
Stan na początek okresu	9 831	1 416	11 247
Amortyzacja	1 896	2 456	4 352
Zmniejszenia	0	0	0
Stan na koniec okresu	11 727	3 872	15 600
ODPISY AKTUALIZUJĄCE			
Stan na początek okresu	0	0	0
Stan na koniec okresu	0	0	0
WARTOŚĆ NETTO			
Stan na początek okresu	2 608	8 538	11 146
Stan na koniec okresu	2 579	11 999	14 579

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Dodatkowe informacje na temat zobowiązań leasingowych powiązanych z prawami do użytkowania zaprezentowano w Nocie 19 „Pozostałe zobowiązania”.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 oraz 2022 roku, nie występowały ograniczenia dotyczące tytułu prawnego do rzeczowych aktywów trwałych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

Według stanu na 31 grudnia 2023 oraz 2022 roku Oddział nie posiadał kontraktowych zobowiązań do nabycia rzeczowych aktywów trwałych.

16. Inne aktywa

	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Aktywa finansowe brutto		
Dłużnicy różni	8 457	7 578
Należności z tytułu unieważnionych umów kredytowych	46 648	66 250
Aktywa finansowe brutto razem	55 105	73 828
Odpisy aktualizujące	-42 610	-68 581
Aktywa finansowe netto razem	12 495	5 247
Aktywa niefinansowe brutto		
Koszty zapłacone z góry	2 871	1 911
Przychody do otrzymania	1 567	23 347
Aktywa przejęte za długi	3 182	3 233
Aktywa niefinansowe brutto razem	7 620	28 491
Aktywa niefinansowe netto razem	7 620	28 491
Razem	20 115	33 738

Oddział nie posiadał według stanu na 31 grudnia 2023 roku długoterminowych należności finansowych, analogicznie na koniec roku 2022. W pozycji „Należności z tytułu unieważnionych umów kredytowych” Oddział prezentuje należności wynikające z wypłaconego kapitału początkowego unieważnionych umów kredytowych.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość innych należności	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022
Stan na początek okresu	68 581	3 053
Utworzenie odpisów na utratę wartości	8 888	66 250
Wykorzystanie odpisów na utratę wartości	-1 909	0
Rozwiązanie odpisów na utratę wartości	-32 951	-722
Stan na koniec okresu	42 610	68 581

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

17. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu – zobowiązania wobec Centrali

	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Inne zobowiązania	1 564 622	2 268 704
Kredyty otrzymane	6 156 380	7 994 951
Razem	7 721 002	10 263 655

Kwota zobowiązań długoterminowych wobec Centrali według stanu na 31 grudnia 2023 roku wynosiła 7 721 mln zł, natomiast na 31 grudnia 2022 roku wynosiła 10 263 mln zł.

18. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu – zobowiązania wobec klientów

	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	45 567	53 662
Zobowiązania wobec innych przedsiębiorstw	1 786	2 496
Razem	47 353	56 158

Według stanu na 31 grudnia 2023 roku oraz na 31 grudnia 2022 roku, w zobowiązaniach wobec klientów nie występowały zobowiązania długoterminowe.

19. Pozostałe zobowiązania

	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Zobowiązania finansowe		
Wierzyciele różni i rozliczenia międzyokresowe kosztów	134 441	210 622
Zobowiązania leasingowe	11 052	11 999
Zobowiązania finansowe razem	145 493	222 621
Zobowiązania niefinansowe		
Przychody pobierane z góry	345	326
Rozrachunki publiczno-prawne	2 416	1 678
Zobowiązania niefinansowe razem	2 761	2 004
Razem	148 254	224 625

Według stanu na 31 grudnia 2023 roku oraz 2022 roku, Oddział posiadał jedynie długoterminowe zobowiązania leasingowe. Informacje na ten temat zaprezentowano poniżej.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Niezdyskontowane przyszłe płatności z tytułu zobowiązań leasingowych	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Do 1 roku	3 943	3 329
Powyżej 1 roku	7 558	9 414
Razem	11 501	12 743

Terminy umownych przepływów pieniężnych dla zobowiązań leasingowych				
Do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
2023				
993	2 950	7 558		11 501
2022				
849	2 480	9 414	0	12 743

Łączna wartość zapłaconych odsetek od zobowiązań leasingowych wynosiła 371 tys. zł. na koniec roku 2023 i 163 tys. zł. na koniec roku 2022.

Łączna kwota zapłaconych rat leasingowych wyniosła na koniec roku 2023 3 974 tys. zł., na koniec roku 2022 wyniosła 2 908 tys. zł.

20. Rezerwy

Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Stan na początek okresu	Utworzenie rezerwy lub odpisu	Odwrócenie rezerwy lub odpisu	Wykorzystanie rezerwy lub odpisu	Reklasyfikacja rezerwy jako korekty wartości bilansowej brutto ekspozycji kredytowych	Różnice kursowe	Stan na koniec okresu
Rezerwy na prawdopodobne zobowiązania wynikające ze spraw spornych	1 122 766	2 537 437	0	-327 598	-1 085 901	-53 967	2 192 737
Rezerwa na bonusy	5 097	3 634	-1 141	-2 862	0	0	4 728
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	2 193	745	-1 501	-122	0	0	1 314
Rezerwa emerytalna	541	407		-32			916
Razem	1 130 597	2 542 223	-2 642	-330 614	-1 085 901	-53 967	2 199 696

Na kwotę 2 537 437 tys. PLN „Utworzenia rezerwy lub odpisu” składa się 1 085 900 tys. PLN odpisów netto z tytułu wzrostu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów hipotecznych w walutach obcych (korekta WBB tworzona zgodnie z MSSF 9 B5.4.6) oraz koszty z tytułu zawiązania rezerw na przyszłe zobowiązania na sprawy sądowe dot. walutowych kredytów hipotecznych (rezerwa tworzona zgodnie z MSR 37) w wysokości 1 451 537 tys. PLN ujęte w Pozostałych Kosztach Operacyjnych.

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Szczegółowe informacje na temat rezerw na prawdopodobne zobowiązania wynikające ze spraw spornych zostały przedstawione w Nocie 21.2 poniżej.

Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022 (dane przekształcone)	Stan na początek okresu	Utworzenie rezerwy lub odpisu	Odwrocenie rezerwy lub odpisu	Wykorzystanie rezerwy lub odpisu	Reklasyfikacja rezerwy jako korekty wartości bilansowej brutto ekspozycji kredytowych	Różnice kursowe	Stan na koniec okresu
Rezerwy na prawdopodobne zobowiązania wynikające ze spraw spornych	568 642	3 065 358	-6 465	-61 299	-2 489 302	45 832	1 122 766
Rezerwa na bonusy	3 572	3 929	0	-2 403	0	0	5 097
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	911	1 346	0	-64	0	0	2 193
Rezerwa emerytalna	0	541	0	0	0	0	541
Razem	573 125	3 071 173	-6 465	-63 766	-2 489 302	45 832	1 130 597

21. Zobowiązania warunkowe

21.1 Gwarancje udzielone

Na dzień 31 grudnia 2023 oraz 2022 roku Oddział nie posiadał zobowiązań z tytułu gwarancji.

21.2 Sprawy sporne oraz rezerwy na prawdopodobne zobowiązania wynikające ze spraw spornych

Sprawy sądowe, w tym związane z portfelem kredytów hipotecznych indeksowanych kursem franka szwajcarskiego oraz denominowanych do franka szwajcarskiego, są poddawane regularnej ocenie na bazie funkcjonujących w Oddziale procedur. Na dzień 31 grudnia 2023 roku Oddział posiadał należności z tytułu detalicznych kredytów hipotecznych indeksowanych i denominowanych do CHF w kwocie brutto (przed korektą o rezerwy z tytułu ryzyka prawnego) 8,3 mld zł. Na dzień 31 grudnia 2022 była to wartość 9,2 mld zł. Na dzień 31 grudnia 2023 roku przeciwko Oddziałowi toczyło się 13 633 spraw sądowych w związku z zawartymi umowami o kredyt w złotych indeksowany kursem franka szwajcarskiego lub denominowany do CHF. Na koniec roku 2022 liczba spraw sądowych wyniosła 9 197. Łączna ilość spraw prawomocnie zakończonych na 31 grudnia 2023 roku wyniosła 1 929 (w tym 1 214 sprawy zakończone prawomocnie w 2022 roku). Średnia wartość przedmiotu sporu na koniec roku 2023 wynosiła 367 tys. zł wobec 323 tys. zł. na koniec roku 2022.

Łączna wartość bilansowa brutto ekspozycji, których dotyczyły przedmiotowe postępowania sądowe na koniec roku 2023 wynosiła 4,4 mld zł (przed korektą o rezerwy z tytułu ryzyka prawnego). Na koniec roku 2022 wynosiła 2,9 mld zł.

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Kalkulując oczekiwaną stratę z tytułu ryzyka prawnego dotyczącego kredytów CHF Oddział uwzględnił dostępne dane historyczne-w tym treść orzeczeń zapadłych w sprawach zakończonych. Oddział monitoruje liczby wpływających pozwów w celu odpowiedniej aktualizacji szacunku rezerwy.

Zasady tworzenia rezerw na prawdopodobne zobowiązania wynikające ze spraw spornych w ujęciu indywidualnym oraz rezerw na prawdopodobne zobowiązania wynikające z ryzyka prawnego w odniesieniu do całego portfela należności indeksowanych i denominowanych do CHF opisano w Rozdziale 2 Polityka rachunkowości, punkt 2. 19.

Łączny wpływ ryzyka prawnego uwzględnionego w sprawozdaniu finansowym Oddziału prezentuje poniższa tabela:

	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022 (dane przekształcone)
Wpływ ryzyka prawnego wynikającego z pozwów związanych z kredytami aktywnymi ujęty jako zmniejszenie wartości bilansowej brutto kredytów	4 998 270	3 912 371
Wpływ ryzyka prawnego wynikającego z pozwów związanych z kredytami aktywnymi nie ujęty jako zmniejszenie wartości bilansowej brutto kredytów	1 845 752	683 272
Wpływ ryzyka prawnego wynikającego z pozwów związanych z kredytami spłaconymi	346 986	437 387
Łączny wpływ ryzyka prawnego związanego ze sprawami sądowymi dotyczącymi kredytów hipotecznych	7 191 008	5 033 030

Łączne koszty z tytułu ryzyka prawnego ujęte w 2023 roku wyniosły 2 537 mln zł. W 2022 roku koszty te wyniosły 3 131 mln zł. Najistotniejszymi czynnikami wpływającymi na koszty w 2023 roku były przede wszystkim:

- ✓ wzrost oczekiwanej liczby spraw sądowych obliczonej na podstawie dedykowanego modelu uwzględniającego prognozy nowych spraw spornych w horyzoncie życia portfela. Na 31 grudnia 2023 r. liczba obecnych i oczekiwanych przyszłych klientów, którzy złożyli lub złożą pozew równa jest ok. 91% aktywnych denominowanych lub indeksowanych umów kredytowych CHF, na 31 grudnia 2022 r. wyniosła ok. 66%,
- ✓ wzrost potencjalnej średniej straty Oddziału w przypadku niekorzystnego wyroku sądu szczególnie w przypadku unieważnienia umowy kredytowej. Na 31 grudnia 2023 roku średnia strat wynosiła ok. 108% wartości kredytu pozostającej do spłaty w analogicznym okresie 2022 roku wynosiła ok. 106%,

W kalkulacji uwzględniono również wartość bieżącą przyszłych przepływów przyjmując za współczynnik dyskontujący rentowność obligacji Skarbu Państwa o zapadalności odpowiadającej terminowi oczekiwanych przepływów, która wynosiła na koniec roku 2023 4,97%, a na koniec 2022 roku 7,25%, w przypadku rezerw obliczanych zgodnie z MSSF 9 B5.4.6 za czynnik dyskontujący przyjęto średnią efektywną stopę procentową która na koniec roku 2023 wynosiła 1,88% na koniec roku 2022 wynosiła 1,99%.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

1 czerwca 2023 r. Oddział rozpoczął pilotażowy program rozliczeń kredytów walutowych we frankach szwajcarskich, w grudniu 2023 r. przekształcił go w systemowy program rozliczeniowy.

Propozycja zakłada przekształcenie kredytów frankowych (indeksowanych i denominowanych) w kredyty złotowe, a proces mediacji prowadzony jest przed Sądem Arbitrażowym przy Komisji Nadzoru Finansowego.

Zgodnie z rekomendacją Komisji Nadzoru Finansowego, Oddział proponuje przekształcenie kredytów z CHF na PLN – oznacza to rozliczanie ich na takich samych zasadach, jak gdyby od początku były oferowane w polskiej walucie, z oprocentowaniem opartym o stałą marżę i zmienną stawką referencyjną WIBOR 3M.

Na dzień 31 grudnia Oddział zawarł łącznie 269 umów o mediację z Klientami Oddziału, z tego 27 zakończyło się podpisaniem ugody. Szacując na dzień 31 grudnia 2023 roku rezerwę na prawdopodobne zobowiązania wynikające z ryzyka prawnego w odniesieniu do portfela należności indeksowanych i denominowanych do CHF Oddział uwzględnił szacunki co do oczekiwanego efektu programu rozliczeniowego.

Aktualne orzecznictwo TSUE

W dniu 16 marca 2023 r. zapadł wyrok TSUE w **sprawie C-6/22**, z którego wynika, że:

- ✓ ochrona przyznana konsumentom przez dyrektywę 93/13 nie jest ograniczona jedynie do okresu wykonania umowy, lecz obowiązuje również po wykonaniu tej umowy (może to powodować zwiększenie ryzyka kierowania pozwów dotyczących kredytów już spłaconych);
- ✓ dla oceny skutków, w odniesieniu do sytuacji konsumenta spowodowanych unieważnieniem całej umowy, decydujące znaczenie ma wola wyrażona w tym względzie przez konsumenta (jeżeli konsument żąda unieważnienia umowy, sąd krajowy nie może odmówić, nawet jeśli sąd poinformuje konsumenta, że skutki są dla niego szczególnie niekorzystne);
- ✓ nie jest możliwe w przypadku unieważnienia umowy „stosowanie przepisów prawa krajowego przewidujących jednakowy podział strat między stronami.

TSUE potwierdził, że sąd krajowy nie może uzupełnić luki powstałej po usunięciu nieuczciwego warunku przepisem innym niż przepis dyspozytywny, nawet jeżeli unieważnienie umowy niesie dla konsumenta negatywne konsekwencje. Jednakże w takiej sytuacji sąd krajowy powinien podjąć wszelkie niezbędne środki dla ochrony konsumenta, w szczególności wezwać strony do podjęcia negocjacji celem ustanowienia rzeczywistej równowagi praw i obowiązków stron umowy.

W dniu 8 czerwca 2023 r., w **sprawie C-570/21 TSUE** opowiedział się za szeroką wykładnią definicji konsumenta. wskazując, że:

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

- ✓ pojęcie „konsumenta” w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 93/13 ma charakter obiektywny i jest niezależne od konkretnego zasobu wiedzy, jaki może mieć dana osoba, czy też od posiadanych przez nią w rzeczywistości informacji;
- ✓ osobę, która zawarła umowę w celach mieszczących się częściowo w ramach swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, należy uznać za konsumenta, jeżeli cel działalności gospodarczej lub zawodowej jest tak ograniczony, że nie jest on dominujący w ogólnym kontekście tej umowy;
- ✓ w ramach umowy kredytu zawartej z przedsiębiorcą osoba fizyczna znajdująca się w sytuacji współdłużnika jest objęta zakresem pojęcia „konsumenta” w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 93/13, jeżeli działa w celach niezwiązanych z jej działalnością zawodową lub gospodarczą, i powinna – jeżeli znajduje się ona względem tego przedsiębiorcy w sytuacji analogicznej do sytuacji dłużnika – wraz z tym ostatnim korzystać z ochrony przewidzianej w tej dyrektywie;
- ✓ sąd krajowy powinien zbadać, biorąc pod uwagę cały materiał dowodowy, a w szczególności brzmienie tej umowy, czy daną osobę będącą stroną umowy można zakwalifikować jako „konsumenta”, jak również uwzględnić wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności charakter towaru lub usługi, będących przedmiotem rozpatrywanej umowy.

W dniu 15 czerwca 2023 r. TSUE wydał wyrok **w sprawie C-520/21** dotyczącej tego, czy w razie unieważnienia umowy kredytowej, stronom przysługuje jakiegokolwiek roszczenie z tytułu korzystania z kapitału przez drugą stronę. TSUE dokonał przeformułowania treści pytań zadanych pierwotnie przez Sąd odsyłający. Odpowiedzi TSUE odnoszą się zatem do przeformułowanej, a nie do pierwotnej wersji pytań.

W odniesieniu do roszczeń konsumenta względem banku, TSUE przyjął, że przepisy dyrektywy 93/13 nie stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą konsument ma prawo żądać od instytucji kredytowej rekompensaty wykraczającej poza zwrot miesięcznych rat i kosztów zapłaconych z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty, pod warunkiem poszanowania celów dyrektywy 93/13 i zasady proporcjonalności.

W odniesieniu do możliwości dochodzenia przez banki roszczeń o podobnym charakterze przeciwko konsumentom,

TSUE przyjął, że przepisy dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty.

Pojęcie „rekompensaty” nie zostało zdefiniowane w przywołanym wyroku, nie jest także definiowane w polskich przepisach prawa. Jak wskazuje jednak TSUE w pkt 78 wyroku: „Podobnie wykładnia prawa

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy, a tym samym otrzymania wynagrodzenia za korzystanie z tego kapitału przez konsumenta, przyczyniłaby się do wyeliminowania odstraszącego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez uznanie tej umowy za nieważną". Jednocześnie TSUE nie odniósł się wprost do waloryzacji świadczenia .

Oddział zaznacza, że wynagrodzenie za korzystanie z kapitału nie jest uwzględniane w obecnym modelu rezerw Oddziału i nie ma bezpośredniego wpływu na ryzyko wyrażone poziomem rezerw dotyczących skutków unieważnienia umów kredytu.

W dotychczasowych modelach Oddział nie uwzględniał również wynagrodzenia dla klienta za korzystanie przez Oddział z rat spłacanego przez niego kredytu, który został uznany za nieważny. Oszacowanie wysokości potencjalnych kosztów związanych z tym ryzykiem wymaga doprecyzowania założeń na podstawie wykształconej w przyszłości linii orzeczniczej bazującej na wyroku TSUE z 15 czerwca 2023 roku.

W dniu 21 września 2023 r. TSUE wydał **wyrok w sprawie C-139/22**, w którym stwierdził, że:

- ✓ do uznania warunku umownego za nieuczciwy wystarczające jest ustalenie, że jego treść odpowiada treści postanowienia wzorca umownego wpisanego do rejestru klauzul niedozwolonych, co jednak nie wyklucza, że w danym postępowaniu bank może udowodnić, iż w świetle wszystkich istotnych okoliczności danego przypadku to postanowienie umowne nie jest abuzywne (w szczególności nie wywołuje skutków identycznych, jak to wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych),
- ✓ nieuczciwy warunek umowy nie traci nieuczciwego charakteru przez to, że konsument może zdecydować, iż będzie wykonywał swoje obowiązki wynikające z umowy w oparciu o inny warunek umowy, który jest uczciwy,
- ✓ przedsiębiorca ma obowiązek poinformowania o istotnych cechach umowy i ryzykach związanych z umową każdego konsumenta, także wówczas jeżeli określony konsument posiada odpowiednią wiedzę i doświadczenie w danej dziedzinie (nawet wtedy, gdy konsument jest pracownikiem banku).

W dniu 11 grudnia 2023 r. TSUE wydał kolejne postanowienie **(C-756/22)**, w którym potwierdził stanowisko zawarte w wyroku z dnia 15 czerwca 2023 r. (C-520/21).

Orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące kredytów denominowanych i walutowych w CHF – główne wnioski:

- ✓ nie jest uzasadnione rozszerzanie kodeksowego pojęcia konsumenta w drodze rozróżniania związków bezpośrednich i pośrednich z prowadzeniem działalności gospodarczej lub zawodowej. W razie występowania takiego związku (także po stronie np. małżonka) brak jest podstaw do objęcia ochroną

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

takiej osoby (wyrok SN z dnia 18 maja 2022 r. (II CSKP 362/22 [mBank]) przy czym należy odnotować, że w dniu 08 czerwca 2023 r., w sprawie C-570/21 TSUE opowiedział się za szeroką wykładnią definicji konsumenta;

- ✓ wcześniejsze doświadczenia konsumenta z produktami kredytowymi (także powiązаныmi z obcą walutą) nie mają prawnego znaczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2022 r. (II CSKP 464/22);
- ✓ możliwość przewalutowania kredytu nie stanowi sposobu ograniczenia ryzyka dla konsumenta (wyrok SN (SSN) z dnia 13 maja 2022 r. (II CSKP 464/22);
- ✓ klauzule ryzyka walutowego rozumiane jako zapisy wprowadzające ryzyko ekonomiczne dla konsumenta podlegają badaniu pod kątem abuzywności, nie można mówić o jasności/przejrzystości tych klauzul o ile przedsiębiorca nie wykaże, że konsument był w pełni świadomy, że silna deprecjacja waluty krajowej może pociągać za sobą konsekwencje trudne do udźwignięcia. Ogólne pouczenia o ryzykach, nawet wypełniające rekomendację S są niewystarczające dla przyjęcia zachowania standardu pouczenia (np. II CSKP 382/22; II CSKP 464/22; I CSK 1867/22);
- ✓ klauzule spreadowe (tak dotyczące wypłaty kredytu, jak i spłaty kredytu) odwołujące się do tabel bankowych jako abuzywne wymagają potwierdzenia przez konsumenta, inaczej są bezskuteczne (np. I CSK 1867/22; II CSKP 163/22; II CSKP 382/22);
- ✓ nie jest możliwe „uzupełnienie” umowy kredytu poprzez wprowadzenie alternatywnego sposobu ustalania kursu waluty, np. w oparciu o art. 358 § 2 k.c. – byłoby to sprzeczne z prewencyjnymi celami dyrektywy (np. I CSK 1867/22, II CSKP 163/22, II CSKP 382/22);
- ✓ niemożność uzupełnienia umowy, w braku odmiennej woli konsumenta prowadzi do upadku umowy, zarówno w przypadku kredytów indeksowanych jak i denominowanych. Jedyne wyjątek, jaki wynika z orzecznictwa, to umowa kredytowa banku BPH, gdzie upadek klauzuli w zakresie marży przy pozostawieniu w umowie odwołania do kursu średniego NBP umożliwia (w zakresie tego elementu) dalsze trwanie umowy (np. II CSKP 364/22, I CSK 55/22);
- ✓ oceny korzystności/niekorzystności upadku umowy dokonuje konsument (postanowienie SN z dnia 19 maja 2022 r. (I CSK 55/22);
- ✓ SN opowiedział się za teorią dwóch kondycji w razie uznania umowy kredytowej za nieważną. Jednocześnie SN wskazał w pisemnym uzasadnieniu, że zagrożeniom związanym z niewypłacalnością jednego z obustronnie wzbogaconych zapobiega w znacznej mierze prawo zatrzymania otrzymanego świadczenia, dopóki druga strona nie zaoferuje zwrotu otrzymanego świadczenia albo nie zabezpieczy roszczenia o zwrot (uchwała z dnia 16 lutego 2021 roku, III CZP 11/20);
- ✓ w sporach z konsumentami przepis art. 385(1) k.c. stanowią lex specialis względem art. 353(1) k.c. W konsekwencji, gdy zachodzą przesłanki do zastosowania obu wyżej wymienionych norm prawnych, sąd powinien zastosować sankcję bezskuteczności postanowienia umownego, nie orzekając jego nieważności na zasadach ogólnych (uchwała z dnia 28 kwietnia 2022 r. III CZP 40/22).

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Nadal brak jednolitości co do definicji kredytu walutowego. W dniu 20 maja 2022 roku Sąd Najwyższy wydał pierwsze rozstrzygnięcie w sprawie kredytu walutowego udzielonego przez Bank (II CSKP 713/22). W ocenie Sądu Najwyższego kredyt walutowy występuje tylko wtedy, gdy umowa jednoznacznie ustala kwotę kredytu udzielonego i faktycznie wypłaconego kredytobiorcy wyłącznie w walucie obcej i przewiduje spłatę rat wyłącznie w walucie udzielonego kredytu. Zdaniem Sądu Strony zawarły umowę kredytu denominowanego do CHF, a żadne z postanowień umowy nie przewidywało bezpośrednio roszczenia powoda o wypłatę kwoty udostępnionego kredytu w CHF.

Należy jednak zauważyć, że w innym orzeczeniu Sąd Najwyższy zajął odmienne stanowisko (postanowienie z dnia 24 czerwca 2022 roku, I CSK 2822/22), stwierdzając, że cechami kredytu walutowego jest wyrażenie kwoty udzielonego kredytu w walucie obcej oraz spłata rat kredytu w tej walucie, nie wskazując jednocześnie jako cechy charakterystycznej dokonania wypłaty kredytu w walucie obcej.

W wyroku z dnia 26 stycznia 2023 r. (II CSKP 408/22), Sąd Najwyższy podkreślił, że decydujące znaczenie przy ocenie walutowego charakteru umowy kredytu ma wskazanie w umowie kwoty i waluty kredytu w walucie obcej oraz przyznanie kredytobiorcy możliwości wypłaty kredytu w tej walucie, nie zaś rzeczywisty sposób realizacji umowy. Fakt dokonania wypłaty kredytu w złotych na skutek dyspozycji kredytobiorcy, nie może prowadzić do wniosku, że umowa kredytu nie określa kwoty i waluty kredytu.

W wyroku z dnia 31 stycznia 2023 roku (II CSKP 334/22) Sąd Najwyższy wskazał, że nie jest kredytem walutowym taki, w którym z jednej strony w umowie wskazana została jako tzw. kwota kredytu waluta obca, natomiast uruchomienie, tj. spełnienie świadczenia przez bank, nastąpić ma zgodnie z umową w walucie polskiej. Uznanie postanowienia przewidującego uruchomienie kredytu w walucie polskiej za niedozwolone oznacza konieczność oceny przez Sąd *meriti* wpływu jego bezskuteczności wobec konsumenta na treść całej umowy (pozostałych postanowień), a w szczególności czy oznacza to, że strony mogły pozostawać związane umową w pozostałym zakresie. Nie jest możliwe dalsze funkcjonowanie umowy, której po wyłączeniu z niej postanowień niedozwolonych (które mogą przecież w określonych warunkach dotyczyć głównych świadczeń stron), nie da się wykonać - określić sposobu i wysokości świadczenia stron.

W dniu 5 kwietnia 2023 r. Sąd Najwyższy wyrokiem w sprawie II NSNc 89/23 oddalił skargę nadzwyczajną Prokuratora Generalnego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 grudnia 2019 r. (I ACa 100/19) dotyczącą umowy kredytu denominowanego. Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił apelację kredytobiorczyni, uznając, że część regulacji zawartych w umowie miała charakter abuzywny, jednak nie

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

mogła mieć wpływ na ustalenie jej sytuacji. Przyczyną wypowiedzenia umowy było bowiem zaprzestanie wpłacania przez kredytobiorczynię kolejnych rat kredytu.

Odnutowania wymaga, że zgodnie z umową kredytu wypłata kredytu mogła nastąpić w złotych lub innej walucie, zaś spłat rat kredytu kredytobiorca mógł dokonywać w walucie kredytu lub także w innej walucie obcej. Sąd Najwyższy uznał, że:

(1) w rozpoznawanej sprawie kluczowe dla rozstrzygnięcia nie jest ustalenie, iż umowa zawarta pomiędzy powodem a pozwaną zawierała klauzule abuzywne, lecz to, czy sąd odwoławczy prawidłowo zweryfikował ich wpływ na sytuację kredytobiorcy. Sąd Najwyższy uznał, że sąd odwoławczy nie dopuścił się w tym zakresie stawianych w skardze nadzwyczajnej uchybień;

(2) okoliczność wystąpienia w umowie klauzul abuzywnych nie czyni automatycznie nieważną całą umowę. Sąd badający daną sprawę jest zobowiązany do zweryfikowania, czy w związku z wyeliminowaniem ich z treści umowy możliwe jest dalsze dochodzenie zgłoszonych roszczeń. Nie ulega bowiem wątpliwości, że w sytuacji, gdy eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadziłaby do takiej deformacji regulacji umownej, iż na podstawie pozostałej jej treści nie dałoby się odtworzyć praw i obowiązków stron, to niedopuszczalne stałoby się stwierdzenie, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy;

(3) skarga nadzwyczajna dotyczyła sytuacji prawnej konsumenta – podmiotu, któremu jako słabszej stronie stosunku cywilnoprawnego, przysługuje szczególny rodzaj ochrony. Jednocześnie podkreślono jednak, że ochrona ta nie ma charakteru nieograniczonego, a sam fakt, że stronie przysługuje status konsumenta, nie oznacza, iż w jej sprawie nie może zapaść niekorzystne dla niej rozstrzygnięcie. Konsument w dalszym ciągu pozostaje bowiem stroną stosunku prawnego i nie jest zwolniony z obowiązku przestrzegania prawa. Wydając rozstrzygnięcie, w której jedną ze stron jest konsument, sąd nie może równocześnie pomijać interesu drugiej strony.

W sprawie III CZP 126/22 na posiedzeniu w dniu 6 października 2023 r. Sąd Najwyższy uznał, że umowa kredytu jest umową wzajemną, zaś w zakresie dopuszczalności skorzystania przez bank w procesie z konsumentem z zarzutu zatrzymania, wystąpił wobec TSUE z pytaniem prejudycjalnym czy przepisy Dyrektywy 93/13 pozwalają na stosowanie, bądź czy nie ograniczają stosowania prawa zatrzymania przez sąd na rzecz banku.

Kwestie dotyczące wzajemności umowy kredytu oraz stosowania prawa zatrzymania będą także przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego w sprawach: III CZP 89/22, III CZP 152/22 oraz III CZP 31/23. W sprawach III CZP 89/22 oraz III CZP 152/2/22 postępowania zostały zawieszono w oczekiwaniu na rozstrzygnięcie TSUE w sprawie C-28/22, w której Trybunał ma odpowiedzieć m.in. na pytanie prejudycjalne dotyczące prawa zatrzymania.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Wskazać także należy, iż nadal nie zostały rozstrzygnięte pytania prawne zadane pełnemu składowi Izby Cywilnej przez Pierwszą Prezes Sądu Najwyższego, dotyczące kluczowych kwestii prawnych związanych z problemem kredytów CHF, co prowadzi do rozbieżności w orzecznictwie również Sądu Najwyższego (w szczególności wyrok z dnia 25 kwietnia 2023 r., II CSKP 600/22, w którym Sąd Najwyższy opowiedział się za tzw. teorią salda, polemizując z wcześniejszym stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w uchwałach z dnia 16 lutego, 2021 r., III CZP 11/20 oraz z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21).

22. Sprzedaż należności

W 2023 dokonał sprzedaży kilkunastu wierzytelności o łącznej wartości kapitału 13 mln złotych, za cenę 2,6 mln złotych. Wartość bilansowa netto sprzedanych wierzytelności wynosiła zero. W 2022 roku Oddział nie dokonywał sprzedaży wierzytelności.

23. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

W poniższej tabeli zaprezentowano salda należności i zobowiązań wobec Centrali oraz powiązane z nimi pozycje w rachunku zysków i strat. W badanym okresie Oddział nie dokonywał transakcji z innymi podmiotami Grupy RBI.

Pozycje ze sprawozdania z sytuacji finansowej		
	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Należności od Centrali	386 081	183 883
Zobowiązania wobec Centrali	7 721 154	10 263 655

Pozycje z rachunku zysków i strat		
	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2022
Koszty z tytułu odsetek	-266 825	-121 065
Koszty z tytułu prowizji i opłat	-1 492	-5 032
Pozostałe ogólne koszty administracyjne	-2 414	0
Pozostałe koszty operacyjne	-3	0
Przychody z tytułu odsetek	767	0
Pozostałe przychody operacyjne	54 433	0

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Poniższa tabela prezentuje informacje dotyczące wynagrodzenia Dyrekcji Generalnej Oddziału.

	2023	2022
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	4 110	4 067
Świadczenia długoterminowe	895	1 007
Razem:	5 005	5 074

24. Aktywa i zobowiązania finansowe które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

31 grudnia 2023	Wartość bilansowa	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem wartość godziwa
Kasa i środki w Banku Centralnym	51 920	51 920	0	0	51 920
Należności od banków	1 003 569	1 003 569	0	0	1 003 569
Kredyty i pożyczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu	5 051 499	0	0	4 767 719	4 767 719
Inne aktywa	20 115	0	0	20 115	20 115
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	7 768 355	0	0	7 600 811	7 600 811
Pozostałe zobowiązania	148 254	0	0	148 254	148 254

31 grudnia 2022	Wartość bilansowa	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem wartość godziwa
Kasa i środki w Banku Centralnym	25 169	25 169	0	0	25 169
Należności od banków w tym:	533 768	533 768	0	0	533 768
Kredyty i pożyczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu	8 915 377	0	0	8 874 825	8 874 825
Inne aktywa	33 738	0	0	33 738	33 738
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego	10 319 812	0	0	9 349 554	9 349 554
Pozostałe zobowiązania	224 625	0	0	224 625	224 625

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

25. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Różnice występujące pomiędzy zmianami stanu niektórych pozycji wskazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej a w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	2023		
	Zmiana stanu		Różnica
	W sprawozdaniu z sytuacji finansowej	W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	
Zmiana stanu Kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu	-401 161	-394 958	-6 204
Zmiana stanu zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu Zobowiązania wobec Centrali	-2 542 652	0	-2 542 652
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	-76 370	-80 345	3 974

Różnice występujące pomiędzy zmianami stanu niektórych pozycji wskazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej a w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	2022		
	Zmiana stanu		Różnica
	W sprawozdaniu z sytuacji finansowej	W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	
Zmiana stanu Kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu	1 149 303	1 155 862	-6 558
Zmiana stanu zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu Zobowiązania wobec Centrali	-1 235 365	0	-1 235 365
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	139 336	51 926	87 410

Przyczyny wystąpienia różnic pomiędzy zmianami stanu wykazanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, a zmianami stanu w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych są następujące:

- ✓ Zmiany stanu Kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu została skorygowana o odsetki, które prezentowane są w pozycji Odsetki otrzymane.
- ✓ Zmiana stanu zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu – Zobowiązania wobec Centrali została zaprezentowana w całości w Działalności finansowej.
- ✓ Zmiany stanu Pozostałych zobowiązań zostały skorygowane o spłaty zobowiązań z tytułu leasingu prezentowane w Działalności finansowej oraz inne przepływy niepieniężne stanowiące korekty wyniku brutto w Działalności operacyjnej.

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

2023	Stan na początek okresu	Przepływy pieniężne	Przepływy niepieniężne	Stan na koniec okresu
Pożyczki długoterminowe	7 994 951	-128 747	-145 202	7 721 002
Zobowiązania leasingowe	11 999	-3 974	3 028	11 052
Razem	8 006 949	-132 721	-142 174	7 732 054

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

2022	Stan na początek okresu	Przepływy pieniężne	Przepływy niepieniężne	Stan na koniec okresu
Pożyczki długoterminowe	9 761 226	-547 443	-1 218 832	7 994 951
Zobowiązania leasingowe	8 538	-2 908	6 369	11 999
Razem	9 769 764	-550 352	-1 212 463	8 006 949

26. Zdarzenia po dacie sprawozdawczej

W ocenie Dyrekcji Generalnej Oddziału po dacie zamknięcia Sprawozdania Finansowego nie wystąpiły żadne zdarzenia, dla których przepisy MSR i MSSF wymagałyby korekt lub dodatkowych ujawnień.

27. Charakter i zakres ryzyka związanego z instrumentami finansowymi

Zarządzanie ryzykiem stanowi integralną część ogólnego zarządzania Oddziałem, a oprócz ram prawnych i regulacyjnych uwzględnia w szczególności charakter, zakres i złożoność działalności oraz wynikające z niej ryzyko.

Zasady zarządzania ryzykiem

Oddział objęty jest systemem zarządzania ryzykiem oraz procedurami pomiaru i monitorowania ryzyka, które mają na celu kontrolowanie istotnych ryzyk wszystkich banków, oddziałów i spółek Grupy RBI. Polityki ryzyka i zasady zarządzania ryzykiem są określane przez Zarząd Grupy RBI. Zasady obejmują następujące polityki ryzyka:

- Zarządzanie ryzykiem zintegrowanym: ryzyko kredytowe, ryzyko kraju, ryzyko rynkowe, ryzyko płynności oraz ryzyko operacyjne są zarządzane i traktowane jako kluczowe ryzyka w całej Grupie. W tym celu ryzyka te są mierzone, ograniczane, agregowane i porównywane z dostępnymi aktywami na pokrycie ryzyka.
- Ujednolicone metodologie: metody pomiaru ryzyka i ograniczenia ryzyka są wystandaryzowane wewnątrz Grupy w celu zapewnienia zgodnego i spójnego podejścia do zarządzania ryzykiem. Takie rozwiązanie jest efektywne z punktu widzenia rozwoju metod zarządzania ryzykiem oraz stanowi podstawę spójnego zarządzania bankiem we wszystkich krajach i liniach biznesowych w RBI.
- Planowanie ciągłe: strategię ryzyka oraz ryzyka kapitału są przeglądane na bazie rocznej a rezultat tego działania jest zatwierdzany podczas rocznego procesu budżetowania i planowania, gdzie kładzie się szczególny nacisk na zapobieganie koncentracji ryzyka.
- Niezależna kontrola: utrzymywany jest wyraźny podział pracowników i organizacji między operacjami biznesowymi a zarządzaniem ryzykiem i jego kontrolą.
- Kontrola ex ante i ex post: Ryzyka są konsekwentnie brane pod uwagę przy dystrybucji produktów i pomiarach wyników skorygowanych o ryzyko. Ryzyka są stale mierzone w zakresie sprzedaży produktów i pomiaru wydajności skorygowanego o ryzyko. W ten sposób zapewnione jest, że działalność w ogóle jest prowadzona wyłącznie pod kątem ryzyka i zwrotu i że unika się zachęt do podejmowania wysokiego ryzyka.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Poszczególne jednostki zarządzania ryzykiem w Grupie opracowują szczegółowe strategie ryzyka, które określają bardziej konkretne cele ryzyka i konkretne normy zgodne z tymi ogólnymi zasadami. Ogólna strategia ryzyka Grupy pochodzi ze strategii biznesowej Grupy i apetytu na ryzyko oraz dodaje aspekty związane z ryzykiem do planowanej struktury biznesowej i rozwoju strategicznego. Aspekty te obejmują na przykład limity strukturalne i cele współczynnika kapitałowego, które muszą zostać spełnione w procesie budżetowania oraz w zakresie podejmowanych decyzji biznesowych. Bardziej szczegółowe cele dla poszczególnych kategorii ryzyka są określone w szczegółowych strategiach ryzyka. Dla przykładu dla ryzyka kredytowego, zgodnie ze strategią RBI ustala limity portfela kredytowego dla poszczególnych krajów i segmentów oraz określa organ zatwierdzający kredyt dla wniosków o limit.

Organizacja zarządzania ryzykiem

Zarząd RBI AG zapewnia organizację i stały rozwój zarządzania ryzykiem. Decyduje o tym, które procedury należy zastosować do identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka oraz podejmuje decyzje kierunkowe zgodnie z raportami i analizami ryzyka. Zarząd jest wspierany w realizacji tych zadań przez niezależne jednostki zarządzania ryzykiem i specjalne komitety.

Funkcje zarządzania ryzykiem są realizowane na różnych poziomach w Grupie. RBI AG opracowuje i wdraża odpowiednie koncepcje jako macierzysta instytucja kredytowa i we współpracy ze spółkami zależnymi Grupy. Jednostki centralnego zarządzania ryzykiem są odpowiedzialne za odpowiednie i właściwe wdrożenie procesów zarządzania ryzykiem w Grupie. W szczególności ustanawiają wspólne dyrektywy Grupy i ustalają specyficzne dla biznesu standardy, narzędzia i praktyki dla wszystkich podmiotów Grupy.

Ponadto, istnieją lokalne jednostki zarządzania ryzykiem w różnych prawnych jednostkach Grupy. Wdrażają politykę ryzyka w odpowiednich kategoriach ryzyka i kierują działalnością w ramach zatwierdzonych budżetów na ryzyko, aby zrealizować cele wynikające z polityki biznesowej. W tym celu monitorują pojawiające się zagrożenia za pomocą standardowych metod pomiarowych i zgłaszają je centralnym jednostkom zarządzania ryzykiem za pośrednictwem zdefiniowanych interfejsów raportowania.

Funkcję scentralizowanej i niezależnej kontroli ryzyka wymaganej przepisami prawa pełni jednostka organizacyjna ds. Kontroli Ryzyka Grupy w Centrali. Do jej zadań należy tworzenie reguł dla całej Grupy oraz niezależne i neutralne raportowanie profilu ryzyka do Komitetu Ryzyka, Rady Nadzorczej, Zarządu RBI i poszczególnych kierowników jednostek biznesowych. Ponadto, określa wymagany kapitał ryzyka dla różnych jednostek Grupy, a stopień wykorzystania określonych budżetów kapitału podwyższonego ryzyka oblicza się w celu oceny adekwatności zasobów kapitałowych.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Komitety Ryzyka

Komitet ds. Ryzyka Grupy jest nadrzędnym organem decyzyjnym dla wszystkich tematów Grupy związanych z ryzykiem. Decyduje o metodach zarządzania ryzykiem i koncepcjach zarządzania, które są stosowane w całej Grupie i istotnych podobszarach oraz odpowiada za bieżące opracowywanie i wdrażanie metod i parametrów pomiaru ryzyka i udoskonalania instrumentów sterujących. Obejmują one apetyt na ryzyko, różne budżety ryzyka i limity na poziomie całego banku, a także monitorowanie bieżącej sytuacji ryzyka, z uwzględnieniem odpowiedniej kapitalizacji i odpowiednich limitów ryzyka. Zatwierdza różne działania w zakresie zarządzania ryzykiem i zarządzania (np. przydział budżetów na ryzyko) i wspiera Zarząd w tych działaniach.

Komitet ds. Aktywów i Pasywów Grupy ocenia i zarządza ryzykiem bilansowym i ryzykiem płynności oraz ustala metodologię wewnętrznego systemu cen transferowych. W tym kontekście wykonuje podstawowe zadania związane z długoterminowym planowaniem refinansowania i definiowaniem środków zabezpieczających dla strukturalnej stopy procentowej i ryzyka walutowego. Komitet Zabezpieczenia Kapitału jest podkomitetem Komitetu Aktywów i Pasywów Grupy i zarządza ryzykiem walutowym pozycji kapitałowej Grupy.

Komitet Ryzyka Rynkowego zarządza ryzykiem z ksiąg handlowych i bankowych oraz ustala odpowiednie limity i procedury. W szczególności wyniki działalności, zidentyfikowane ryzyka i zmierzone wykorzystanie limitów a także wyniki analiz scenariuszy i testów warunków skrajnych dla ryzyka rynkowego są uwzględnione w tym zarządzaniu.

Komitety Kredytowe składają się z przedstawicieli obszarów rynku i wsparcia, w których liczba pracowników jest różna w zależności od klienta dla klientów korporacyjnych, instytucji finansowych, sektora publicznego i handlu detalicznego. Decydują o konkretnych kryteriach udzielania pożyczek dla poszczególnych segmentów klientów i krajów oraz podejmują wszelkie decyzje kredytowe ich dotyczące w ramach procesu zatwierdzania kredytu oraz przydzielania kompetencji w oparciu o rating i wolumen.

Komitet Kredytów Trudnych jest podstawowym organem w procesie oceny i podejmowania decyzji z klientami problemowymi. Składa się głównie z osób podejmujących decyzje w zakresie ryzyka. Jego przewodniczącym jest Chief Risk Officer (CRO) RBI. Pozostałymi członkami głosującymi są członkowie zarządu odpowiedzialni za segmenty klientów, dyrektor finansowy (CFO), a także odpowiedni dział i szefowie działów z działu zarządzania ryzykiem i zarządzania ekspozycjami specjalnymi (windykacja).

Komitet Sekurytyzacyjny jest organem decyzyjnym w odniesieniu do wniosków o limit odnoszących się do pozycji sekurytyzacyjnych w kontekście konkretnych uprawnień decyzyjnych i opracowuje proponowane

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

zmiany w strategii sekurytyzacji dla Zarządu. Ponadto Komitet Sekurytyzacji służy jako platforma wymiany informacji dotyczących pozycji sekurytyzacyjnych i zmian na rynku.

Pod przewodnictwem CRO, Komitet Zarządzania i Kontroli Ryzyka Operacyjnego Grupy składa się z między innymi przedstawicieli jednostek biznesowych (klientów detalicznych, rynkowych i korporacyjnych), jak również przedstawicieli Compliance, systemu kontroli wewnętrznej (ICS), operacji, bezpieczeństwa i ochrony. Organowi temu powierza się zarządzanie ryzykiem operacyjnym (w tym ryzykiem behawioralnym) w celu uzyskania i ustanowienia strategii ryzyka operacyjnego w oparciu o profil ryzyka i strategię biznesową oraz podejmowanie decyzji na temat środków, kontroli i akceptacji ryzyka na tej podstawie.

Komitet Awaryjny i Naprawy to organ decyzyjny zwoływany przez Zarząd. Skład Komitetu może się różnić w zależności od intensywności lub ukierunkowania (np. Kapitału i / lub płynności) wymagań specyficznych dla sytuacji. Głównym zadaniem Komitetu jest utrzymanie lub przywrócenie stabilności finansowej w rozumieniu BaSAG (austriackiej ustawy o restrukturyzacji i rozrachunku bankowym) lub BRRD (dyrektywa w sprawie odzyskiwania środków bankowych i restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji) w przypadku krytycznej sytuacji finansowej.

Zapewnienie jakości i weryfikacja

Zapewnienie jakości w zakresie zarządzania ryzykiem oznacza zapewnienie integralności, niezawodności i dokładności procesów, modeli, obliczeń i źródeł danych. Powinno to zapewnić zgodność ze wszystkimi wymogami prawnymi Grupy i spełnienie najwyższych wymagań jakościowych w odniesieniu do działań związanych z zarządzaniem ryzykiem.

Te aspekty są koordynowane przez Departament Zgodności Grupy, który stale analizuje system kontroli wewnętrznej i - jeśli powoduje to konieczność dostosowania - jest również odpowiedzialny za monitorowanie wdrożenia.

Dwie ważne funkcje niezależnego audytu są wykonywane przez dział audytu i godności. Korzystanie z niezależnego audytu wewnętrznego jest wymogiem ustawowym i centralnym elementem systemu kontroli wewnętrznej. Departament Audytu okresowo dokonuje przeglądu wszystkich procesów biznesowych, a tym samym znacząco przyczynia się do ich bezpieczeństwa i poprawy. Raporty stworzone w tym celu są kierowane bezpośrednio do Zarządu Grupy i są regularnie omawiane na jego posiedzeniach.

Departament Zgodności jest odpowiedzialny za wszystkie kwestie związane z przestrzeganiem wymogów prawnych oprócz i w ramach systemu kontroli wewnętrznej. Monitoruje zgodność z istniejącymi przepisami w codziennych operacjach.

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

28. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to zagrożenie poniesienia strat w wyniku niewywiązania się dłużnika ze zobowiązań wobec Oddziału.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Oddział działalności kredytowej poprzez zapewnienie najwyższej jakości ocen ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec indywidualnego klienta i portfela kredytowego Oddziału.

W odniesieniu do indywidualnego klienta, monitorowaniu podlega jego sytuacja ekonomiczno-finansowa, przebieg wykorzystania i spłaty kredytu, ustanowione zabezpieczenia oraz powiązania kapitałowo-organizacyjne klienta. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu identyfikację zagrożeń oraz podejmowanie działań odpowiadających zmianom ryzyka.

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie portfela obejmuje sporządzanie regularnych, okresowych analiz dotyczących portfela kredytowego, zapewniających identyfikację niekorzystnych tendencji i koncentracji oraz wykonywanie doraźnych przeglądów tego portfela związanych przede wszystkim ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym.

Stosowane przez Oddział procedury monitorowania ryzyka kredytowego obejmują również zasady monitorowania ustanowionych zabezpieczeń. W ramach monitoringu przeprowadzane są okresowe przeglądy zabezpieczeń. Zakres i częstotliwość tych przeglądów uzależnione są od rodzaju przedmiotu zabezpieczenia i obejmują: wartość zabezpieczenia i jej zmiany w okresie od ostatniego przeglądu, prawidłowość, kompletność i ważność dokumentów związanych z ustanowionym zabezpieczeniem oraz dokumentów ubezpieczeniowych dotyczących zabezpieczeń rzeczowych (przeгляд polis ubezpieczeniowych, sposobów ich opłacania, terminy ważności).

Jednostki biznesowe odpowiedzialne są za zarządzanie indywidualnymi ekspozycjami kredytowymi.

Jednostki zarządzające ryzykiem odpowiedzialne są za monitoring ryzyka całego portfela kredytowego Oddziału i w ramach swoich zadań realizują między innymi następujące funkcje:

- wdrożenie strategii, polityk i procedur kredytowych,
- zapewnienie właściwego stosowania zatwierdzonych przez Oddział standardów procesu kredytowego,
- monitorowanie poziomu rezerw na ryzyko kredytowe,
- zarządzanie portfelem kredytów zagrożonych.

Strukturę jakościową portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom prezentują poniższe tabele.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

31 grudnia 2023									
Kredyty i pożyczki udzielone klientom według struktury jakościowej									
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe nie wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia (Faza 1)	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym	Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, ale niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 2)	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom w całym okresie życia ekspozycji	Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu ujęcia, dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 3)	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom w całym okresie życia ekspozycji	Wartość brutto ekspozycji zakupionych, dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom w całym okresie życia ekspozycji	Wartość netto
Należności od klientów indywidualnych	4 045 083	3 937	787 106	53 475	443 509	352 722	29 182	16 422	4 878 324
Należności od klientów mikro	157 231	7 852	12 301	1 703	123 666	117 041	33 961	27 388	173 175
Razem	4 202 314	11 789	799 407	55 178	567 175	469 763	63 143	43 810	5 051 499

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

31 grudnia 2022 (dane przekształcone)		Kredyty i pożyczki udzielone klientom według struktury jakościowej							
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe nie wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia (Faza 1)	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym	Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, ale niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 2)	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom w całym okresie życia ekspozycji	Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu ujęcia, dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 3)	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom w całym okresie życia ekspozycji	Wartość brutto ekspozycji zakupionych, dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom w całym okresie życia ekspozycji	Wartość netto
Należności od klientów indywidualnych	5 516 475	15 309	1 793 131	143 450	436 599	437 220	40 792	21 633	7 169 385
Należności od klientów mikro	171 144	11 304	14 509	2 724	106 181	121 684	40 269	39 969	156 422
Razem	5 687 619	26 613	1 807 640	146 174	542 780	558 904	81 061	61 602	7 325 807

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

31 grudnia 2023	Wartość brutto ekspozycji analizowanych indywidualnie	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe - tworzone indywidualnie	Wartość brutto ekspozycji analizowanych zbiorowo	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe - tworzone zbiorowo	Razem wartość ekspozycji netto
Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe nie wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia (Faza 1)	55 105	42 610	5 257 803	11 789	5 258 509
Bank Centralny i inne banki	0	0	1 055 489	0	1 055 489
Klienci indywidualni	0	0	4 045 083	3 937	4 041 146
Klienci mikro	0	0	157 231	7 852	149 379
Pozostałe aktywa finansowe	55 105	42 610	0	0	12 495
Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, ale niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 2)	0	0	799 407	55 178	744 229
Bank Centralny i inne banki	0	0	0	0	0
Klienci indywidualni	0	0	787 106	53 475	733 631
Klienci mikro	0	0	12 301	1 703	10 598
Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 3)	0	0	567 175	469 763	97 412
Bank Centralny i inne banki	0	0	0	0	0
Klienci indywidualni	0	0	443 509	352 722	90 787
Klienci mikro	0	0	123 666	117 041	6 625
Wartość brutto ekspozycji zakupionych, dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	0	0	63 143	43 810	19 333
Bank Centralny i inne banki	0	0	0	0	0
Klienci indywidualni	0	0	29 182	16 422	12 760
Klienci mikro	0	0	33 961	27 388	6 573
Razem	55 105	42 610	6 687 528	580 540	6 119 483

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

	Wartość brutto ekspozycji analizowanych indywidualnie	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe - tworzone indywidualnie	Wartość brutto ekspozycji analizowanych zbiorowo	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe - tworzone zbiorowo	Razem wartość ekspozycji netto
31 grudnia 2022 (dane przekształcone)					
Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe nie wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia (Faza 1)	73 828	68 581	6 152 218	26 613	6 130 852
Bank Centralny i inne banki	0	0	558 937	0	558 937
Klienci indywidualni	0	0	5 423 103	15 309	5 407 794
Klienci mikro	0	0	170 178	11 304	158 874
Pozostałe aktywa finansowe	73 828	68 581	0	0	5 247
Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, ale niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 2)	0	0	1 802 212	146 174	1 656 038
Bank Centralny i inne banki	0	0	0	0	0
Klienci indywidualni	0	0	1 787 470	143 450	1 644 020
Klienci mikro	0	0	14 742	2 724	12 018
Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 3)			632 974	558 904	74 070
Bank Centralny i inne banki	0	0	0	0	0
Klienci indywidualni	0	0	506 947	437 220	69 727
Klienci mikro	0	0	126 027	121 684	4 343
Wartość brutto ekspozycji zakupionych, dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	0	0	90 632	61 602	29 030
Bank Centralny i inne banki			0	0	0
Klienci indywidualni	0	0	43 938	21 633	22 305
Klienci mikro	0	0	46 694	39 969	6 725
Razem	73 828	68 581	8 678 036	793 293	7 889 990

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Analizę wiekową aktywów prezentują poniższe tabele.

31 grudnia 2023	Okres przeterminowania						Razem
	Nieprzeterminowane	Poniżej 30 dni	Powyżej 30 dni poniżej 90 dni	Powyżej 90 dni poniżej 180 dni	Powyżej 180 dni poniżej 1 roku	Powyżej 1 roku	
Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe nie wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia (Faza 1)	5 301 786	11 122	0	0	0	0	5 312 908
Bank Centralny i inne banki	1 055 489	0	0	0	0	0	1 055 489
Klienci indywidualni	4 040 329	4 754	0	0	0	0	4 045 083
Klienci mikro	150 863	6 368	0	0	0	0	157 231
Pozostałe aktywa finansowe	55 105	0	0	0	0	0	55 105
Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, ale nie dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 2)	726 165	51 775	21 467	0	0	0	799 407
Klienci indywidualni	718 946	48 367	19 793	0	0	0	787 106
Klienci mikro	7 219	3 408	1 674	0	0	0	12 301
Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 3)	39 837	11 661	6 650	19 751	40 177	449 099	567 175
Klienci indywidualni	32 751	8 933	5 215	16 272	33 599	346 739	443 509
Klienci mikro	7 086	2 728	1 435	3 479	6 578	102 360	123 666
Wartość brutto ekspozycji zakupionych, dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	17 394	1 154	258	1 378	321	42 638	63 143
Klienci indywidualni	11 723	562	0	14	321	16 562	29 182
Klienci mikro	5 671	592	258	1 364	0	26 076	33 961
Razem	6 085 182	75 712	28 375	21 129	40 498	491 737	6 742 633

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

31 grudnia 2022 (dane przekształcone)	Okres przeterminowania						Razem
	Nieprzeterminowane	Poniżej 30 dni	Powyżej 30 dni poniżej 90 dni	Powyżej 90 dni poniżej 180 dni	Powyżej 180 dni poniżej 1 roku	Powyżej 1 roku	
Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe nie wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia (Faza 1)	6 309 934	10 449	0	0	0	0	6 320 383
Bank Centralny i inne banki	558 937	0	0	0	0	0	558 937
Klienci indywidualni	5 512 820	3 654	0	0	0	0	5 516 474
Klienci mikro	164 349	6 796	0	0	0	0	171 144
Pozostałe aktywa finansowe	73 828	0	0	0	0	0	73 828
Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, ale niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 2)	1 747 384	43 216	17 040	0	0	0	1 807 640
Klienci indywidualni	1 736 138	42 486	14 507	0	0	0	1 793 131
Klienci mikro	11 246	730	2 533	0	0	0	14 509
Wartość brutto ekspozycji, dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 3)	35 620	15 674	9 951	28 708	32 144	420 682	542 780
Klienci indywidualni	31 256	12 268	7 287	27 140	28 536	330 112	436 599
Klienci mikro	4 365	3 406	2 664	1 569	3 608	90 570	106 181
Wartość brutto ekspozycji zakupionych, dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	28 744	1 164	18	332	97	50 706	81 061
Klienci indywidualni	21 838	510	18	332	97	17 997	40 792
Klienci mikro	6 907	654	0	0	0	32 708	40 269
Razem	8 121 683	70 504	27 008	29 040	32 241	471 388	8 751 864

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Zarządzanie ryzykiem

W tabelach poniżej zaprezentowano jakość kredytową należności nieprzeterminowanych bez rozpoznanej utraty wartości banków i klientów Oddziału, ustaloną na podstawie wewnętrznych modeli ratingowych:

- ekspozycjom wobec Banku Centralnego przypisywany jest rating państwa polskiego;
- dla banków, oddziałów zagranicznych instytucji kredytowych, przypisywane są oceny od 1A do 9C oraz 10, gdzie 1A jest przypisywany klientom o najniższym poziomie ryzyka kredytowego oraz rating 10 przypisywany jest klientom, którzy uznani zostali za niewypłacalnych;
- skala ratingowa dotycząca klientów indywidualnych określona jest w skali od 0.5 do 5.0 (gdzie 0.5 oznacza znikome ryzyko niespłacenia, a 5.0 – utratę wartości). Oceny
- Oddział nie stosuje ocen ratingowych w odniesieniu do klientów będących mikroprzedsiębiorstwami oraz klientów indywidualnych w segmencie bankowości prywatnej

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Banki i Bank Centralny

31 grudnia 2023	Ekspozycje brutto, w przypadku których:					Razem
	odpisy na oczekiwane straty kredytowe są wyceniane w kwocie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia					
	odpisy na oczekiwane straty kredytowe są wyceniane w kwocie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, ale niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 2)	dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu ujęcia, dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 3)	zakupionych, dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe		
2A	51 920	0	0	0	51 920	
3A	384 514	0	0	0	384 514	
3C	619 055	0	0	0	619 055	
Razem	1 055 489	0	0	0	1 055 489	

Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym

31 grudnia 2023	Ekspozycje brutto, w przypadku których:					Razem
	odpisy na oczekiwane straty kredytowe są wyceniane w kwocie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia					
	odpisy na oczekiwane straty kredytowe są wyceniane w kwocie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, ale niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 2)	dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu ujęcia, dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 3)	zakupionych, dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe		
0.5A	0	0	0	0	0	
0.5B	276 191	5 203	0	202	281 596	
0.5C	1 729 858	35 223	0	924	1 766 005	
1.0	1 508 051	79 337	0	1 356	1 588 744	
1.5	478 684	43 579	0	2 446	524 709	
2.0	18 332	205 997	0	1 686	226 015	
2.5	557	173 924	0	2 049	176 530	
3.0A	6	57 788	0	269	58 063	
3.0B	3	31 657	0	479	32 139	
3.5A	2	32 247	0	0	32 249	
3.5B	0	16 886	0	711	17 597	
4.0	2	29 575	0	1 080	30 657	
4.5A	0	31 236	0	122	31 358	
4.5B	0	42 473	0	219	42 692	
5.0	0	0	428 633	17 639	446 272	
Razem	4 011 686	785 125	428 633	29 182	5 254 626	

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Banki i Bank Centralny

31 grudnia 2022	Ekspozycje brutto, w przypadku których:				Razem
	odpisy na oczekiwane straty kredytowe są wyceniane w kwocie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia				
odpisy na oczekiwane straty kredytowe są wyceniane w kwocie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, ale niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 2)	dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 3)	zakupionych, dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe		
1C	25 169	0	0	0	25 169
2B	184 543	0	0	0	184 543
3A	349 225	0	0	0	349 225
Razem	558 937	0	0	0	558 937

Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym

31 grudnia 2022 (dane przekształcone)	Ekspozycje brutto, w przypadku których:				Razem
	odpisy na oczekiwane straty kredytowe są wyceniane w kwocie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia				
odpisy na oczekiwane straty kredytowe są wyceniane w kwocie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, ale niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 2)	dla których ryzyko kredytowe wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia, dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Faza 3)	zakupionych, dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe		
0.5A	0	0	0	0	0
0.5B	175 946	187	0	0	176 133
0.5C	2 501 911	9 361	0	328	2 511 600
1.0	2 363 309	42 195	0	3 585	2 409 089
1.5	348 836	607 490	0	4 109	960 435
2.0	31 279	432 727	0	4 299	468 305
2.5	2 796	274 812	0	3 229	280 837
3.0A	0	87 227	0	1 956	89 183
3.0B	6	79 191	0	541	79 738
3.5A	0	59 445	0	674	60 119
3.5B	0	60 297	0	486	60 783
4.0	0	57 912	0	1 477	59 389
4.5A	0	41 695	0	201	41 896
4.5B	0	37 184	0	271	37 455
5.0	0	0	436 599	19 636	456 235
Razem	5 424 083	1 789 723	436 599	40 792	7 691 197

Poniższa tabela prezentuje informację na temat koncentracji ryzyka kredytowego w poszczególnych branżach gospodarki.

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Koncentracja zaangażowania wobec klientów według branż				
Nazwa branży	31 grudnia 2023		31 grudnia 2022 (dane przekształcone)	
	Kwota zaangażowania brutto	Udział w zaangażowaniu ogółem (%)	Kwota zaangażowania brutto	Udział w zaangażowaniu ogółem (%)
Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	44 865	0,80%	48 000	0,59%
Górnictwo i wydobywanie	0	0,00%	0	0,00%
Przetwórstwo przemysłowe	34 357	0,61%	35 236	0,43%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0,00%	0	0,00%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	665	0,01%	604	0,01%
Budownictwo	17 599	0,31%	16 869	0,21%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	100 858	1,79%	101 329	1,25%
Transport i gospodarka magazynowa	11 379	0,20%	10 693	0,13%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	23 786	0,42%	24 320	0,30%
Informacja i komunikacja	5 640	0,10%	5 256	0,06%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3 278	0,06%	3 037	0,04%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	11 869	0,21%	11 633	0,14%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	18 106	0,32%	19 145	0,24%
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4 729	0,08%	4 481	0,06%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	0	0,00%	0	0,00%
Edukacja	6 057	0,11%	5 766	0,07%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16 813	0,30%	17 201	0,21%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1 443	0,03%	1 402	0,02%
Pozostała działalność usługowa	25 717	0,46%	27 131	0,33%
Gospodarstwa domowe	5 304 880	94,19%	7 786 997	95,91%
Razem	5 632 039	100,00%	8 119 100	100,00%

Praktyki „forbearance”

W nawiązaniu do dokumentu 2012/853 wydanego przez Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) oraz instrukcji wydanych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego w zakresie ujawnień dotyczących ekspozycji „forborne” Oddział wdrożył proces klasyfikacji tego rodzaju ekspozycji.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Ekspozycje oznaczone jako „forborne” są to umowy kredytowe, w odniesieniu do których nastąpiła ugoda z dłużnikiem, który doświadcza lub wkrótce zacznie doświadczać trudności z wywiązywaniem się ze swoich zobowiązań finansowych. Przy czym ugoda dotyczy jednego z poniższych działań:

- zmiany dotychczasowych warunków umowy, z których – jak się uznaje – dłużnik nie może się wywiązać z powodu trudności finansowych („dług zagrożony”), prowadzących do niedostatecznej zdolności do obsługi długu, a która to zmiana nie miałaby miejsca, jeżeli dłużnik nie doświadczałby trudności finansowych;
- całkowitego lub częściowego refinansowania zagrożonej umowy dłużnej, które nie miałoby miejsca, gdyby dłużnik nie doświadczał trudności finansowych.

Ekspozycje przestają być wykazywane jako ekspozycje forborne, jeżeli spełnione są wszystkie poniższe warunki:

- umowę uznaje się za niezagrożoną, w tym w przypadku gdy została ona usunięta z kategorii umów zagrożonych po dokonaniu analizy sytuacji finansowej dłużnika, która wykazała, że umowa ta nie spełnia już warunków uznania jej za zagrożoną;
- od daty uznania ekspozycji wstrzymanej za niezagrożoną upłynął co najmniej dwuletni okres warunkowy;
- przez co najmniej połowę okresu warunkowego dokonywano regularnych i znaczących wpłat dla kwoty głównej lub odsetek;
- na koniec okresu warunkowego żadna z ekspozycji wobec dłużnika nie była przeterminowana o ponad 30 dni.

W przypadku, gdy ugoda skutkuje istotną zmianą warunków lub oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych, względem warunków rynkowych lub oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z istniejącego aktywa finansowego, istniejące aktywo finansowe jest wyłączone z bilansu, a nowe aktywo finansowe jest ujmowane w bilansie, na dzień początkowego ujęcia, w wartości pomniejszonej o zaktualizowany odpis na utratę wartości z tytułu ryzyka kredytowego właściwy dla nowego aktywa. Różnica pomiędzy kwotami odpisów na ryzyko kredytowe odnoszona jest na rachunek zysków i strat. Ujęcie takie jest niezależne od zmiany lub braku zmiany formy prawnej transakcji i opiera się na jej treści ekonomicznej.

W odniesieniu do ekspozycji niedetalicznych zawarcie umowy forbearance, zamieniającej warunki umowne z uwagi na trudności finansowe dłużnika stanowi jedną z przesłanek do przeprowadzenia testu indywidualnej utraty wartości i skutkuje koniecznością przeprowadzenia analizy pod kątem utworzenia odpisów aktualizujących wartość ekspozycji z tytułu utraty wartości. Ekspozycje detaliczne oznakowane jako forborne, dla których rozpoznano przesłankę utraty wartości objęte są kolektywnym modelem utraty wartości.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Ekspozycje detaliczne oznakowane jako forborne, dla których nie jest rozpoznana przesłanka utraty wartości, klasyfikowane są do Fazy 2. Szczegóły kalkulacji utraty wartości ekspozycji kredytowych zostały zaprezentowane w notcie 2.6.2 do sprawozdania finansowego.

Poniższa tabela przedstawia wartość ekspozycji „forborne”:

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

31 grudnia 2023	Wartość bilansowa brutto / Wartość nominalna ekspozycji objętych restrukturyzacją									Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw			Maksymalna uznawalna kwota zabezpieczenia lub gwarancji	
	Ekspozycje obsługiwane objęte restrukturyzacją				Ekspozycje nieobsługiwane objęte restrukturyzacją					Ekspozycje obsługiwane objęte restrukturyzacją - Skumulowana utrata wartości i rezerwy	Ekspozycje nieobsługiwane objęte restrukturyzacją - Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Otrzymane zabezpieczenia na ekspozycje objęte restrukturyzacją	
	Instrumenty, których warunki zostały zmienione	w tym: obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane w okresie warunkowym przeklasyfikowane z kategorii ekspozycji nieobsługiwanych			Instrumenty, których warunki zostały zmienione	w tym: zagrożone niewykonaniem zobowiązania	w tym: z utratą wartości	w tym: restrukturyzacja ekspozycji uznanych za nieobsługiwane przed restrukturyzacją	Instrumenty, których warunki zostały zmienione					
Należności od klientów indywidualnych	101 753	17 796	17 796	17 796	83 957	83 957	83 957	83 957	83 957	79 015	1 519	77 496	77 496	22 150
Należności od klientów mikro	905	0	0		905	905	905	905	905	905	0	905	905	0
Razem	102 659	17 796	17 796	17 796	84 862	84 862	84 862	84 862	84 862	79 920	1 519	78 401	78 401	22 150

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

31 grudnia 2022	Wartość bilansowa brutto / Wartość nominalna ekspozycji objętych restrukturyzacją									Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw			Maksymalna uznawalna kwota zabezpieczenia lub gwarancji	
	Ekspozycje obsługiwane objęte restrukturyzacją				Ekspozycje nieobsługiwane objęte restrukturyzacją					Ekspozycje obsługiwane objęte restrukturyzacją - Skumulowana utrata wartości i rezerwy	Ekspozycje nieobsługiwane objęte restrukturyzacją - Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Otrzymane zabezpieczenia na ekspozycje objęte restrukturyzacją	
	Instrumenty, których warunki zostały zmienione	w tym: obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane w okresie warunkowym przeklasyfikowane z kategorii ekspozycji nieobsługiwanych			Instrumenty, których warunki zostały zmienione	w tym: zagrożone niewykonaniem zobowiązania	w tym: z utratą wartości		w tym: restrukturyzacja ekspozycji uznanych za nieobsługiwane przed restrukturyzacją		Instrumenty, których warunki zostały zmienione			
Należności od klientów indywidualnych	161 903	47 075	47 075	47 075	114 828	114 828	114 828	114 828	114 828	110 225	6 057	104 168	104 168	49 673
Należności od klientów mikro	1 123	0	0	0	1 123	1 123	1 123	1 123	1 123	1 123	0	1 123	1 123	0
Razem	163 026	47 075	47 075	47 075	115 952	115 952	115 952	115 952	115 952	111 348	6 057	105 292	105 292	49 673

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Ekspozycje objęte narzędziami pomocowymi z tytułu COVID-19

W związku z pandemią Covid-19 Oddział udostępnił swoim klientom następujące narzędzia pomocowe:

- ✓ moratoria pozaustawowe, tj. narzędzia wynikające ze stanowiska banków w zakresie ujednolicenia zasad oferowania narzędzi pomocowych dla klientów sektora bankowego (moratorium pozaustawowe w rozumieniu wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego - EBA),
- ✓ moratoria ustawowe, tj. wsparcie w ramach Tarczy 4.0.

Wprowadzone moratoria znacząco wpłynęły na poprawę kondycji finansowej kredytobiorców. Łączna wartość kredytów dla gospodarstw domowych z aktywnym moratorium według stanu na koniec 2022 roku wyniosła 94 mln zł (co stanowi około 5% wszystkich moratoriów udzielonych gospodarstwom domowym w 2022 roku). W odniesieniu do małych przedsiębiorstw wartość bilansowa brutto aktywnych moratoriów na koniec 2022 roku wynosiła 12 mln zł. Stanowiło to 9% wartości moratoriów udzielonych w roku 2022.

Ekspozycje objęte moratoriami pozaustawowymi oraz ustawowymi klasyfikowane były do odpowiednich Koszyków zgodnie z przyjętymi w tym zakresie zasadami. W przypadku moratoriów ustawowych identyfikowana była przesłanka dotycząca utraty dochodu, na podstawie której możliwe jest zaklasyfikowanie ekspozycji do Koszyka 3.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

31 grudnia 2023				
Kredyty i zaliczki objęte moratoriami ustawowymi i pozaustawowymi	Wartość bilansowa brutto		Odpis na oczekiwane straty kredytowe	
	Obsługiwane	Nieobsługiwane	Obsługiwane	Nieobsługiwane
	w tym: instrumenty, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Etap 2)		w tym: instrumenty, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Etap 2)	
Kredyty objęte moratorium	219 773	81 324	16 552	46 470
w tym: gospodarstwa domowe	212 643	64 984	16 023	33 573
w tym: zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	207 992	61 465	15 613	30 580
w tym: przedsiębiorstwa niefinansowe	7 129	16 340	499	12 897
w tym: małe przedsiębiorstwa	7 129	16 340	499	12 897
w tym: zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	6 136	9 268	402	7 366

Podział kredytów objętych moratoriami ustawowymi i pozaustawowymi według rezydualnego terminu moratoriów	Liczba dłużników	Wartość bilansowa brutto		
		W tym: moratoria ustawowe	W tym: wygasłe	Rezydualny termin moratoriów
				Poniżej 3 miesięcy
Kredyty, w odniesieniu do których zaproponowano moratorium	nd	nd	nd	nd
Kredyty objęte moratorium (przyznane)	4665	56 917	839 313	1 264
w tym: gospodarstwa domowe		56 917	739 896	1 264
w tym: zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi		55 130	719 409	1 264
w tym: przedsiębiorstwa niefinansowe		0	99 417	0
w tym: małe przedsiębiorstwa		0	99 417	0
w tym: zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi		0	65 114	0

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

31 grudnia 2022				
Kredyty i zaliczki objęte moratoriami ustawowymi i pozaustawowymi	Wartość bilansowa brutto		Odpis na oczekiwane straty kredytowe	
	Obsługiwane	Nieobsługiwane	Obsługiwane	Nieobsługiwane
	w tym: instrumenty, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Etap 2)		w tym: instrumenty, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Etap 2)	
Kredyty objęte moratorium	631 440	76 548	42 218	46 766
w tym: gospodarstwa domowe	619 162	64 479	40 909	37 007
w tym: zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	597 987	60 825	39 680	33 838
w tym: przedsiębiorstwa niefinansowe	12 278	12 069	1 309	9 759
w tym: małe przedsiębiorstwa	12 278	12 069	1 309	9 759
w tym: zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	10 582	8 602	1 026	6 749

Podział kredytów objętych moratoriami ustawowymi i pozaustawowymi według rezydualnego terminu moratoriów	Liczba dłużników	Wartość bilansowa brutto		
		W tym: moratoria ustawowe	W tym: wygasłe	Rezydualny termin moratoriów
				Poniżej 3 miesięcy
Kredyty, w odniesieniu do których zaproponowano moratorium	nd	nd	nd	nd
Kredyty objęte moratorium (przyznane)	4 665	93 501	1 511 744	4 407
w tym: gospodarstwa domowe		93 501	1 388 067	4 407
w tym: zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi		90 906	1 350 494	4 407
w tym: przedsiębiorstwa niefinansowe		0	123 677	0
w tym: małe przedsiębiorstwa		0	123 677	0
w tym: zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi		0	93 054	0

29. Ryzyko utraty płynności

Zarządzanie płynnością jest ważnym procesem biznesowym, ponieważ zapewnia ciągłą dostępność środków potrzebnych do pokrycia bieżących potrzeb.

Adekwatność płynności jest zapewniona zarówno z perspektywy ekonomicznej, jak i regulacyjnej. Aby zbliżyć się do perspektywy ekonomicznej, Centrala ustanowiła ramy zarządzania obejmujące limity

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

wewnętrzne i środki sterujące, które są zgodne z Zasadami należytego zarządzania ryzykiem płynności i nadzoru nad nimi, określonymi przez Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego.

Wymóg regulacyjny jest rozwiązywany poprzez spełnienie wymogów sprawozdawczych określonych w Bazylei III (wskaźnik pokrycia płynności, Wskaźnik Stabilnego Finansowania Netto oraz Dodatkowe Mierniki Monitorowania Płynności), a także poprzez przestrzeganie limitów regulacyjnych.

Modelowanie wpływów i wypływów płynności odbywa się na odpowiednim poziomie granularnym, z rozróżnieniem między segmentami produktów i klientów, a także, w stosownych przypadkach, walutami. Modele zawierają również założenia dotyczące czasów retencji depozytów po terminie zapadalności.

Kluczowymi elementami zarządzania ryzykiem płynności są scenariusze: Going Concern (GC) i Time to Wall (TTW). Raport Going Concern przedstawia strukturę płynności, obejmując wszystkie główne czynniki ryzyka, które mogą mieć szkodliwy wpływ na założenia zawarte w scenariuszu.

Z drugiej strony raport Time to Wall pokazuje horyzont przetrwania dla określonych niekorzystnych scenariuszy i modele warunków skrajnych (kryzys rynkowy, reputacyjny i łączony) oraz określa minimalny poziom bufora płynności i zdolność równoważenia go.

Scenariusze płynności są modelowane przy użyciu podejścia ogólnogrupowego, z uwzględnieniem lokalnych specyfikacji. Modelowanie wpływów i wypływów środków pieniężnych rozróżnia segmenty produktów i klientów, a jeśli ma to zastosowanie, rozróżnia się również różne waluty. W przypadku produktów bez umownego terminu zapadalności wpływy i wypływy środków pieniężnych są obliczane za pomocą geometrycznego ruchu Browna, który wyprowadza statystyczne prognozy na przyszłość, prognozując salda dzienne z obserwowanej, wykładniczo ważonej historycznej zmienności odpowiednich produktów.

30. Pozostałe ryzyka rynkowe

Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe to ryzyko zmiany wartości poszczególnych instrumentów finansowych spowodowanych fluktuacjami kursów walutowych. Z uwagi na prowadzoną działalność Oddział narażony jest na wpływ wahań kursowych na swoją sytuację finansową i przepływy pieniężne.

Ryzyko walutowe rozumiane jako prawdopodobieństwo wystąpienia straty jest uzależnione od:

- zmienności kursów walutowych,
- niedopasowania należności i zobowiązań walutowych.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym W Oddziale jest minimalizacja niedopasowania należności i zobowiązań walutowych. Pozostałe aspekty ryzyka walutowego zarządzane są bezpośrednio przez RBI AG.

Informacje na temat struktury walutowej aktywów i pasywów przedstawiają poniższe tabele.

31 grudnia 2023			
Waluta	Aktywa	Pasywa	Razem
CHF	817 001	-813 479	3 522
EUR	446 627	-446 188	439
GBP	421	-383	38
USD	1 111	-1 084	27

31 grudnia 2022			
Waluta	Aktywa	Pasywa	Razem
CHF	1 459 098	-1 453 912	5 186
EUR	484 902	-484 359	543
GBP	428	-408	20
USD	960	-1	959

Z uwagi na wysokie dopasowanie struktury aktywów i pasywów walutowych zarówno sytuacja finansowa, jak i przepływy pieniężne nie są wrażliwe na wpływ wahań kursowych.

Ryzyko zmiany stopy procentowej dla przepływów pieniężnych i wartości godziwej

Różne terminy zapadalności i harmonogramy przeszacowania aktywów oraz odpowiadających im zobowiązań powodują powstanie ryzyka stopy procentowej. Ryzyko to wynika w szczególności z różnych stóp procentowych, wrażliwości na ich zmiany, korekty stóp i innej opcjonalności oczekiwanych przepływów pieniężnych.

Ryzyko to jest zabezpieczane głównie poprzez kombinację zawieranych transakcji pochodnych, z wykorzystaniem instrumentów takich jak: swapy na stopy procentowe oraz w mniejszym stopniu forwardy na stopę procentową i opcje na stopę procentową.

Zarządzanie tym ryzykiem jest wspierane przez Komitet ds. Aktywów/Pasywów Centrali. W tym celu dokonywane są odpowiednie analizy dochodów odsetkowych i symulacje zapewniające odpowiednią

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

wrażliwość stóp procentowych zgodnie z oczekiwanymi zmianami stóp rynkowych i ogólnym apetytem na ryzyko.

Ryzyko stopy procentowej jest mierzone nie tylko w ramach wartości zagrożonej, ale również zarządzane za pomocą tradycyjnych narzędzi analizy luki nominalnej i luki stóp procentowych.

Wpływ reformy XIBOR oraz WIBOR na Oddział

W 2021 roku Oddział zakończył projekt związany z wdrażaniem reformy XIBOR oraz dostosowaniem do wymogów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniającego dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 („Rozporządzenie BMR”). Projekt dotyczył likwidacji stawek LIBOR dla EUR, GBP, CHF, JPY i USD (ON, SW, 2M, 1Y) z końcem 2021 roku oraz LIBOR USD (1M, 3M, 6M) w dniu 30.06.2023 roku.

W dniu 3 kwietnia 2023 r. Brytyjski organ nadzoru, czyli Financial Conduct Authority nadzorujący ICE Benchmark Administration Limited ogłosił decyzję dotyczącą przyszłości LIBOR USD 3M oraz LIBOR USD 6M. Organ wskazał, że LIBOR USD 3M oraz LIBOR USD 6M będą nadal wyznaczane i publikowane po 30 czerwca 2023 r. przy zastosowaniu zmienionej metodologii tzw. „syntetycznej”, najprawdopodobniej do 30 września 2024 r. Biorąc pod uwagę marginalną liczbę takich umów w portfelu Oddziału, Oddział podejmuje starania w celu wdrożenia indywidualnego podejścia do każdej z tych umów.

Na dzień 31.12.2023 roku Oddział posiadał następujące aktywa i zobowiązania finansowe oparte o wyżej wymienione wskaźniki:

	USD LIBOR	GBP LIBOR
Aktywa finansowe	1 200	1 630
Zobowiązania finansowe	4 331	1 911

Na dzień 31.12.2023 roku Oddział nie posiadał transakcji walutowych oraz transakcji zamiany stóp procentowych (CIRS), w które wymagają zamiany stawek LIBOR na wskaźniki alternatywne.

W związku z reformą wskaźników referencyjnych prowadzącą do zastąpienia wskaźnika referencyjnego stopy procentowej WIBOR nowym wskaźnikiem referencyjnym, powołano Narodową Grupę Roboczą („NGR”), której celem jest przygotowanie działań służących sprawnemu i bezpiecznemu wdrożeniu zmian w tym zakresie. Prace NGR nadzorowane i koordynowane są przez Komitet Sterujący. Komitet Sterujący

Noty przedstawione na stronach 9-112 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

NGR dokonał wyboru indeksu WIRON jako alternatywnego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej. Danymi wejściowymi dla WIRON są informacje reprezentujące transakcje ON (overnight).

Administratorem WIRON w rozumieniu Rozporządzenia BMR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)) jest GPW Benchmark, wpisany do rejestru Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych. Komitet Sterujący NGR zaakceptował Mapę Drogową procesu zastąpienia wskaźników referencyjnych WIBOR przez indeks WIRON. W dokumencie przedstawione zostały podstawowe założenia dotyczące prac NGR. Dalsze działania Komitetu Sterującego NGR związane są między innymi z wypracowaniem rekomendacji w zakresie standardów stosowania WIRON w produktach bankowych, leasingowych i faktoringowych oraz instrumentach finansowych. Zgodnie z przyjętymi założeniami zakłada się powszechne stosowanie WIRON i gotowość do zaprzestania kalkulacji i publikacji Stawek Referencyjnych WIBID i WIBOR w 2025 roku.

Z uwagi na nieistotność Oddział nie rozpoczął na moment zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego kompleksowych przygotowań związanych z zastąpieniem wskaźnika referencyjnego stopy procentowej WIBOR. Zgodnie z założeniami, dostosowanie Oddziału w tym zakresie będzie przebiegać z uwzględnieniem decyzji i rekomendacji NGR.

Na dzień 31.12.2023 roku Oddział zidentyfikował:

- ✓ aktywa finansowe oparte o stawkę WIBOR na kwotę 109 mln PLN,
- ✓ zobowiązania finansowe oparte o stawkę WIBOR na kwotę 2 033 mln PLN stanowiące w większości krótkoterminowe finansowanie otrzymane z Centrali, przypadające do spłaty w 2024 roku.

W 2023 roku Oddział nie posiadał w swojej ofercie produktów opartych o stawkę WIRON.

Oddział zakłada, że zastąpienie wskaźnika referencyjnego stopy procentowej WIBOR nowym wskaźnikiem referencyjnym przeprowadzone zostanie w sposób uporządkowany, zgodnie z formalnymi wymogami Rozporządzenia BMR i obejmie wszystkie odniesienia do wskaźnika referencyjnego w umowach i instrumentach finansowych wskazanych w Rozporządzeniu BMR.

W opinii Oddziału istotne jest ustanowienie właściwej metody ustalania korekty spreadu oraz zastosowanie jej, w celu uwzględnienia skutków zmiany wskaźnika referencyjnego, ponieważ wszystkie wymienione powyżej aspekty gwarantowałyby ograniczenie szeregu ryzyk związanych z planowaną reformą. Pośpieszne i nieuporządkowane przeprowadzenie reformy może powodować:

- ✓ brak okresu przejściowego, który pozwoliłby na ukształtowanie się efektywnego rynku instrumentów pochodnych na nowy wskaźnik,
- ✓ dużą niepewność co do wyceny pozycji bilansowych i pozabilansowych,

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

- ✓ skokowe i trudne do zarządzania zmiany ekspozycji na ryzyko stopy procentowej instytucji finansowych,
- ✓ kwestionowanie przepływów powstałych na skutek zastosowania korekty spreadu niezapewniającej ekonomicznej ekwiwalentności w rozliczeniach między stronami.

Oddział ocenia, że potencjalne ryzyka mogące zmaterializować się w czasie przeprowadzania reformy związanej z zastąpieniem wskaźnika referencyjnego stopy procentowej WIBOR, mogą w konsekwencji doprowadzić do istotnych systemowych zakłóceń funkcjonowania całej krajowej gospodarki.

Obecnie nie jest możliwe wskazanie przesłanek uzasadniających możliwość zakończenia publikacji wskaźnika EURIBOR. Tym samym przepływy wynikające z tego wskaźnika są wymieniane między kontrahentami na dotychczasowych zasadach.

Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne definiowane jest jako możliwość straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych, lub ze zdarzeń zewnętrznych. Definicja obejmuje ryzyko prawne, ale nie obejmuje ryzyka strategicznego oraz ryzyka utraty reputacji.

Dla celów kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego Oddział stosuje tzw. *Zaawansowaną Metodę AMA (ang. Advanced Measurement Approach)*, określającą zarówno metodę wyliczania wymogu kapitałowego, jak również wymagania w zakresie procesów zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Oddział działalności operacyjnej poprzez wdrożenie efektywnych mechanizmów identyfikacji, oceny i kwantyfikacji, ograniczania oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym ma odzwierciedlać profil ryzyka operacyjnego Oddziału i zapewnić podjęcie odpowiednich środków w celu:

- ✓ kontroli poziomu ryzyka na akceptowalnym poziomie adekwatnym do rozmiaru i charakteru działalności Oddziału,
- ✓ podejmowania działań zmierzających do likwidacji przyczyn oraz negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych,
- ✓ minimalizacji strat powstających w wyniku zdarzeń operacyjnych,
- ✓ poprawy efektywności procesów,
- ✓ kształtowania świadomości związanej z ryzykiem operacyjnym.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Apetyt Oddziału na ryzyko operacyjne wyrażony jest w postaci:

- ✓ wartości kapitału wewnętrznego alokowanego na ryzyko operacyjne,
- ✓ założonej wartości strat operacyjnych związanych ze zdarzeniami ryzyka operacyjnego równej stratom zidentyfikowanym w Oddziale w ciągu 12 miesięcy.

Podstawowe zasady dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym w Oddziale to:

- ✓ zarządzanie ryzykiem operacyjnym oparte jest na modelu trzech linii obrony,
- ✓ właścicielami ryzyka operacyjnego są menedżerowie linii biznesowych oraz poszczególnych jednostek organizacyjnych,
- ✓ organem nadzorującym proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest Komitet Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym (ORMC),
- ✓ istnieje niezależna funkcja zarządzania ryzykiem operacyjnym umiejscowiona w Departamencie Zarządzania Ryzykiem,
- ✓ występuje niezależny przegląd procedur i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym dokonywany przez audyt wewnętrzny,
- ✓ przeprowadzane jest systematyczne gromadzenie danych związanych z ryzykiem operacyjnym,
- ✓ przeprowadzane jest szacowanie ekspozycji i raportowanie ryzyka operacyjnego,
- ✓ podejmowane są działania mające na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego do akceptowalnego poziomu.

Zgodnie z Polityką Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w Oddziale stosowane są następujące metody i narzędzia zarządzania ryzykiem operacyjnym:

- gromadzenie informacji o zdarzeniach operacyjnych,
- monitoring wskaźników wczesnego ostrzegania,
- analizy scenariuszy dla zdarzeń charakteryzujących się małą częstotliwością i wysoką dotkliwością,
- ocena ryzyka operacyjnego dla kluczowych obszarów ryzyka operacyjnego,
- raportowanie ryzyka operacyjnego zapewniające regularny i terminowy przepływ informacji do właściwych organów decyzyjnych.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

31. Informacja o podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych Oddziału za rok 2023 jest Deloitte Assurance spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Za rok 2022 podmiotem uprawnionym do badania był Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.

Poniższe zestawienie prezentuje informacje na temat wynagrodzenia podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Usługi badania sprawozdań finansowych	1 481	771
Pozostałe usługi atestacyjne	433	302
Razem	1 914	1 073

32. Dyrektywa w sprawie sprawozdań na temat zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw (CSRD)

Unijna dyrektywa w sprawie raportowania na temat zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw (CSRD) została przyjęta przez Parlament UE w listopadzie 2022 r. i opublikowana w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w grudniu 2022 r., zastępując dotychczasową dyrektywę w sprawie raportowania niefinansowego (NFRD). UE ma nadzieję, że dyrektywa sprawi, że spółki będą bardziej odpowiedzialne publicznie, wymagając regularnego ujawniania informacji na temat społecznych i środowiskowych skutków ich działań. CSRD wprowadza bardziej szczegółowe wymogi w zakresie sprawozdawczości dotyczącej wpływu przedsiębiorstw na środowisko, prawa człowieka i normy społeczne, w oparciu o kryteria zgodne z celami klimatycznymi UE. Oprócz rozszerzenia obowiązku raportowania na kolejne spółki, planowane jest również opracowanie Europejskich Standardów Raportowania Zrównoważonego Rozwoju.

Celem jest zrównanie sprawozdawczości finansowej i dotyczącej zrównoważonego rozwoju oraz dostarczenie inwestorom porównywalnych i wiarygodnych danych. Dla dużych jednostek zainteresowania publicznego, które podlegają już wymogom KPRU, wymogi KPRU będą miały zastosowanie od 1 stycznia 2024 r., przy czym raportowanie rozpocznie się w 2025 roku.

Wymogi w zakresie raportowania zgodnie z przedmiotową Dyrektywą są realizowane na poziomie Centrali.

Pozostałe informacje do sprawozdania finansowego

Podpisy Członków Dyrekcji Generalnej Oddziału

Alexander Fleischmann *Dyrektor Generalny* *Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym*

Adrian Sejdak *Zastępca
Dyrektora Generalnego* *Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym*

Anna Klimek *Członek
Dyrekcji Generalnej* *Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym*

Jacek Małachowski *Członek
Dyrekcji Generalnej* *Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym*

Warszawa, 8 marca 2024 r.